

EMN

Euroopan muuttoliikeverkosto

SUOMI

Maahanmuutto- ja turvapaikkakatsaus SUOMI 2025

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Euroopan unionin
rahoittama

Julkaisija:

Euroopan muuttoliikeverkosto 2026

Tutkimuksesta vastaavat henkilöt:

Erytisasiantuntija Tuukka Lampi

Asiantuntija Ella Ikävalko

EMN Suomen johtaja Rafael Bärlund

Raportti on julkaistu ja painatettu suomen- ja englanninkielisenä seuraavilla ISBN-tunnuksilla:

ISBN 978-952-7427-66-8 (Nid.)

ISBN 978-952-7427-65-1 (PDF)

Ulkoasu ja taitto: Source Creative

Sisällys

Tiivistelmä	4
1. Johdanto	6
1.1. Suomen maahanmuuttohallinnon rakenne 2025	7
2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2025	10
2.1. Maahanmuuttopolitiikan lakimuutoksia ja kehityskulkuja	10
2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa	12
3. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike	16
3.1. Työperusteinen maahanmuutto	16
3.2. Opiskelijat.....	25
3.3. Perheenyhdistäminen	28
4. Kansainvälinen suojelu	32
4.1. Turvapaikanhakijat	32
4.2. Vastaanotto.....	38
5. Tilapäinen suojelu	40
6. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat	42
7. Kotoutuminen	44
8. Kansalaisuus	49
9. Rajat, viisumit ja Schengen	53
9.1. Rajavalvonta ja rajaliikenne.....	53
9.2. Viisumit	55
10. Säännösten vastainen maahanmuutto	56
11. Ihmiskaupan torjuminen	59
12. Paluu	63
13. Muuttoliike ja kehitys	68
Lähteet	69

Tiivistelmä

Vuonna 2025 tapahtui maahanmuutto- ja turvapaikka-asioissa paljon ja eri aloilla nähtiin muutoksia aikaisempiin trendeihin. Turvallisuusympäristön muutokset, taloustilanne sekä hallitusohjelman toimeenpano lakimuutoksineen näkyivät Suomeen suuntautuvassa maahanmuutossa. Työntekijöiden, opiskelijoiden kuin kansainvälisen suojelunkin hakemusten määrät vähenivät, kun taas perheenjäsenten hakemukset lisääntyivät.

Vuonna 2025 pääministeri Petteri Orpon hallitus jatkoi maahanmuuttopolitiikan uudistamista tavoitteenaan kiristää turvapaikkapolitiikkaa yleispohjoismaalaiselle tasolle ja ehkäistä väärinkäytöksiä mutta myös kohdistaa apu hädänalaisille.

Etenkin monia tiukennuksia tuli voimaan. Kansainvälinen suojelu muutettiin luonteeltaan väliaikaiseksi, ja lupien kestoa lyhennettiin EU-oikeuden sallimaan minimiin. Pakolaisaseman perusteella myönnettävä oleskelulupa lyheni kolmeen vuoteen. Lisäksi vuoden lopussa valmisteltiin EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen eli ns. paktin täytäntöönpanoa, jolla pyritään tehostamaan ulkorajojen valvontaa ja palautusmenettelyjä.

Työperusteinen maahanmuutto väheni selvästi vuonna 2025: ensimmäisiä oleskelulupia myönnettiin 8 384 kappaletta (vrt. 11 103 vuonna 2024). Erityisesti sosiaali- ja terveysalan (-81 %) sekä rakennusalan (-24 %) luvut laskivat merkittävästi, mikä johtui heikosta suhdannetilanteesta ja rahoitushaasteista. Poliittisesti merkittäviä olivat työntekijän oleskeluluvan tulorajan nosto 1 600 euroon sekä uusi kolmen tai kuuden kuukauden työttömyyssääntö. Myös työnantajien vastuita lisättiin koskien mm. ilmoitusvelvollisuutta ulkomaalaisten rekrytoimisesta.

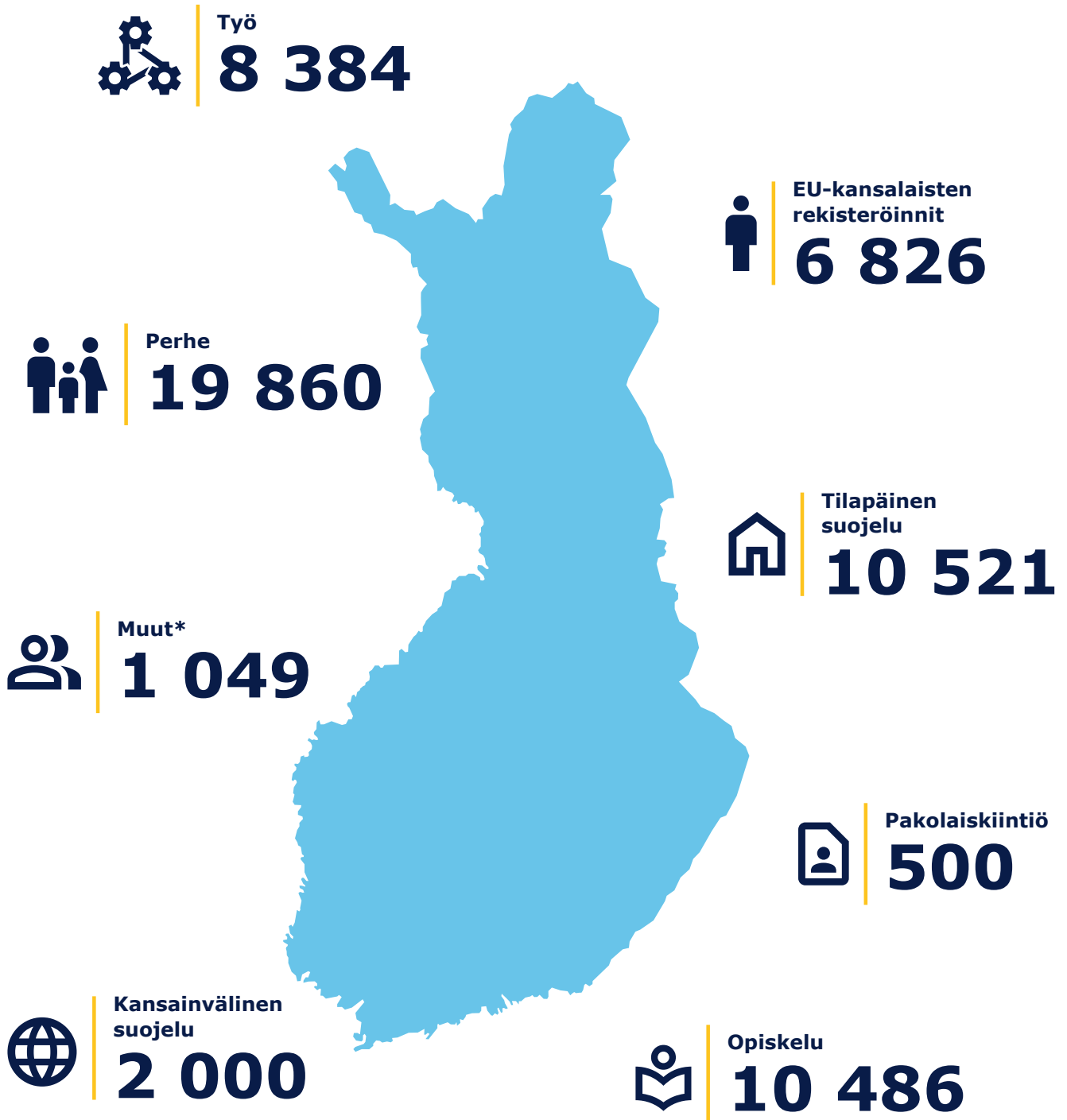
Opiskelijoiden maahanmuutto pysyi korkeana (10 486 myönnettyä lupaa), vaikka hakemuseri- määrässä nähtiin pieni notkahdus. Uusia poliittisia toimia olivat korkeakoulujen hakemusmaksut sekä päätös lukuvuosimaksuista kolmansien maiden toisen asteen opiskelijoille. Perheenyhdistämisessä perheenjäsenet olivat suurin hakijaryhmä (19 860 myönnettyä lupaa), mutta ehtoja tiukennettiin muun muassa puolisoiden 21 vuoden vähimmäisikärajalla.

Turvapaikkahakemusten määrä laski edelleen (2 549 hakemusta). Suurin hakijaryhmä oli afganistanilaiset. Venäjän vastainen itäraja pysyi suljettuna välineellistetyn maahantulon uhan vuoksi, ja rajaturvallisuuslain voimassaoloa jatkettiin vuoden 2026 loppuun. Pakolaiskiintiö oli 500 henkilöä, painopisteen ollessa haavoittuvimmissa ryhmissä. Tilapäistä suojelua haki 12 018 ukrainalaista, ja suuri osa heistä siirtyi vastaanottojärjestelmästä kuntalaisiksi, mikä johti noin 20 vastaanottokeskuksen lakkauttamiseen.

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut uusi kotoutumislaki siirsi kokonaisvastuun kotouttamisesta kunnille. Kotoutumispolitiikassa alettiin painottaa entistä enemmän maahanmuuttajan omaa vastuuta, työntekoa ja kielen oppimista. Suomen kansalaisuuden sai ennätysmäärä (14 703 henkilöä), mutta kansalaisuuslakia tiukennettiin muun muassa pidentämällä asumisaikadellytystä ja tiukentamalla toimeentulo vaatimuksia.

Paluiden osalta käynnistettiin uusi paluukeskus-pilotti tehostamaan kielteisen päätöksen saaneiden maasta poistamista. Karkottamispäätösten määrä kasvoi yli 40 prosentilla, ja säännöksiä säilöönnotosta (12 kuukaudesta 18 kuukauteen) sekä maahantulokielloista (enimmillään 15 vuotta) tiukennettiin. Vapaaehtoisissa paluissa nähtiin noin kolmanneksen laskua edellisvuoteen. Ihmiskaupan torjunnassa pakkotyö ja ennätysmäärään nousseet pakkoavioliitot olivat keskeisimmät ilmiöt.

Maahanmuuton kokonaiskuva 2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

*Sisältää myös turvapaikkaprosessissa muulla perusteella myönnetyt oleskeluluvat

1. Johdanto

Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) Suomen yhteyspisteen vuoden 2025 maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti esittelee maahanmuuton tärkeimmät kehityskulut vuonna 2025. Raportin viitejakso on 1.1.–31.12.2025.

Euroopan muuttoliikeverkoston kansalliset yhteyspisteet tuottavat vuosittain maahanmuutto- ja turvapaikkaraportin, jossa kuvataan maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kehityskulkuja ja tilastoja kyseiseltä vuodelta.¹ Raportointi on kaksivaiheista. Raportoinnin ensimmäisessä vaiheessa yhteyspisteet keräävät maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita käsittelevää seurantatietoa Euroopan komissiolle. Komissio käyttää seurantatietoja koko Euroopan unionia sekä joitakin tarkkailijajäsenmaita käsittelevän vuosittaisen maahanmuutto- ja turvapaikkaraportin koostamiseen. Suomen yhteyspiste keräsi seurantatiedon viranomaislähteistä sekä jakamalla raportointivastuun kustakin aiheesta vastuullisten viranomaisten kesken. Raportointiin osallistuivat Maahanmuuttovirasto, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö, Poliisihallitus, Opetushallitus, Keskusrikospoliisi, Rajavartiolaitos, Kuntaliitto, lupa- ja valvontavirasto, KEHA-keskus sekä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto. Tilastotietojen keräämisestä vastasi Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen kansallinen yhteyspiste.

Tämä vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti on raportoinnin toinen osa. Se on suunnattu ennen kaikkea kansalliselle yleisölle. Raportoinnin ensimmäisestä osasta esille nousseet tärkeimmät löydökset on otettu mukaan tähän raporttiin. Lisäksi raportissa seurataan julkista keskustelua maahanmuutosta vuonna 2025. Vuoden 2025 julkista keskustelua koskevan media-analyysin laati Retriever Oy yhteistyössä Euroopan muuttoliikeverkoston kanssa. Euroopan muuttoliikeverkosto julkaisee myös erillisen tilastokatsauksen, Maahanmuuton tunnusluvut 2025.

Raportissa on käytetty lähteenä useita internetissä julkaistuja maahanmuuttoa koskevia viranomaisraportteja, tutkimuksia, lausuntoja ja lehdistötiedotteita. Vireillä olevia lainsäädäntöhankkeita on seurattu valtioneuvoston hankerekisterin ja valtiopäiväasiakirjojen avulla. Yhteyspiste osallistui vuonna 2025 myös maahanmuuttoa käsitteleviin seminaareihin ja muihin tilaisuuksiin kotimaassa ja muissa EMN-jäsenmaissa tarkoituksenaan verkostoitua maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta tuottavien tahojen kanssa ja kerätä tietoa meneillään olevista kansallisista hankkeista sekä kansainvälisistä trendeistä.

Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen yhteyspiste on laatinut raportin verkoston yleisten tutkimusohjeiden mukaisesti. Raportissa käytetty termistö perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston julkaisemaan ja ylläpitämään maahanmuuttoaiheiseen sanastoon, jonka viimeisin päivitys on vuodelta 2025.² Raportin rakenne ja otsikointi perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston yhdessä sopimaan malliin. Aihealueiden jaottelu on Euroopan komission käyttämä, jota myös Euroopan muuttoliikeverkosto seuraa.

¹ Raportointitehtävästä määrätään Neuvoston asetuksella 2008/381/EY, jolla EMN perustettiin.

² European Migration Network (EMN) (2025), Asylum and Migration Glossary 10.0.

1.1. Suomen maahanmuuttohallinnon rakenne 2025

Valtioneuvosto eli hallitus ohjaa maahanmuuttopolitiikkaa ja -hallintoa hallitusohjelmaan sisältyvien tavoitteiden ja valtioneuvoston linjausten avulla. Valtioneuvoston kanslia vastaa EU-asioiden yleisestä koordinoinnista.

Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä ohjaa hallitusohjelman kokonaisuutta sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon osalta. Maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikka sekä segregaaation ehkäisy kuuluvat kyseisen ministerityöryhmän tehtäviin.

Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä ohjaa hallitusohjelman toteuttamista sosiaaliturvan uudistamisen, kansainvälisen rekrytoinnin, kilpailun edistämisen ja sääntelyn purkamisen, yrittäjyyden ja rakennetun ympäristön osalta.

Sisäministeriö vastaa **maahanmuutto-osaston** kautta maahanmuuttoasioista. Sen tehtäviin kuuluu maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja Suomen kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelu. Sisäministeriö vastaa Maahanmuuttoviraston tulosohjauksesta. Maahanmuuttohallinnon määrärahat sisältyvät sisäministeriön talousarvioehdotukseen. Lisäksi Sisäministeriö sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä ja edustaa Suomea maahanmuuttoasioissa Euroopan unionissa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotoutumisen edistämisestä. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö vastaa työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä politiikasta, lainsäädännöstä sekä lupaprosessien kehittämisestä. Valmistelu tapahtuu yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Maahanmuuttoviraston työvoiman maahanmuuttoa koskevasta tulosohjauksesta työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Maahanmuuttovirasto (Migri) käsittelee oleskelulupa-, turvapaikka- ja kansalaisuushakemukset. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännytystä ja karkottamisesta sekä vastaa muukalaispassien myöntämisestä. Maahanmuuttovirasto toimii sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa toiminut kotoutumisen osaamiskeskus tuki kotoutumista edistävää työtä. Se tuotti ja välitti tietoa kotoutumisesta päätöksentekijöille, viranomaisille, kotoutumisen parissa toimiville ja kotoutumistyötä tekeville ammattilaisille. Vuoden 2025 alussa voimaan tulleen uuden kotoutumislain (681/2023) myötä suuri osa työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen osaamiskeskuksen tuottamista palveluista siirtyi 1.1.2025 alkaen **KEHA-keskuksen** vastuulle. Siirtyviä tehtäviä ovat myös mm. jotkin kotoutumisen seurantaan liittyvät tehtävät, ja KEHA-keskus toimii jatkossa kotoutumisen edistämisen seurannan vastuuviranomaisena.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) hoitavat alueellisesti maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä. Vuoden 2025 lopussa ELY-keskukset lakkautettiin ja 2026 alkaen toimintansa aloittivat Elinvoimakeskukset.

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista, ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia ja antaa päätöksiä tiedoksi. Poliisi myös panee täytäntöön karkotus- ja käännytyspäätökset. **Sisäministeriön poliisiosasto** vastaa toimialan strategisesta ohjauksesta ja valvonnasta. **Poliisihallitus** suunnittelee, johtaa, kehittää ja valvoo poliisilaitoksilla tapahtuvaa käytännön poliisitoimintaa.

Rajavartiolaitos valvoo maahantuloa ja maasta lähtemistä sekä suorittaa passintarkastuksen. Rajavartiolaitos tekee tarvittaessa viisumipäätöksiä rajalla ja ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia. Rajavartiolaitoksen päällikön alaisuudessa toimii **rajavartiolaitoksen esikunta**, joka toimii myös **sisäministeriön rajavartio-osastona**.

Ulkoministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia.

Kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä paikallistasolla. Kunnat vastaavat paikallisesta kotoutumisen edistämisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta. Kunnat tarjoavat kunnassa vakituisesti asuville maahanmuuttajille peruspalvelut, kuten muillekin kuntalaisille.

Hyvinvointialueet tarjoavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut maahanmuuttaneille samoin kuin muillekin kuntalaisille. Hyvinvointialueilla on myös kotoutumislaisissa määritellyjä kotoutumista ja pakolaisten vastaanottoa tukevia tehtäviä. Hyvinvointialueet perustettiin vuoden 2023 alusta alkaen. Esimerkiksi ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten tai nuorten asumisen ja tuen järjestämisvastuu siirtyi tuolloin kunnalta hyvinvointialueelle.

Aluehallintovirasto (AVI) vastasi vielä 2025 toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. AVI huolehti, että maahanmuuttaneiden tarpeet otetaan huomioon, kun muita AVI:n toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunnitellaan ja järjestetään. AVI:n toiminnassa maahanmuuttaneiden erityistarpeet pitäisi ottaa huomioon lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollossa, koulutus- ja sivistystoimessa sekä silloin, kun arvioidaan kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuutta ja laatua. Aluehallintovirasto toimii kahdeksan eri ministeriön ohjauksessa. Hallinnollisesti viraston toimintaa ohjasi valtiovarainministeriö. Vuodesta 2026 alkaen Aluehallintoviraston tehtävät siirtyivät uuden Lupa- ja valvontaviraston vastuulle.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on kehittää maahanmuuttajien koulutusta eri koulutusasteilla. Ministeriön toimialaan kuuluvat myös maahanmuuttajien kulttuuria, liikuntaa ja nuorisotyötä sekä uskontoa koskevat asiat. Ministeriön alaisuudessa toimiva Opetushallitus vastaa maahanmuuttajien koulutusasioista ja ulkomaisten tutkintojen tunnustamisesta.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tehtävänä on edistää maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kuuluvat maahanmuuttajien toimeentuloon liittyvät kysymykset. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaisen yhteiskuntaan muun muassa kehittämällä sosiaali- ja terveyspalveluja niin, että niissä otetaan huomioon maahanmuuttajien tarpeet. Ministeriön alaisuudessa toimiva **Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)** vastaa ulkomailla suoritettujen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattitutkintojen laillistamisesta.

Oikeusministeriössä toimivan demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikön tehtäviin kuuluu muun muassa yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen. **Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO** on sijoitettuna yksikköön. ETNO on valtioneuvoston asettama laajapohjainen asiantuntijaelin, jonka tarkoituksena on kehittää vuorovaikutusta eri ryhmien välillä sekä avustaa ministeriöitä etnisesti yhdenvertaisen ja monimuotoisen yhteiskunnan kehittämisessä.

Oikeusministeriön alaisuudessa toimivan **yhdenvertaisuusvaltuutetun** tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään. Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävään kuuluu myös ulkomaalaisten oikeuksien ja aseman edistäminen. Tämän lisäksi yhdenvertaisuusvaltuutetulla on erityistehtävänä valvoa ulkomaalaisten maasta poistamisten täytäntöönpanoa ja toimia kansallisena ihmiskaupparaporttina.

2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2025

2.1. Maahanmuuttopolitiikan lakimuutoksia ja kehityskulkuja

Vuonna 2025 pääministeri Petteri Orpon hallitus jatkoi maahanmuuttopolitiikan kehittämistä hallitusohjelmansa Vahva ja välittävä Suomi³ mukaisesti. Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on uudistaa Suomen maahanmuuttopolitiikkaa niin, että se tarjoaa avun hädänalaisille ja estää väärinkäytökset. Lisäksi tavoitteena on kiristää turvapaikkapolitiikkaa niin, että se vastaa yleis-pohjoismaalaista tasoa.⁴

Hallitusohjelman kirjausten pohjalta ulkomaalaislakiin tehtiin vuonna 2025 useita oleskeluluvan myöntämistä tiukentavia muutoksia. Perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennettiin ottamalla käyttöön EU:n perheenyhdistämisdirektiivin mahdollistamat muutokset. Lisäksi vuoden 2026 alussa voimaan tulivat tiukennukset pysyvien oleskelulupien edellytyksiin.

Työperäisen maahanmuuton osalta työntekijän oleskeluluvan tulorajaa korotettiin ja voimaan tuli uusi kolmen/kuuden kuukauden työttömyyssääntö. Hallituksen tavoitteena on sitoa työperusteinen oleskelulupa vahvemmin veloitteeseen tehdä työtä sekä lisätä valvontaa ja estää väärinkäytöksiä.⁵ Toisaalta hallituksen tavoitteena on myös edistää työperäistä maahanmuuttoa sekä kansainvälistä rekrytointia ensisijaisesti EU/ETA-maista, ja vuonna 2025 muun muassa jatkettiin Talent Boost -ohjelmaa⁶ ja kansainvälisen rekrytoinnin kumppanuusmallia.⁷ Lisäksi hallitus jatkoi työperäisen hyväksikäytön vastaisen toimenpideohjelman⁸ toimeenpanoa.

Opiskelijoita koskevista muutoksista voimaan tulivat EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden hakemusmaksut korkeakouluihin. Lisäksi hyväksyttiin hallituksen esitys lukuvuosimaksujen käyttöönotosta kolmansista maista tuleville toisen asteen opiskelijoille. Hallitus myös linjasi keinoista puuttua ulkomaalaisten opiskelijoiden lupien ja toimeentulon haasteisiin. Lain-säädäntömuutoksia aiotaan tehdä muun muassa opiskelijoiden toimeentulo vaatimukseen ja kieli- taidosta varmistumiseen. Tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijoiden lupakäsittelyä, estää heidän joutuminen haavoittuvaan asemaan, torjua väärinkäytöksiä sekä varmistaa, että opiskelijat perheenjäsenineen tulevat Suomessa toimeen.⁹

Turvapaikkapolitiikan osalta tehtiin tiukennuksia kansainvälisen suojelun ehtoihin sekä pyrittiin kehittämään hakujärjestelmää ja sujuvoittamaan prosessia, jotta hakijat saisivat päätöksensä kansainvälisestä suojeluasemasta tai sen epäämisestä mahdollisimman nopeasti.¹⁰ Voimaan tulivat tiukennukset kansainvälisen suojelun lupien pituuteen sekä uudet perusteet kansainvä- lisen suojeluaseman myöntämättä jättämiselle ja lakkauttamiselle. Lisäksi voimaan tulivat turva-

³ Valtioneuvosto (2023), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023.

⁴ Sisäministeriö (päiväämätön a), Hallitusohjelman uudistukset maahanmuuttopolitiikkaan.

⁵ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön a), Orpon hallituksen työperäisen maahanmuuton toimet.

⁶ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön b), Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton Talent Boost-ohjelma 2023–2027.

⁷ Työ- ja elinkeinoministeriö (2024 a), Suomi tarvitsee kansainvälisiä osaajia: Valtion kansainvälisen rekrytoinnin toimet lähtömaissa.

⁸ Työ- ja elinkeinoministeriö (2024 b), Työperäisen hyväksikäytön vastainen toimenpideohjelma.

⁹ Valtioneuvosto (18.12.2025), Hallitus linjasi keinoista puuttua ulkomaalaisten opiskelijoiden lupien ja toimeentulon haasteisiin.

¹⁰ Sisäministeriö (päiväämätön a).

paikkaprosessia tehostavat lakimuutokset, joiden myötä poistui muun muassa velvoite tarkistaa turvapaikkapuhuttelun pöytäkirja hakijan kanssa.

Hallitus myös jatkoi vastaanottolain uudistusta koskevaa hanketta sekä päätti pitää vastaanotto-
rahan perustuslain ja vastaanottodirektiivin sallimassa minimissä. Hallituksen tavoitteena on tehostaa
vastaanottopalveluita hyödyntämällä vastaanottodirektiivin liikkumavaraa ja muiden EU-maiden
parhaita käytäntöjä. Muutoksilla on tarkoitus edistää hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta vastaanot-
tojärjestelmän väärinkäytön ehkäisemisestä ja turvapaikkapolitiikan tiukentamisesta.¹¹

Lisäksi hallituksen maahanmuuttopolitiikan keskiössä oli pyrkimys tehostaa laittomasti maassa
oleskelevien maasta poistamista sekä kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden
paluita ja palautuksia. Ulkomaalaislakiin tehtiin muutoksia, joiden tavoitteena on nopeuttaa
karkottamispäätösten täytäntöönpanoa, ja sisäministeriössä valmisteltiin säädöshanketta sen
arvioimiseksi, voidaanko käännättämistä ja karkottamista koskeva sääntelyä yhdenmukaistaa
vielä laajemmin. Lisäksi tiukennettiin ulkomaalaislain säilöönottoa ja maahantulokieltoa koskevia
säännöksiä sekä jatkettiin vapaaehtoisen paluun avustuksen porrastusta. Myös ilman oleskeluo-
ikeutta maassa oleskelevien oikeutta kiireettömään hoitoon rajoitettiin.

Hallitusohjelman mukaisesti myös kansalaisuuslakiin tehtiin vuonna 2025 muutoksia. Hallitusoh-
jelmaan on kirjattu, että kansalaisuuslaki uudistetaan ja kansalaisuuden edellytyksiä tiukenne-
taan. Vuoden lopussa voimaan tulivat lakimuutokset, jotka vaikuttivat erityisesti toimeentuloa ja
nuhteettomuutta koskeviin edellytyksiin sekä kansalaisuuden menettämiseen. Lisäksi sisäminis-
teriössä jatkettiin kansalaisuuskokeen käyttöönottoon ja kaksoiskansalaisjärjestelmään liittyvän
lakihankkeen valmistelua. Kansalaisuuskokeen on tarkoitus tulla käyttöön vuoden 2027 alussa.

Kotoutumisen osalta hallitusohjelmassa painotetaan kotoutumista työllä sekä maahanmuuttajan
omaa vastuuta kotoutumisesta. Hallitusohjelman mukaan kotoutumispoliittikka perustuu kielen
oppimiseen, työntekoon sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen
noudattamiseen. Vuoden alussa voimaan tuli valtion kotoutumisen edistämishjelma vuosille
2024–2027¹², jonka toimenpiteillä pyritään edistämään edellä mainittuja tavoitteita. Lisäksi
vuoden alusta voimaan tuli uusi kotoutumislaki, jonka tavoitteena on muun muassa vahvistaa
työmarkkinoiden ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista, selkeyttää kotoutu-
misen edistämisestä vastaavien toimijoiden vastuita, vahvistaa monialaista yhteistyötä sekä
vastata toimintaympäristön muutoksiin. Hallitus valmisteli kotoutumispalveluiden uudistusta,
jonka tarkoituksena on siirtää painopistettä tulijan oikeuksia painottavasta järjestelmästä hänen
velvollisuuksiinsa ja vastuutaan painottavaan järjestelmään.

Lisäksi Suomessa valmistauduttiin EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (nk. paktin)
soveltamiseen, ja sen täytäntöönpanoon liittyvät lakimuutokset lähetettiin lausuntokierrokselle
vuoden 2025 lopussa. Suurin osa paktin säännöksistä ovat suoraan sovellettavia asetuksia, joten
lainsäädäntöhankkeessa pääosin kumotaan päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö. Pakti jättää
kuitenkin myös kansallista liikkumavaraa, minkä vuoksi hallituksen esitys sisältää myös uutta
lainsäädäntöä ja muutoksia nykyisiin lakeihin. Hankkeessa myös muun muassa toimeenpannaan
uusittu vastaanottodirektiivi ja saatetaan päätökseen hallitusohjelman mukainen kansainvälistä
suojelua koskevien säännösten kokonaisuudistus. Paktin täytäntöönpano sovitetaan yhteen halli-
tusohjelman kanssa, ja hallitusohjelmaa noudattaen käyttöön otetaan kaikki sopimuksen sallimat
tiukennukset sekä haetaan säästöjä.¹³

¹¹ Valtioneuvosto (10.7.2024), Vastaanottopalveluja aiotaan tehostaa hallitusohjelman mukaisesti.

¹² Työ- ja elinkeinoministeriö (2025 a), Valtion kotoutumisen edistämishjelma 2024–2027.

¹³ Sisäministeriö (päiväämätön b), EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen kansallista
täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntöhanke.

2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa¹⁴

Vuonna 2025 maahanmuuton eri teemat näkyivät aiempaa tasaisemmin mediassa. Vaikka itäraja pysyi kiinni, väheni rajavalvontaan ja kansainväliseen suojeluun liittyvä uutisointi edeltävistä vuosista. Hallituksen tiukkana pidetty maahanmuuttolinja jatkui koskettaen useita eri teemoja. Esiin nousivat mm. kotoutumiseen ja kansainväliseen suojeluun kohdistuvat säästöt sekä kansalaisuuden saamisen tiukentuminen.

Vuonna 2025 suljettiin myös vastaanottokeskuksia, mikä vaikutti erityisesti tilapäistä suojelua saaviin ukrainalaisiin. Maahanmuuton kysymykset myös horjuttivat hallituksen yhtenäisyyttä kesällä valtiovarainministeri Purran budjettiesityksen sekä perussuomalaisten lausunnoista nousseiden rasismikohujen myötä. Lopulta yhteinen linja löytyi budjettiriihessä.

Vuoden aikana esillä oli toistuvasti huoli maahanmuuttajien ja erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden toimeentulosta. Opiskelijoiden työllistymisen kerrottiin olevan yhä vaikeampaa ja ruokaavun piiriin joutuminen yleistä. Loppuvuodesta hallitus linjasi toimeentulo-ongelmien ratkaisemiseen vedoten opiskelijoiden toimeentulovaatimusten tiukentamisesta ja perheenyhdistämisen vaikeuttamisesta. Maahanmuuttajien toimeentuloon liittyi myös poliittista kannatusta saanut ehdotus työperusteisen maahanmuuton pisteytysmallista.

Merkittävää yhteiskunnallista keskustelua heräsi lisäksi ulkomaisten työntekijöiden työperäisestä hyväksikäytöstä, joka liittyi moniin ihmiskauppatutkintoihin. Marja-alan ihmiskauppaepäilyjen käsittely oikeudessa jatkui ja esiin nousi useita muita tapauksia. Aihe sai lisää näkyvyyttä Tieto-Finlandian saaneen Pitkä vuoro -kirjan myötä.

Aiempien vuosien tapaan eniten maahanmuuttoon liittyvistä teemoista uutisoi Helsingin Sanomat. Valtakunnallisen median rooli korostui viime vuoteen verrattuna ja esimerkiksi Ilta-lehti palasi eniten uutisoneisiin lähteisiin. Teemoista valtakunnallisessa mediassa korostui muuta mediaa enemmän ihmiskauppaan liittyvä uutisointi.

Alueellisen median osuus uutisoinnista pieneni 3 prosenttiyksikköä ja uutisointi erosi merkittävästi vuosista 2023–2024, jolloin itärajan sulkeminen ja rajavalvontaan liittyvä uutisointi korostuivat ja nostivat myös itäisen Suomen alueellisia julkaisuja mediakärkeen. Alueellisen median osuus säilyi kuitenkin selkeästi korkeammalla kuin ennen rajan sulkemista. Teemojen osalta alueellinen media uutisoi valtakunnallisen median tavoin, eli rajavalvonta ja kansainvälinen suojelu eivät enää korostuneet alueuutisoinnissa. Paikallismediassa puolestaan korostui viime vuoden tavoin kotoutumisen teema, sekä hieman muuta mediaa enemmän kansainväliset opiskelijat.

Työperusteinen maahanmuutto

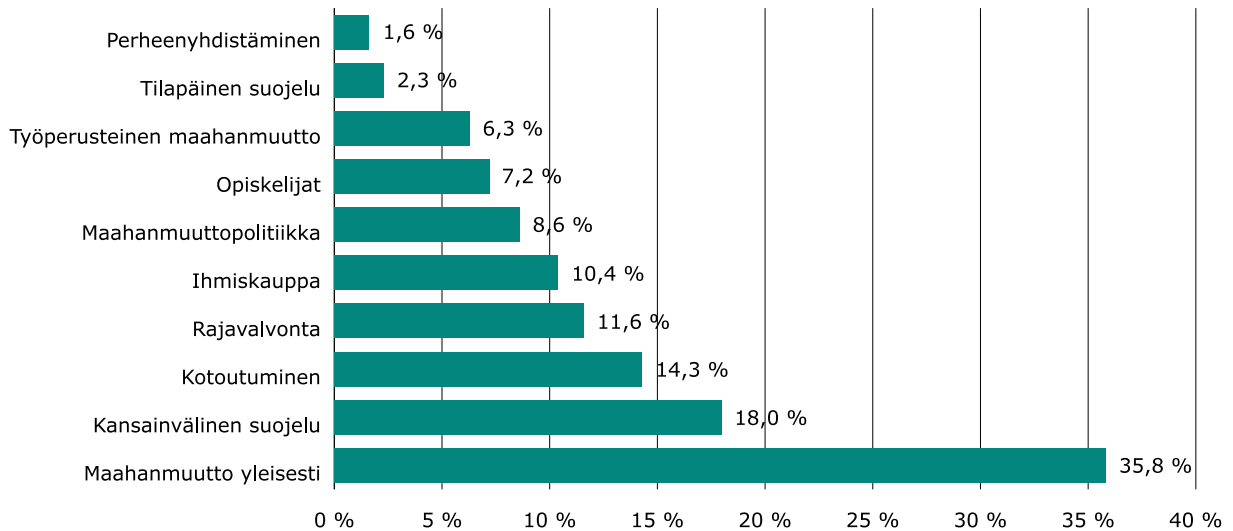
Vuonna 2025 työperusteinen maahanmuutto väheni selvästi, erityisesti sote- ja rakennusaloilla. Keskeisiä uutisaiheita olivat työministeri Satosen matkat Vietnamiin ja Filippiineille rekrytoinnin edistämiseksi sekä keskustelu työperusteisen maahanmuuton pisteytysmallista, joka sai laajaa tukea. Kohua aiheuttivat perussuomalaisten kansanedustajien lausunnot sekä uutiset lisääntyneestä valvonnasta, jonka myötä työlupia peruttiin aiempaa enemmän.

Opiskelijat

Uutisoinnissa korostui hallituksen linjaus vähentää ”haitallista maahanmuuttoa” lukukausimaksuilla, joita kaavaillaan myös lukioihin ja ammattikouluihin EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville.

¹⁴ Julkista keskustelua koskevan media-analyysin on laatinut Retriever Oy yhteistyössä Euroopan muuttoliikeverkoston kanssa. Analyysi perustuu Retrieverin mediaseurannan kautta kerättyyn toimituksellisen verkko- ja printtimedian aineistoon ajalta 1.1.–31.12.2025.

Top 10 maahanmuuttoaiheet Suomen mediassa 2025

Lähde: Retriever¹⁵

Esillä oli huoli kansainvälisten opiskelijoiden toimeentulosta ja heidän hakeutumisestaan ruoka-avun piiriin. Samaan aikaan raportoitiin opiskelijoiden kiinnostuksen Suomea kohtaan kasvaneen ja valmistuneiden halunneen jäädä Suomeen töihin.

Kansainvälinen suojelu

Turvapaikkahakemusten määrän kerrottiin lähes puolittuneen. Uutisointi kohdistui erityisesti pakolaiskiintiöihin sekä hallituksen sisäiseen luottamukseen. Otsikoihin nousi yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemys, jonka mukaan kiintiövalmistelussa syrjittiin muslimeja. Tämä johti eduskunnan äänestykseen sisäministeri Rantasen luottamuksesta.

Samanaikaisesti medioissa kerrottiin valtiovarainministeri Purran ehdotuksesta lopettaa kiintiöpakolaisten vastaanotto, mikä herätti kritiikkiä myös hallituskumppaneiden taholta. Lehdet raportoivat myös kuntatason muutoksesta: kiintiöpakolaisia vastaanottavien kuntien määrä vähentyi. Maahanmuuttoviraston uutisoitiin selkeyttäneen palestiinalaisia koskevia ohjeistuksiaan.

Itärajan tilanteesta uutisoitiin myös ja lehdistä lainattiin presidentti Stubbin varoitusta siitä, että rajan avaaminen voisi käynnistää turvapaikanhakijoiden välineellistämisen uudelleen. Kansainvälisen median kerrottiin uutisoineen venäläisten turvapaikanhakijoiden joukkokarkotuksista, ja paikallislehdissä raportoitiin Niiralassa järjestetystä mielenosoituksesta rajan avaamisen puolesta.

Paluu ja palautukset

EU:n suunnitelmat palautuskeskuksista Euroopan ulkopuolelle sekä Suomen kokeilu paluusiin erikoistuneesta vastaanottokeskuksesta olivat merkittäviä paluuaiheisia uutisia. Uutisoinnissa mainittiin myös rajamenettelyn tehostaminen kielteisen päätöksen saaneiden palauttamiseksi. Itärajan kautta tulleista noin joka neljäs sai kielteisen päätöksen, ja osa heistä palautettiin Suomeen muualta Euroopasta.

¹⁵ Kuvaaja perustuu Retrieverin tekemään mediaseurantaan vuodelta 2025. Seuranta perustuu toimituksellisen verkko- ja printtimedian aineistoon. Vuonna 2025 maahanmuuttoa koskevien mediaosumien kokonaismäärä oli 40 991 kpl.

Säännösten vastainen maahanmuutto

Britannian suunnittelemat pakotteet säännösten vastaisen maahanmuuton organisoijille ja uudet merien valvontajärjestelmät nousivat otsikoihin. Laajamittainen laitton maahantulo nimettiin selonteossa yhdeksi Suomen sisäisen turvallisuuden uhista. Keski-suomalainen uutisoi Latvian rajalla tapahtuneen vuoden alusta yli 8000 laitonta maahantuloyritystä, jolla arvioitiin voivan olla vaikutuksia myös Suomeen.

Perheenyhdistäminen

Vaikka muu maahanmuutto väheni, opiskelijoiden perheenjäsenten hakemukset kasvoivat. Hallitus vastasi tähän suunnittelemalla opiskelijoiden perheenyhdistämiseen vuoden odotusaikaa. Valtiovarainministeri Purra kritisoi loppuvuodesta Marinin hallituksen päätöksiä koskien opiskelijamaahanmuuttoa ja perheenyhdistämistä. Otsikoissa olivat myös hallituksen suunnitelmat määrätä vuoden odotusaika opiskelijoiden perheenyhdistämiseen.

Kotoutuminen

Kotoutumisesta otsikoissa olivat mm. hallituksen suunnitelma pysyvän oleskeluluvan ehtojen kiristämiseksi niin, että onnistunut kotoutuminen on edellytyksenä. Budjettiriihessä päätettiin kotoutumiseen kohdistuvista leikkauksista, kuten kuntien kotoutumiskorvausten lakkauttamisesta, mikä herätti laajaa kritiikkiä. Esillä olivat myös maahanmuuttajien työllistymisen haasteet. Alkuvuodesta otsikoissa oli myös yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto, jonka mukaan sisäministeriön johto syrji pakolaiskiintiön valmistelussa uskonnon perusteella.

Ihmiskauppa

Ihmiskauppaan liittyvä uutisointi keskittyi useisiin työperäisen hyväksikäytön tapauksiin, kuten Filippiineiltä tulleiden siivoojien kynnyksmaksuihin ja marja-alan ihmiskauppoikeudenkäynteihin. Paavo Teittisen kirja Pitkä vuoro herätti laajaa keskustelua ulkomaisen työvoiman riistosta. Myös pakkoavioliitot ja poliisin omaan ihmiskaupparyhmään kohdistunut rikosepäily olivat esillä.

Kansalaisuus

Suomi sai vuonna 2024 noin 14 000 uutta kansalaista, mutta jonossa on edelleen 26 000 henkilöä. Eduskunta päätti kansalaisuusehtojen kiristämisestä, kuten toimeentulo vaatimuksesta ilman yhteiskunnan tukia. Myös uuden kansalaisuuskokeen sisältö, kuten kysymykset arvoista ja tavoista, puhutti mediassa.

Tilapäinen suojelu / Ukraina

Ukrainalaiset ovat edelleen suurin suojelua hakeva ryhmä. Suomessa suljettiin yli 20 vastaanotokeskusta, kun suuri osa ukrainalaisista siirtyi kuntalaisiksi. Pääministeri Orpo kommentoi myös maasta lähteneiden nuorten ukrainalaismiesten maanpuolustusvelvollisuutta.

Lisäksi uutisoinnissa etenkin nousi tilapäisen suojelun jatkaminen EU-tasolla vuoteen 2027 saakka. Esillä oli myös ukrainalaisten lisääntynyt aktiivisuus Suomen ortodoksikirkossa ja heidän siirtymisensä joukolla kuntalaisiksi. Huolta herättivät raportit ukrainalaisten työntekijöiden hyväksikäytöstä esimerkiksi Turun telakalla ja hotelli Järvisydämessä. Myös Suomen itärajan Venäjälle ylittänyt 13-vuotias ukrainalaispoika uutisoitiin laajasti.

Rajavalvonta

Keskeisin aihe oli rajaturvallisuuslain (ns. käännytyslaki) jatkaminen, jota oikeuskansleri kritisoi mutta perustuslakivaliokunta ja eduskunta puolsivat. Media seurasi itärajan aidan rakentamista ja uutisoi myös puolustusministeri Antti Häkkäsen lausunnosta, jonka mukaan Suomeen kohdistuu "kevyehköä" hybridi-vaikuttamista. Myös Ursula von der Leyen vieraili Suomessa tutustumassa rajavalvontaan. Loppuvuodesta otsikoitiin, miten joka kolmannen itärajan yli tulleen kerrottiin saaneen turvapaikan.

Maahanmuuttopolitiikka

Perussuomalaisten puoluekokous kesäkuussa oli laajasti esillä mediassa. Puoluekokouksessa vaadittiin nykyistä jyrkempiä kiristyksiä hallituksen maahanmuuttopolitiikkaan. Mediassa pohdittiin seurauksia hallituksen jatkolle. Yhdenvertaisuusvaltuutettu otti kantaa edellisvuoden pakolaiskiintiöön, minkä se katsoi syrjivän muslimeja.

Perussuomalaisten kansanedustajien lausunnot herättivät keskustelua rasismista. Budjettiriihessä käsiteltiin kielenkäyttöä mutta päätettiin myös kiristyksistä maahanmuuttoon. Samaan aikaan useat puolueet kannattivat pisteytysmallin kehittämistä.

Maahanmuutto yleisesti

Suomen Pankki ennusti alkuvuodesta heikkoa väestönkasvua ja talouskehitystä, ellei mm. kansainvälisten osaajien houkutteluun panosteta. Valtiovarainministeri Purra kytki maahanmuuton Pisa-tulosten laskuun ja kuvasi suomalaisuuden olevan hyökkäyksen kohteena. Keskustelu rasismista kiihtyi Teemu Keskisarjan A-studio-esiintymisen myötä. Loppuvuodesta konsulttiyhtiö MDI:n väestöennusteen mukaan ainoa keino vaikuttaa työikäisen väestön määrään on maahanmuutto. Tilastokeskus raportoi maahanmuuton vähentyneen, mutta pitävän edelleen yllä väestönkasvua.

EU ja maahanmuutto

EU:ssa päätettiin jatkaa tilapäistä suojelua ja suunniteltiin turvapaikkamenettelyjen nopeuttamista tiettyjen maiden kansalaisille. Otsikoissa oli myös EU:n suunnitelma helpottaa turvapaikanhakijoiden lähettämistä ”turvallisiin kolmansiin maihin”. Esillä olivat myös Milan Jaffin karkotus ja maahantulokielto koko EU-alueelle sekä uuden rajanylitystietojärjestelmän käyttöönotto. Suomi valmisteli lukukausimaksuja EU:n ulkopuolisille opiskelijoille EU-linjausten mukaisesti.

3. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike

3.1. Työperusteinen maahanmuutto

Päätökset¹⁶

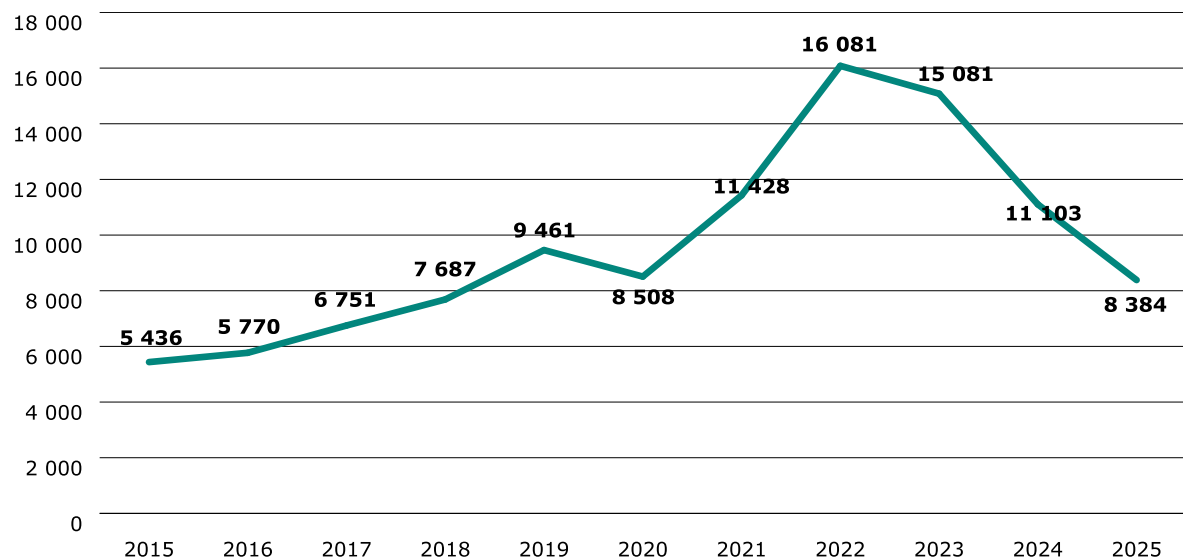
Vuonna 2025 ensimmäisiä oleskelulupia Suomeen työnteon perusteella myönnettiin yhteensä 8384 henkilölle, mikä oli merkittävästi vähemmän kuin vuonna 2024, jolloin myönnettyjen työlupien määrä oli 11 103.

Suomeen myönnettyjen työperusteisten oleskelulupien trendi oli ollut nouseva useita vuosia lukuun ottamatta koronaviruspandemian aiheuttamaa notkahdusta vuonna 2020. Vuosien 2022–2024 lukuihin verrattuna vuoden 2025 lukumäärä viittaa lievään laskevaan trendiin.

Suomen heikosta taloustilanteesta huolimatta työperusteisia hakemuksia jätettiin kuitenkin enemmän kuin ennen koronapandemiaa. Maahanmuuttovirasto ratkaisi kaikkiaan 11 813 ensimmäistä työperusteista oleskelulupahakemusta, joista 71 prosenttiin tehtiin myönteinen päätös ja 27 prosenttiin kielteinen päätös.

Yleisimmät kansalaisuudet pysyivät osittain samoina kuin edellisvuonna, mutta joitain muutoksiakin nähtiin. Eniten työperusteisia oleskelulupia myönnettiin Filippiinien kansalaisille, kuten vuonna 2024, mutta Kiina nousi toiseksi suurimmaksi ryhmäksi. Viime vuonna toisena olleet Thaimaan kansalaiset putosivat viidenneksi.

Työnteon perusteella myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2015–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹⁶ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta, ellei toisin mainittu.

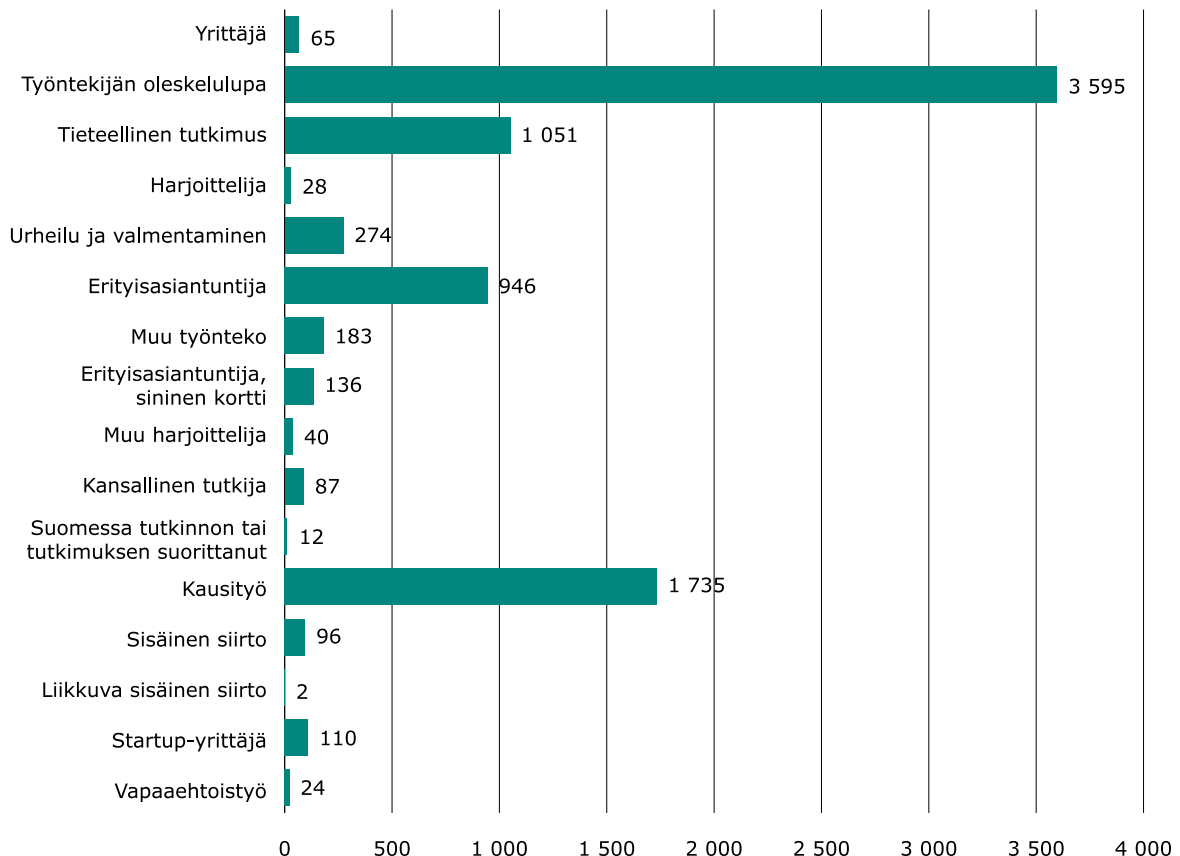
Maahanmuuttovirasto arvioi, että työperäisen maahanmuuton vähentyminen johtuu ensisijaisesti Suomen talouden viime vuosien heikosta kehityksestä. Yritysten ja organisaatioiden epävarmat tulevaisuudennäkymät sekä korkea työttömyys ovat vähentäneet ulkomaisen työvoiman kysyntää.¹⁷

Työnteon perusteella myönnetyt oleskeluluvat jaotellaan alakategorioihin alla olevan kaavion mukaisesti. Edellisvuosien tapaan yleisimmin ensimmäinen työperusteinen oleskelulupa oli niin sanottu työntekijän oleskelulupa.

Työntekijän oleskelulupia myönnettiin yhteensä 3595 kappaletta, mikä oli selkeästi vähemmän kuin vuonna 2024 (6269). Yleisin kansalaisuus oli Filippiinit (883 oleskelulupaa).

Työntekijän oleskelulupahakemuksiin tehtiin vuonna 2024 yhteensä 6 186 päätöstä, joista noin 40% oli kielteisiä, mikä oli selkeä nousu edellisvuosiin. Kielteisten päätösten osuus on aikaisempina vuosina ollut noin 20 % ja vuonna 2024 30%. Kielteisiä päätöksiä ovat lisänneet syksyllä 2024 voimaan tulleet ulkomaalaislain tiukennukset, työnantajayritysten haastava taloustilanne sekä työttömien työnhakijoiden määrän kasvu Suomen työmarkkinoilla (saatavuusharkinta).

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella, kaikki perusteet 2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹⁷Maahanmuuttovirasto (30.1.2026), Maahanmuuton tilastot 2025: Maahanmuutto Suomeen laskussa.

Sosiaali- ja terveysalan osaajille myönnettyjen oleskelulupien määrä putosi merkittävästi ja jäi vuoden 2020 tasolle. Vuosina 2022-2023 sosiaali- ja terveysalalle tehtyjen myönteisten päätösten määrä kasvoi voimakkaasti. Kasvun taustalla olivat erityisesti alan työvoimapula ja organisaatioiden kansainvälisten rekrytointien lisääntyminen lyhyessä ajassa. Myönnettyjen oleskelulupien määrä kääntyi kuitenkin selvään laskuun vuonna 2024.

Vuonna 2025 sosiaali- ja terveysalan osaajille myönnettiin yhteensä 200 ensimmäistä oleskelulupaa, mikä on 81 % vähemmän kuin vuonna 2024. Myönnettyjen lupien määrän laskuun ovat vaikuttaneet sosiaali- ja terveysalan rahoitushaasteet, jotka ovat vaikuttaneet merkittävästi alan osaajien uusiin kansainvälisiin rekrytointeihin.¹⁸

Eniten myönteisiä päätöksiä sosiaali- ja terveysalalle tehtiin edellisvuosien tapaan Filippiinien kansalaisille (130).

Sosiaali- ja terveysalan lupien määrän laskun lisäksi merkittävä ilmiö vuonna 2025 oli rakennus- alalle myönnettyjen työperusteisten lupien laskun jatkuminen. Vuonna 2024 myönnettiin vain 425 lupaa rakennus- alalle ja vuonna 2025 lupia myönnettiin vain 321, mikä oli 24% vähemmän.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että talouden heikko suhdannetilanne sekä korkojen nousu ovat vaikuttaneet myönnettyjen lupien laskun taustalla. Yleisesti päätösten määrä on ollut laskussa vuoden 2022 loppupuolelta lähtien.¹⁹

Erityisasiantuntijoille myönnettyjen oleskelulupien määrä jatkoi laskuaan vuoden 2022 huippulukemista, mutta pysytteli edellisvuoden tasolla. Erityisasiantuntijan oleskelulupia myönnettiin 946 kappaletta, mikä oli lähellä vuoden 2024 määrää (960).

Kun mukaan lasketaan erityisasiantuntijat, joille myönnettiin Euroopan unionin sininen kortti, erityisasiantuntijoiden määrä nousee 1082:een, mikä on niin ikään samaa tasoa kuin 2024 (1090).

Vuonna 2025 eniten erityisasiantuntijoiden lupia myönnettiin intialaisille (319). Intian kansalaiset olivat suurin hakijaryhmä myös vuosina 2019–2021 ja 2023–2024. Intialaisten lisäksi Kiinan ja Iso-Britannian kansalaiset olivat suurimmat hakijaryhmät, kuten edellisvuonnakin.

Maahanmuuttoviraston tietojen mukaan enemmistö erityisasiantuntijoista työllistyy tieto- ja viestintäteknikan alalle. Tieto- ja viestintäteknikka on myös aikaisempina vuosina ollut suurin erityisasiantuntijoita työllistävä toimiala. Toinen merkittävä erityisasiantuntijoiden toimiala oli teollisuus.

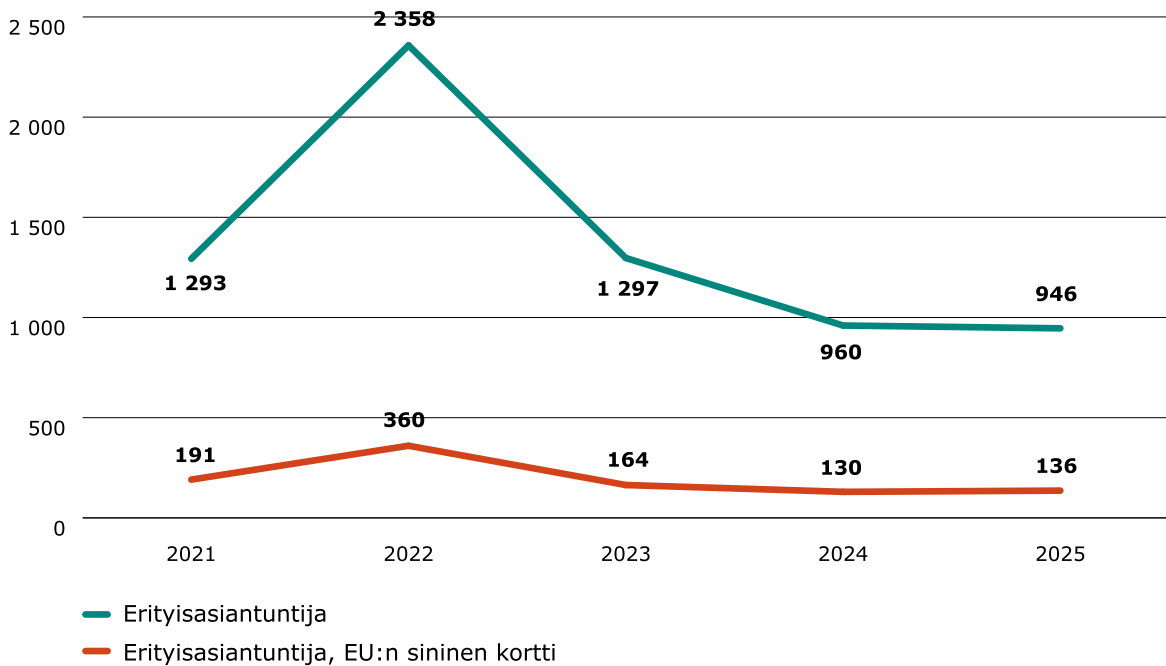
Kausityöhön myönnettyjen oleskelulupien määrä nousi selkeästi edellisvuosista: Lupia myönnettiin yhteensä 1735 myönnettyä lupaa, kun mukaan lasketaan 3–6 kuukautta kestävä kausityö sekä 6–9 kuukautta kestävä kausityö, joka edellytti osaratkaisua vielä vuoden 2024 loppuun asti.

Kausityöntekijöitä Suomessa työskentelee erityisesti puutarhoilla, kasvihuoneilla, marjatilastoilla ja metsämarjanpoiminnassa. Siinä missä ukrainalaiset ovat olleet perinteisesti selvästi suurin kausityöntekijöiden lähtömaa (esimerkiksi vuonna 2021 noin 70 prosenttia kaikista kausityön perusteella myönnettävistä oleskeluluvista), muutti Venäjän hyökkäyssota tämän trendin täysin. Ukrainalaisille myönnetty tilapäinen suojelu sisältää työnteko-oikeuden, joten erillistä kausityölupaa ei tarvita.

¹⁸ Maahanmuuttovirasto (2026), Maahanmuutto Suomeen 1/2026.

¹⁹ Ibid.

Erityisasiantuntijoille myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2021–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vuonna 2025 kausityötilastoja johtivat edellisvuoden tapaan kaakkoisaasialaiset kuten kambodžalaiset, vietnamilaiset ja thaimaalaiset.

Kausityöntekijöitä saapuu Suomeen myös alle 3 kuukaudeksi, jolloin heidän ei tarvitse hakea oleskelulupaa. Mikäli lyhytaikaiseen kausityöhön tulija on lähtöisin viisumivapaasta maasta, hänen tulee hakea Maahanmuuttovirastolta kausityötodistusta.

Kausityötodistuksia myönnettiin vuonna 2025 yhteensä 1 954 kappaletta. Yleisimmin kausityötodistus myönnettiin edellisvuosien tavoin Ukrainan kansalaisille (1125), vaikka ukrainalaisille myönnettyjen kausityötodistusten määrä jatkoi merkittävää laskuaan edellisvuosista (2024 vastaava luku oli 1386, vuonna 2023 1790 ja 2022 4474 kpl).

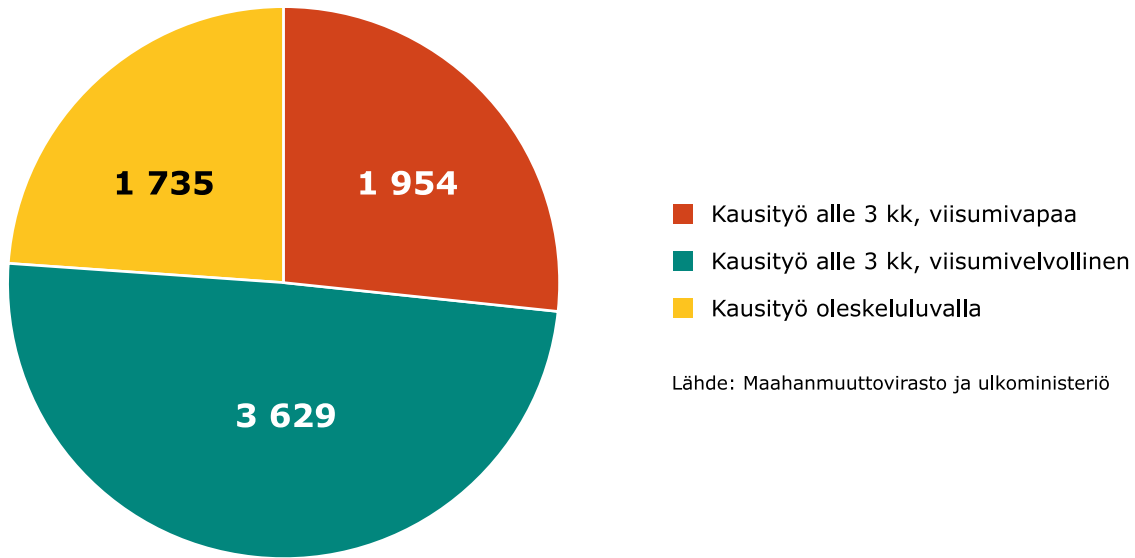
Mikäli kausityöntekijä on tulossa Suomeen lyhytaikaiseen työntekoon viisumivollisesta maasta, hänen tulee hakea kausityöviisumia. Viisumeja kausityön perusteella myönnettiin vuonna 2025 yhteensä 3629 kappaletta, mikä oli merkittävä hyppäys edellisvuodesta (2024: 1076 kpl). Kausityöviisumeja myönnettiin edellisvuoden tapaan eniten Thaimaan kansalaisille (3036 kpl).²⁰ Jatkolupia työntekoon perusteella myönnettiin yhteensä 14 912 kappaletta, joka oli lasku edellisvuoden tasoon (2024: 20 415). Oleskeluoikeuttaan työn perusteella jatkoivat yleisimmin Filippiinien, Intian ja Ukrainan kansalaiset.

Työn perusteella oleskeluluvan saaneista 38 prosenttia oli naisia ja 62 prosenttia miehiä.²¹

²⁰ Ulkoministeriön kausityöviisumitilastot 2025. Saatu sähköpostilla 17.3.2026. Mukana luvussa myös luonnonmarjanpoimijat, jotka vuodesta 2025 alkaen joutuvat hakemaan myös kausityöviisumia. Aikaisemmin luonnonmarjanpoimintaan saattoi tulla myös Schengen-viisumilla, jos työ kesti alle 3kk.

²¹ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Kausityöhön tulleet 2025

Hakemukset

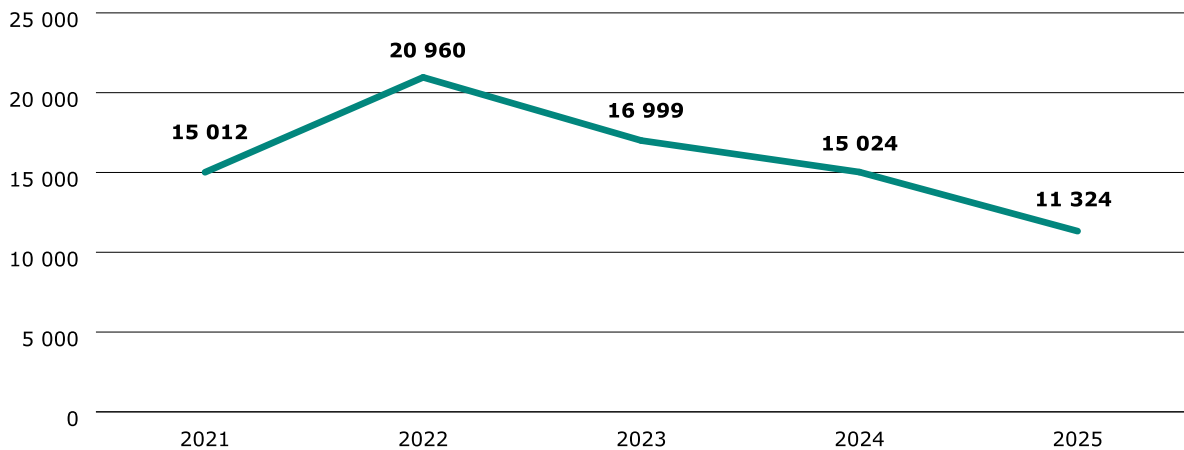
Työntekoon perustuvissa ensimmäisissä oleskelulupahakemuksissa nähtiin jonkin verran laskua edellisvuoteen. Hakemuksia jätettiin 11 324 kpl. Työ putosi hakemuksissa kolmannelle sijalle. Ensimmäistä sijaa piti perhe ja toiseksi nousi opiskelijat.

Hakemuksia jättivät eniten Intian, Bangladeshin, Sri Lankan, Filippiinien ja Nepaliläisten kansalaiset. Näistä Filippiinit ja Intia ovat hallitusohjelman mukaisia kansainvälisen rekrytoinnin kumppanuusmaita.

Yleisin hakemustyyppi oli työntekijän oleskelulupa (5609 kpl), joita jättivät eniten viime vuonna Filippiinien, Intian, Kiinan, Bangladeshin ja Thaimaan kansalaiset. Yleisesti ottaen pudotus edellisvuoteen oli jopa 40% (9450 vuonna 2024). Filippiinien kansalaisten hakemukset jatkoivat laskuaan vuoden 2023 huippulukemista (2 698) pudoten 1027:ään vuonna 2025.

Jatkolupahakemuksia jätettiin yhteensä 17 795, mikä oli selkeä 25% pudotus vuoden 2024 lukuihin (23 875). Jatkoluvissa yleisimmät kansalaisuudet olivat Ukraina, Filippiinit ja Venäjä kuten edellisvuonnakin. Yleisin hakemustyyppi oli työntekijän oleskelulupa.

Ensimmäiset työperusteiset oleskelulupahakemukset 2021–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

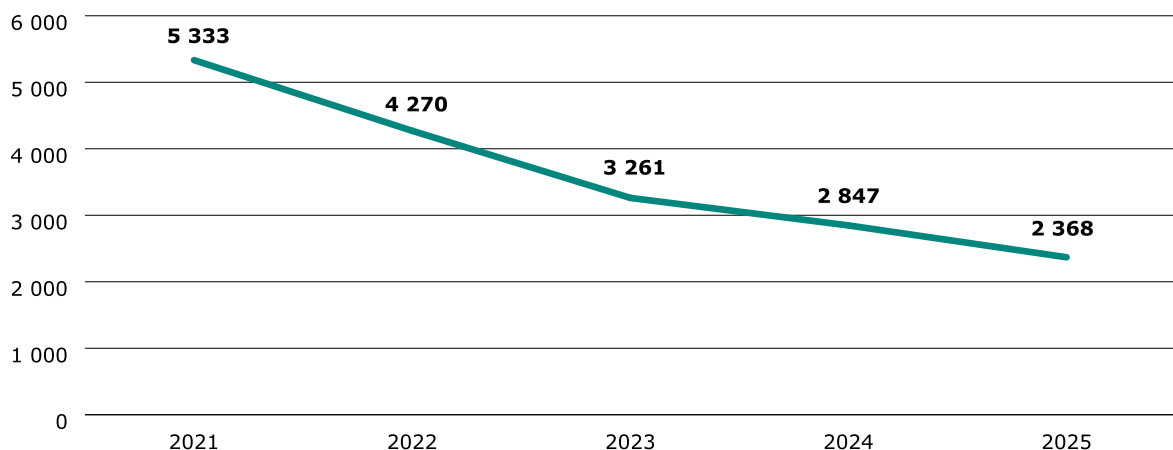
Vapaa liikkuvuus EU- ja ETA-alueelta

Työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä ei kuitenkaan anna täysin kattavaa kuvaa ulkomaisesta työvoimasta Suomessa, sillä kaikkien Suomeen töihin tulevien ei tarvitse hankkia oleskelulupaa. Osa ulkomaisesta työvoimasta saapuu Suomeen vapaan liikkuvuuden EU- ja ETA-alueelta. EU-kansalaiset voivat oleskella ja työskennellä Suomessa vapaasti kolmen kuukauden ajan rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan. Yli kolme kuukautta Suomessa oleskelevien EU-kansalaisten tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa.

Vuonna 2025 työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröi 2368 EU-kansalaista. Luvussa oli pientä pudotusta verrattuna edellisvuoteen (2847), joten yleisesti trendi jatkui laskevana.

Työnteon perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineistä EU-kansalaisista suurin ryhmä olivat virolaiset (382 henkilöä). Lähtömaissa tapahtui selkeä muutos edellisvuoteen. Kun vuonna 2024 työnteon perusteella Suomeen tultiin Viron lisäksi mm. Romaniasta ja Latviasta, menivät vuonna 2025 Italia, Ranska, Saksa ja Espanja näiden maiden ohi.

EU-kansalaisten rekisteröinnit työn perusteella – Myönteiset päätökset 2021–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työperusteista maahanmuuttoa koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Vuonna 2025 voimaan tuli useita lakimuutoksia työperusteisiin oleskelulupiin liittyen. Vuoden alussa työntekijän oleskeluluvan (TTOL) tuloaraja nousi 1600 euroon, kun aiemmin alaraja oli työehtosopimuksen mukainen palkka tai toimeentuloedellytyksen alaraja, eli 1399 euroa. Jatkosakin palkan pitää olla työehtosopimuksen mukainen mutta vähintään 1600 euroa kuukaudessa. Tuloaraja määritellään valtioneuvoston asetuksella, ja se tulee määritellä tasolle, jossa työvoiman maahanmuutto vahvistaa julkista taloutta eikä työvoiman saatavuus vaaranna tarpeettomasti. Tuloarajan tavoitteena on, että Suomeen töihin tulevat saavat palkkaa, jolla voi tulla toimeen.²²

Lisäksi kesäkuussa voimaan tuli uusi kolmen/kuuden kuukauden työttömyyssääntö. Säännön mukaan työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa olevalla maahanmuuttajalla on jatkossa kolme tai kuusi kuukautta löytää uusi työ, jos työsuhde päättyy ennenaikaisesti. Työttömyysaika riippuu lupatyyppistä ja aiemman oleskelun pituudesta. Jollei uutta työtä löydy tai muuta perustetta maassa oleskelulle ole, lupa perutaan.²³ Samaan aikaan voimaan tuli myös hallituksen asetus valtakunnallisista työvoimapula-aloista, joilta työntekijän oleskeluluvan haltija voi jatkossa etsiä työpaikkaa luvan alkuperäisen ammattialan lisäksi.²⁴

Myös työnantajien vastuuta lisättiin samojen lakimuutosten seurauksena. Työnantajan on jatkossa ilmoitettava Maahanmuuttovirastolle, jos se palkkaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta työntekijän, jolla on jo voimassa oleva oleskelulupa ja työntekijä-oikeus. Lisäksi, jos työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa oleskelevan henkilön työsuhde päättyy työsopimuksessa sovittua aiemmin, on työnantajan tehtävä työsuhteen päättymisilmoitus.²⁵

Vuonna 2025 valmisteltiin myös kiristystä pysyvän oleskeluluvan ehtoihin, ja muutokset tulivat voimaan tammikuussa 2026. Hakijalta edellytetään tätä nykyä yhtäjaksoista oleskeluaikaa kuusi vuotta aiemman neljän sijaan sekä tiukempaa nuhteettomuutta, suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä työhistoriaa.

Kuuden vuoden oleskelun jälkeen pysyvän oleskeluluvan voi pääsääntöisesti saada hakija, jolla on tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito ja kahden vuoden työhistoria Suomessa. Yhtäjaksoinen luvallinen oleskeluaika katkeaa, jos ulkomaalainen tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja sen laskeminen alkaa alusta, kun rangaistus on suoritettu.

Pysyvän oleskeluluvan voi edelleen saada neljän vuoden oleskelun jälkeen, jos hakijan vuositulot ylittävät 40 000 euroa, hänellä on Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto ja kahden vuoden työhistoria Suomesta tai erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito ja kolmen vuoden työhistoria Suomesta. Työhistoriaan turvautunut hakija ei saa olla turvautunut työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen yli kolmen kuukauden ajan. Lisäksi jos hakija on suorittanut Suomessa ylempään korkeakoulututkintoon, jatkotutkintoon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkintoon, pysyvän oleskeluluvan voi saada ilman vuosissa laskettavaa oleskeluaikaa.²⁶

²² Työ- ja elinkeinoministeriö (19.12.2024), Työntekijän oleskeluluvan tuloarajaksi 1600 euroa.

²³ Valtioneuvosto (22.5.2025), Kolmen/kuukauden työttömyyssääntö voimaan kesäkuussa 2025.

²⁴ Valtioneuvosto (5.6.2025), Valtioneuvosto antoi asetuksen valtakunnallisista ajantasaisista työvoimapula-aloista.

²⁵ Maahanmuuttovirasto (11.6.2025), Työnantaja: ulkomaalaislaki muuttuu 11.6. – vaikutuksia työntekijäilmoituksen tekemiseen.

²⁶ Valtioneuvosto (22.12.2025 a), Pysyvän oleskeluluvan ehdot kiristyvät.

Vuonna 2025 jatkettiin myös työperäisen hyväksikäytön vastaisen toimenpideohjelman toimeenpanoa. Helmikuussa voimaan tuli lakimuutos, jonka mukaan yritysten tulee jatkossa palkata ulkomaiset marjanpoimijat työsuhteeseen, jotta he voivat hakea maahantulolupaa Suomeen. Alle kolmen kuukauden oleskelua varten poimijat hakevat tätä nykyä kausityöviisumia ja pidempiaikaista, 3–9 kuukauden pituista, työskentelyä varten kausityölupaa. Aiemmin poimijat tulivat Suomeen Schengen-turistiviisumilla, jolla he saivat oleskella ja kerätä marjoja enintään kolme kuukautta.²⁷ Lisäksi jatkettiin monikielisen tiedon jakamista ulkomaisten työntekijöiden oikeuksista, ja Work Help Finland -sovelluksen jatkuminen varmistui. Kumppanuusmaissa otettiin myös käyttöön eettiset rekrytointikäytännöt.²⁸

Joulukuussa valmistui työ- ja elinkeinoministeriön selvitys kasvuyrittäjän ja yrittäjän oleskelulupien uudistamistarpeista, minkä seurauksena työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä linjasi muutoksista kasvuyrittäjän ja yrittäjän oleskelulupiin. Hallitus linjasi selvityksen perusteella, että kasvuyrittäjien ei tarvitsisi tulevaisuudessa hakea erikseen Business Finlandilta lausuntoa edellytyksistään kansainväliseen kasvuun, vaan vasta Maahanmuuttovirastolle tehtävän oleskelulupahakemuksen osana. Lisäksi luovutettiin Y-tunnuksen vaatimisesta yrittäjän ensimmäisessä oleskeluluvassa, jos yritystoiminta ei ole vielä käynnissä Suomessa, laajennettiin Maahanmuuttoviraston tekemään hakemusten alkukarsintaa ja lisättäisiin kasvuyrittäjien suullisia kuulemisia väärinkäytösten ehkäisemiseksi sekä selkeytettäisiin kasvuyrittäjän jatkuvan edellytyksiä. Muutosten tavoitteena on turvata sujuvampi prosessi erityisesti kasvuyrittäjille, jotka haluavat perustaa Suomeen yrityksen, sekä ehkäistä väärinkäytöksiä.²⁹ Varsinainen lainsäädäntöhanke asetettiin vuoden 2026 alussa, ja hallituksen esitys on tarkoitus saada lausuntokierrokselle toukokuussa 2026.³⁰

TE-palveluiden kokonaisuudistuksen myötä TE-toimiston työlupapalvelut siirtyivät 1.1.2025 alkaen Maahanmuuttovirastoon, joka tätä nykyä vastaa kokonaisuudessaan työntekijän oleskelulupien käsittelystä. Muutoksen seurauksena luovuttiin kaksivaiheisesta työntekijän oleskelulupahakemusten ja yli kuusi kuukautta kestävien kausioleskelulupahakemusten käsittelystä, jonka ensimmäinen vaiheessa TE-toimisto teki hakemukseen osapäätöksen ja vasta tämän jälkeen hakemuksen käsittely siirtyi Maahanmuuttovirastolle. Työntekijöiden oleskelulupa-asioiden keskittämisen tavoitteena on parantaa asiakaskokemusta sekä selkeyttää ja sujuvoittaa hakemusten käsittelyä.³¹

Maahanmuuttovirasto otti vuoden alussa käyttöön työntekijöiden oleskelulupiin (TTOL) automaattisen jälkivalvonnan, jolla tarkastetaan, täyttävätkö työntekijät edelleen heille myönnetyn luvan edellytykset. Tarkastelun kohteena on muun muassa se, onko työntekijälle maksettu toimeentuloedellytyksen mukaista palkkaa. Jälkivalvonnan avulla pyritään puuttumaan oleskelulupien väärinkäytöksiin ja peruuttamaan luvat, joille ei ole enää perusteita, sekä pystytään havaitsemaan ja puuttumaan myös työperäiseen hyväksikäyttöön ja ihmiskauppaan. Jälkivalvontaa on tehty Maahanmuuttovirastossa jo vuodesta 2017 lähtien, ja automaattinen jälkivalvonta on aiemmin ollut käytössä jo startup-yrittäjien, erityisasiantuntijoiden ja opiskelijoiden oleskeluluvissa.³²

²⁷ Valtioneuvosto (6.2.2025), Ulkomaisten marjanpoimijoiden asemaa parantavat muutokset voimaan helmikuussa 2025.

²⁸ Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 5.12.2025.

²⁹ Työ- ja elinkeinoministeriö (19.12.2025), Hallitus uudistaa kasvuyrittäjän oleskelulupaa.

³⁰ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön c), Lainsäädäntöhanke kasvuyrittäjän oleskelulupaprosessin ja yrittäjän ja kasvuyrittäjän oleskelulupaprosessin ja yrittäjän ja kasvuyrittäjän lupaedellytysten uudistamiseksi.

³¹ Maahanmuuttovirasto (18.12.2024), TE-toimiston työlupapalvelut siirtyvät Maahanmuuttovirastoon 1.1.2025.

³² Maahanmuuttovirasto (20.1.2025), Maahanmuuttovirasto ottaa käyttöön automaattisen jälkivalvonnan työntekijöiden oleskelulupiin.

Talent Boost -toimenpideohjelma: Osaajien saatavuuden edistäminen

Vuonna 2025 jatkettiin myös työ- ja koulutusperäiseen maahanmuuttoon keskittyvän poikkihallinnollisen Talent Boost -toimenpideohjelman³³ toimeenpanoa ja osaajien saatavuuden edistämistä. Toimenpideohjelma kokoo yhteen hallitusohjelman työperusteista maahanmuuttoa koskevat toimet.

Osana ohjelmaa työ- ja elinkeinoministeriössä käynnistettiin hanke, jossa selvitään työperusteisten maahanmuuttajien maahantulovaiheen viranomaisasioinnin sujuvoittamista.³⁴ Hallituksen tavoitteena on vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien silmissä, ja hankkeella pyritään sujuvoittamaan työn perusteella Suomeen muuttavien pääsyä tarvitsemiinsa viranomaispalveluihin. Hankkeen alkuvaiheessa tuotetaan selvitys viranomaispalveluista ja asiointipolun sujuvuudesta palvelusta toiseen sekä kartoitetaan, mitä yhden luukun malli tarkoittaisi. Selvityksen on tarkoitus valmistua keväällä 2026, ja sen pohjalta hallitus tekee linjaukset jatkotoimista.³⁵

Lisäksi osana Talent Boost -toimintaa ja hallitusohjelman mukaista kansainvälisten rekrytointien kumppanuusmallia hallitus jatkoi toimia huippuosajien houkuttelemiseksi Suomeen. Kansainvälisen rekrytointin kansallinen toimija Work in Finland muun muassa käynnisti syyskuussa 2025 uuden kampanjan houkutellakseen Suomeen syväteknologia-alojen huippuosajia erityisesti Intiasta, Yhdysvalloista, Brasiliasta ja Euroopasta. Kampanjan tarkoituksena on auttaa suomalaisia yrityksiä, tutkimuslaitoksia ja yliopistoja tavoittamaan ja rekrytoimaan kansainvälisiä asiantuntijoita ja tutkijoita erityisesti teknologian aloilta sekä tarjota suomalaisille työnantajille ja avoimille työpaikoille kansainvälistä näkyvyyttä digitaalisen markkinoinnin, kansainvälisen median, tapahtumien ja verkostojen avulla.³⁶ Lisäksi myös Work in Finland -nettisivun kehittämistä jatkettiin, ja sivustolle tuotettiin muun muassa informaatiovideoita kausityöläisille.³⁷

Lisäksi hallitus syvensi yhteistyötä kumppanuusmaiden, Intian, Vietnamin, Filippiinien ja Brasilian, kanssa tarkoituksena edistää osaajien rekrytointia Suomeen. Suomi muun muassa allekirjoitti yhteisen aiesopimuksen Filippiinien kanssa sekä yhteisymmärryspöytäkirjan Vietnamin kanssa.³⁸

³³ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön b).

³⁴ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön d), Selvitys maahantulovaiheen viranomaisasioinnin sujuvoittamiseksi.

³⁵ Työ- ja elinkeinoministeriö (25.9.2025), Hanke käynnistyy: sujuvampi asiointipolku Suomeen muuttaville osaajille.

³⁶ Valtioneuvosto (24.9.2025), Suomi tähtää kvanttiosaajien ja huippututkijoiden rekrytointiin – uusi kansainvälinen kampanja käynnistyy.

³⁷ Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 5.12.2026.

³⁸ Ibid.

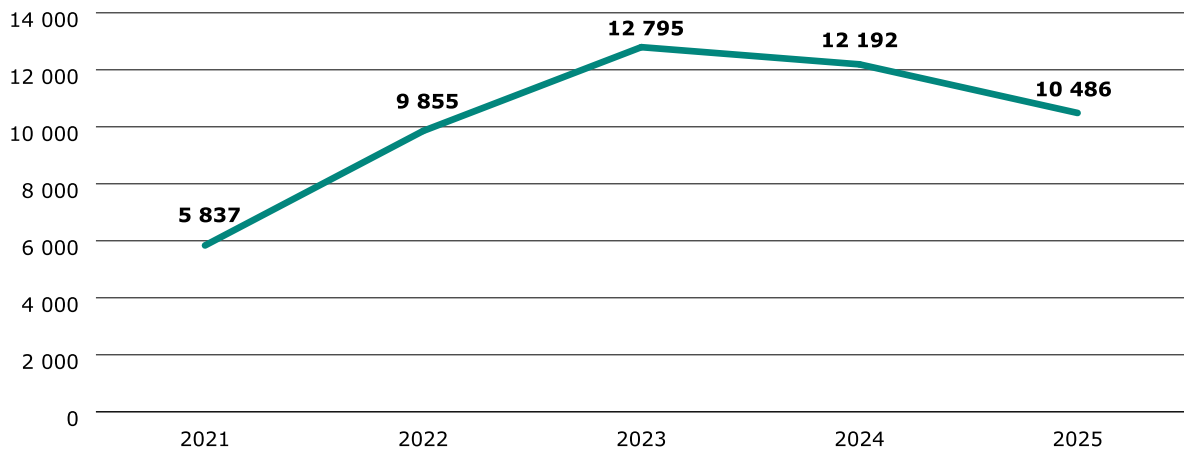
3.2. Opiskelijat

Päätökset ja hakemukset³⁹

Opiskelijoiden maahanmuutossa jatkettiin voimakasta kasvavaa trendiä pienestä notkahduksesta huolimatta. Opiskeluperusteisia ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia jätettiin vuonna 13 565, mikä oli noin 4% vähemmän kuin vuoden 2024 ennätysellinen 14 163, mutta kuitenkin enemmän kuin vuotta 2024 edeltävinä vuosina.

Ensimmäisiä oleskelulupia opiskelun perusteella myönnettiin yhteensä 10 486 kappaletta (2024: 12 192 kappaletta). Myönteisten päätösten osuus oli 88%.

Ensimmäiset oleskelulupahakemukset opiskelun perusteella 2021–2025 - Myönteiset päätökset

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Aasian maat ja etenkin Etelä-Aasia olivat merkittävästi edustettuina jälleen vuonna 2025 opiskeluperusteisissa oleskeluluvissa. Vuonna 2025 kymmenestä suurimmasta hakijakansalaisuudesta yhdeksän oli Aasian maita.

Eniten ensimmäisiä opiskeluperusteisia oleskelulupahakemuksia jättivät viime vuonna Bangladeshin, Nepalin, Sri Lankan, Intian ja Pakistanin kansalaiset. Näistä ainoastaan Intian kansalaisten jättämien hakemusten määrä laski vuodesta 2024 (-15 %). Muiden kansalaisuuksien kohdalla hakemusmäärät kasvoivat maltillisesti.

Maahanmuuttoviraston arvion mukaan Suomen näkyvyys ja houkuttelevuus ovat kasvaneet kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa. Opintojen edullisuus Suomessa sekä mahdollisuus perheen yhdistämiseen ja työskentelyyn ovat olleet merkittäviä vetotekijöitä kansainvälisille opiskelijoille. Tämän lisäksi opiskelijoiden lähtömaiden omat taloudelliset työntekijät (esim. elintaso, työllistymisnäkyvät) ylläpitävät muuttoliikettä.⁴⁰

³⁹ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta, ellei toisin mainittu.

⁴⁰ Maahanmuuttovirasto (2026), Maahanmuutto Suomeen 1/2026.

Vuonna 2024 raportoitiin, miten Venäjän kansalaisten jättämien hakemusten määrä on ollut laskussa jo vuodesta 2023 lähtien. Vuonna 2025 Venäjän kansalaiset jättivät 257, joten laskeva trendi jatkui edelleen ja hakemuskäärä oli ennätysalhainen, alhaisin koko tilastointihistorian aikana. Maahanmuuttovirasto arvioi, että kehityksen taustalla ovat todennäköisesti edelleen Suomen ja Venäjän suhteiden heikkeneminen esimerkiksi oppilaitosyhteistyön osalta, itärajan sulkeminen sekä Pietarin konsulaatin sulkeminen syksyllä 2023.

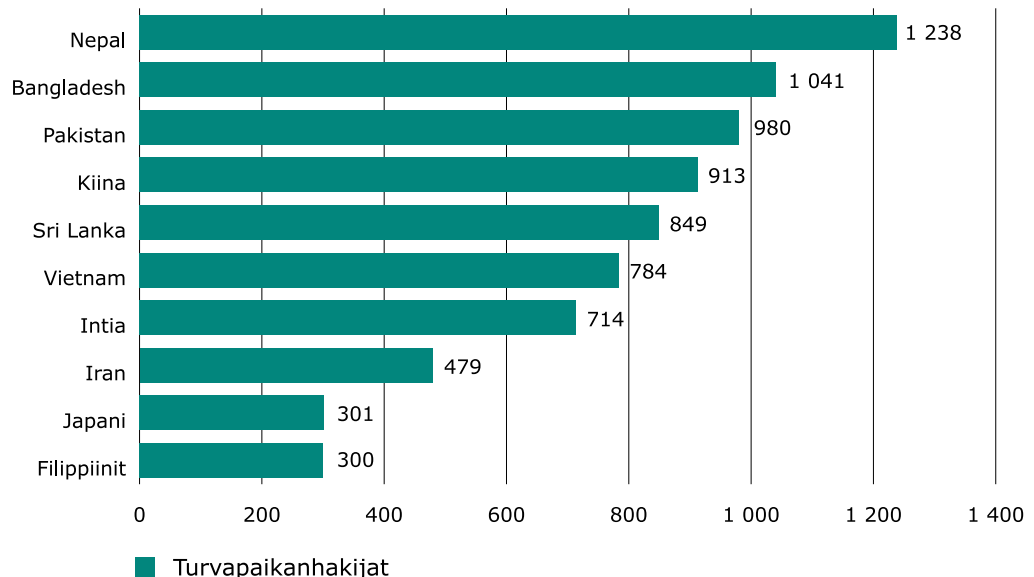
Uusia määräaikaista oleskelulupia opiskelun perusteella eli niin sanottuja jatkolupia myönnettiin 2 252 kappaletta. Määrä oli lähellä edellisvuoden tasoa (2024: 2027). Opiskelun perusteella oleskeluoikeuttaan Suomessa jatkaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Venäjä, Vietnam, Bangladesh ja Myanmar.

Suomessa valmistuneet opiskelijat voivat valmistumisensa jälkeen hakea heille tarkoitettua tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneen oleskelulupaa. Edellytyksenä on, että henkilö on suorittanut Suomessa tutkinnon ja hänellä on työpaikka tai hän toimii elinkeinoharjoittajana tai yrittäjänä. Kyseessä on työperusteinen oleskelulupa ja sitä voi hakea koska tahansa valmistumisen jälkeen.

Tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneiden jatkolupahakemuksia jätettiin vuonna 2025 yhteensä 3 454, mikä on 33 % enemmän kuin vuonna 2024. Kehitys on linjassa kansainvälisten opiskelijoiden määrän kasvun kanssa. Suomessa tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneiden jatkolupahakemuksiin tehtiin vuonna 2025 yhteensä 3 218 päätöstä, joista 98 % oli myönteisiä.

Opiskelun perusteella oleskeluluvan saaneista 48 prosenttia oli naisia ja 52 prosenttia miehiä.⁴¹

Myönteiset päätökset ensimmäisiin oleskelulupahakemuksiin opiskelun perusteella 2025 – 10 yleisintä kansalaisuutta

Lähde: Maahanmuuttovirasto

⁴¹ Sisältää sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat opiskelijoille.

Opiskelijoihin liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Vuonna 2025 tuli voimaan ja myös valmisteltiin opiskelijoihin vaikuttavia lakimuutoksia sekä selvitettiin laajemmin opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä oleskelulupien muutostarpeita.

Vuoden alusta voimaan tulivat vuonna 2024 tehtyjen lakimuutosten mukaisesti EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden hakemusmaksut korkeakouluihin. Hakemusmaksut eivät koske jatko-opiskelijoita eivätkä Erasmus Mundus -ohjelmaa. Hakemusmaksujen tarkoituksena on helpottaa korkeakoulujen hallinnollista taakkaa sekä vähentää harkitsemattomia ja heikkolaituisia hakemuksia.⁴²

Vuonna 2025 hyväksyttiin hallituksen esitys lukuvuosimaksujen käyttöönotosta kolmansista maista tuleville toisen asteen opiskelijoille sekä lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa. Lakimuutokset tulevat voimaan 1.8.2026. Lukuvuosimaksut eivät koske Euroopan talousalueella vakituisesti asuvia kolmansien maiden kansalaisia, vakiintuneiden ohjelmien kautta saapuvia vaihto-opiskelijoita eikä tilapäistä suojelua saavia. Lisäksi lakimuutosten myötä ammatillisen koulutuksen järjestäjille avataan mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta myös EU- ja ETA-valtioiden kansalaisille.⁴³

Työ- ja elinkeinoministeriössä puolestaan valmisteltiin hallituksen esitystä, jolla muutettaisiin opiskeluperäisten oleskelulupien jälkivalvontaa. EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevan ulkomaisen opiskelijan oleskelulupa voitaisiin jatkossa perua, jos opiskelija saa Suomessa toimeentulotukea, ja tuen saamista seurattaisiin tiheästi automaattisella jälkivalvonnalla. Muutoksen tavoitteena on varmistaa, että Suomessa opiskelevat täyttävät oleskelulupansa ehdot ja opiskelevat Suomessa omilla tuloilla ja varoillaan.⁴⁴ Esitys lähetettiin lausuntokierrokselle vuoden 2026 alussa, ja se pyritään saattamaan eduskunnan käsiteltäväksi kevädistuntokaudella 2026.⁴⁵

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö tuotti selvityksen kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä oleskelulupien lainsäädännön muutostarpeista⁴⁶. Selvityksen seurauksena vuoden lopussa linjattiin lainsäädäntömuutoksista muun muassa opiskelijoiden toimeentulo vaatimukseen ja kielitaidosta varmistumiseen. Tulevaisuudessa opiskelijan perhe voisi muuttaa Suomeen vasta vuotta opiskelijaa myöhemmin, vaaditun toimeentulon euromäärä määriteltäisiin laissa ja oleskelulupa lisättäisiin kielitaitoedellytys. Hallitus myös linjasi, että toisen asteen opiskelijoihin ja heidän perheenjäseniin sovellettaisiin jatkossa ulkomaalaislain hakemusten hylkäysperusteita, millä pyritään torjumaan jo lupakäsittelyssä riskejä haavoittuvaan asemaan joutumisesta ja maahantulosäännösten kiertämisestä. Lakimuutosten valmistelu käynnistyi alkuvuodesta 2026.⁴⁷

⁴² Valtioneuvosto (16.5.2024), Hallitus esittää muutoksia EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksuihin.

⁴³ Valtioneuvosto (9.10.2025), Lukuvuosimaksut käyttöön kolmansista maista tuleville toisen asteen opiskelijoille – tilauskoulutus laajenee EU- ja ETA-valtioiden kansalaisille.

⁴⁴ Työ- ja elinkeinoministeriö (16.1.2026), Lausuntokierros: kansainvälisten opiskelijoiden oleskelulupien valvontaa vahvistaa.

⁴⁵ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön e), Ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat.

⁴⁶ Työ- ja elinkeinoministeriö (2025 b), Selvitys työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuuksista.

⁴⁷ Työ- ja elinkeinoministeriö (18.12.2025), Hallitus linjasi keinoista puuttua ulkomaalaisten opiskelijoiden lupien ja toimeentulon haasteisiin.

3.3. Perheenyhdistäminen

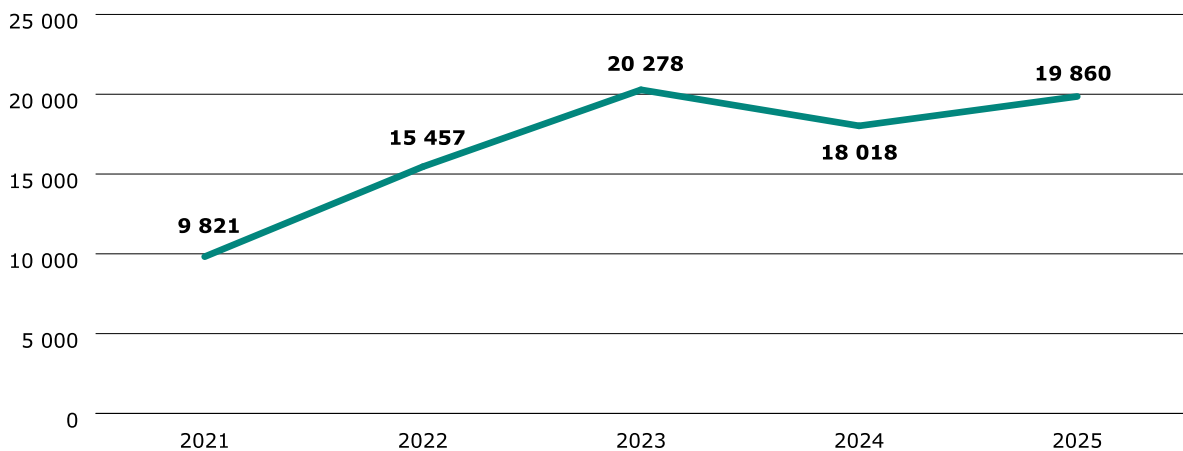
Päätökset ja hakemukset⁴⁸

Vuonna 2025 ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella sai 19 860 henkilöä, mikä oli nousu vuoteen 2024 (18 018) mutta edelleen vähemmän kuin vuoden 2023 ennätysmäinen luku 20 278.

Yleisesti ottaen perhesideperusteisten oleskelulupien määrät ovat olleet hienoisessa nousussa pitkällä aikavälillä, mutta lupien määrä liikkui noin 10 000 myönnetyn oleskeluluvan tietämissä. Vuonna 2022 kasvu hypähti kuitenkin yli 15 000 myönnetyn luvan rajapyykin ja vuonna 2023 saavutettiin yli 20 000 hakemusta. Vuodesta 2023 perheenjäsenet ovat muodostaneet suurimman ensimmäisen oleskeluluvan hakemusperusteen. Vuonna 2025 Päätöksistä 89 prosenttia oli myönteisiä ja 10 prosenttia kielteisiä. Loput raukesivat (n. 1 %).

Perheenjäsenten ensimmäisten oleskelulupahakemusten määrän kasvua viime vuosina selittää erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden lisääntynyt muuttoliike Aasiasta. Vuonna 2024 suurimaksi kansalaisuudeksi nousi Filippiinit ja vuonna 2025 tilanne pysyi samana. Filippiinien lisäksi suurimmat kansalaisuudet olivat Sri Lanka, Intia ja Bangladesh.

Ensimmäiset oleskelulupahakemukset opiskelun perusteella 2021–2025 – Myönteiset päätökset

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia perhesiteen perusteella jätettiin 23 831, mikä oli lähellä vuoden 2024 määriä (23 701 kappaletta). Myös jätetyissä hakemuksissa Sri Lanka nousi yleisimmäksi kansalaisuudeksi (2221 kpl) nousten Filippiinien ohi.

Maahanmuuttoviraston arvion mukaan perheenjäsenten hakemusten määrän kehitys kytkeytyy muuhun Suomeen suuntautuvaan muuttoliikkeeseen. Koronapandemian jälkeinen työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton kasvu on näkynyt myös perheenjäsenten muuttoliikkeen kasvuna.

⁴⁸ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta, ellei toisin mainittu.

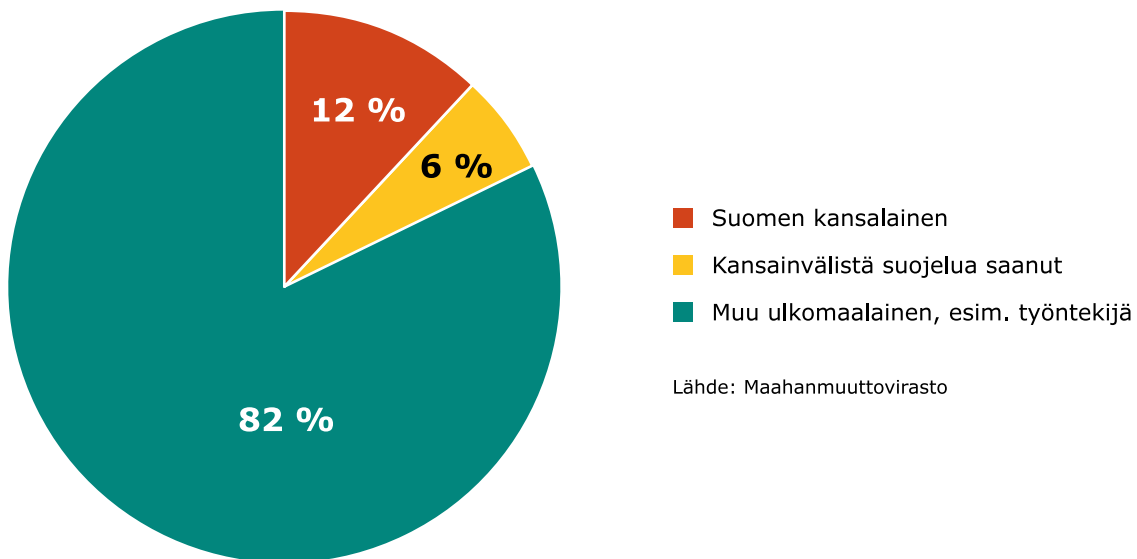
Selvä enemmistö perheenjäsenistä hakee oleskelulupaa Suomessa työperusteisella oleskeluluvalla tai opiskelijan oleskeluluvalla oleskelevan puolison tai huoltajan vuoksi. Erityisesti opiskelijoiden perheenjäsenten hakemusmäärä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Kasvun taustalla ovat mm. vuonna 2022 voimaan tulleet opiskelija- ja tutkijalakia koskevat lainsäädäntömuutokset, joiden tarkoituksena oli helpottaa kansainvälisten opiskelijoiden maahantuloa ja Suomeen jäämistä.

Perhesiteen perusteella myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat voidaan jaotella perheenkokoajan mukaan.

Noin 12% tapauksista perheenkokoaja oli Suomen kansalainen eli perhesideperusteinen oleskelulupa myönnettiin Suomen kansalaisen perheenjäsenelle. Selvästi vähiten (6%) oli tilanteita, joissa perheenkokoaja oli Suomesta kansainvälistä suojelua saanut henkilö.

Valtaosassa tapauksista perheenkokoaja oli ”muu ulkomaalainen”, eli oleskeluluvan Suomesta saanut henkilö, kuten Suomessa työntekijän oleskeluluvalla oleskeleva henkilö (82%, yht. 16225 kpl).

Vuonna 2025 myönnetyt perhesideperusteiset ensimmäiset oleskeluluvat perheenkokoajan perusteella eroteltuna

Jatkolupia perhesiteen perusteella myönnettiin 23 063, mikä oli lievä lasku vuoden 2025 lukuihin (25 395 kappaletta). Perhesiteen perusteella jatkoluvan saaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Intia, Venäjä ja Filippiinit.

Kaikista perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneista 54 prosenttia oli naisia ja 46 prosenttia miehiä.⁴⁹

⁴⁹ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Perhesyiden vuoksi Suomeen saapui kolmansien maiden kansalaisten lisäksi myös EU-kansalaisia. Vuonna 2025 1043 EU-kansalaista rekisteröi oleskeluoikeutensa Suomessa perhesiteen perusteella. Määrä oli selkeästi edellisvuotta alhaisempi: Vuonna 2024 vastaavia rekisteröintejä tehtiin 1 342 kappaletta. Selvästi yleisimmin oleskeluoikeutensa perheen perusteella rekisteröivät virolaiset, kuten aikaisempinakin vuosina.

Lisäksi Maahanmuuttovirasto myönsi perheenjäsenen oleskelukortteja yhteensä 774 kappaletta. EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin voi saada EU-kansalaisen perheenjäsenen, joka ei ole EU-kansalainen. Eniten EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortteja myönnettiin Venäjän federaation kansalaisille.

Perheenyhdistämiseen liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennettiin vuonna 2025 perustuen EU:n perheenyhdistämisdirektiiviin.⁵⁰ Lakimuutosten tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista, hillitä väärinkäytös- ja hyväksikäyttötilanteita, edistää sisäistä turvallisuutta sekä saattaa perheenyhdistämistä kokeva kansallinen politiikka ja lainsäädäntö yleiseurooppalaiselle tasolle.⁵¹

Puolisoiden vähimmäisikärajaa korotettiin. Lakimuutosten myötä molemmilta puolisoilta edellytetään tätä nykyä 21 vuoden vähimmäisikää, kun oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella puolisoille. Suomen kansalaisen puolisoon vähimmäisikää ei sovelleta.

Kansainvälistä suojelua saaneen alaikäisen henkilön perheenjäseneltä edellytetään tätä nykyä riittävää toimeentuloa, kun hän hakee perheenyhdistämistä. Pääsääntöisesti turvattua toimeentuloa vaaditaan silloin, kun alaikäinen pakolainen on maassa toisen huoltajansa kanssa. Turvattua toimeentuloa ei vaadita, jos perheenkokoaja on Suomessa ilman huoltajaa oleva alaikäinen pakolainen, mutta sitä vaaditaan, jos alaikäinen perheenkokoaja on saanut tilapäistä tai toissijaista suojelua. Lisäksi turvattua toimeentuloa vaaditaan kansainvälistä suojelua saaneen alaikäisen muulta omaiselta tietyin poikkeuksin.⁵²

Lapsen alaikäisyyden määrittämistä koskevaa ulkomaalaislain 38 pykälää muutettiin Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion mukaisesti.⁵³ Muutoksen myötä ainoastaan ilman huoltajaa tulleet alaikäiset, joille on myönnetty kansainvälistä suojelua, sekä turvapaikan saaneen huoltajan lapset ovat alaikäisyyden määrittämisessä erityisasemassa. Perheenjäsenelle voidaan myöntää oleskelulupa, jos turvapaikan saanut ilman huoltajaa tullut alaikäinen oli alaikäinen sinä päivänä, kun hän jätti turvapaikkahakemuksen, jolla hänelle myönnettiin turvapaikka. Turvapaikan saaneen lapselle voidaan puolestaan myöntää oleskelulupa, jos lapsi on ollut alaikäinen sinä päivänä, kun perheenkokoaja jätti hakemuksen, jolla hänelle myönnettiin turvapaikka. Jos taas alaikäinen ilman huoltajaa Suomeen tullut perheenkokoaja on saanut toissijaista suojelua, tulee hänen olla ollut alaikäinen sinä päivänä, kun perheenjäsenen oleskelulupahakemus on tullut vireille, jotta perheenjäsenelle voidaan myöntää oleskelulupa. Tämä pätee myös tilanteisiin, joissa perheenkokoaja on tilapäistä suojelua saanut huoltaja ja hakija hänen lapsensa.⁵⁴

⁵⁰ Valtioneuvosto (12.6.2025), Perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennetaan.

⁵¹ Maahanmuuttovirasto (16.6.2025), Perheenyhdistämiseen muutoksia ja uusia edellytyksiä; Valtioneuvosto (12.6.2025).

⁵² Maahanmuuttovirasto (16.6.2025).

⁵³ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-279/20, annettu 1.8.2022.

⁵⁴ Maahanmuuttovirasto (16.6.2025).

Työ- ja elinkeinoministeriö tuotti selvityksen kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä oleskelulupien lainsäädännön muutostarpeista⁵⁵. Selvityksen seurauksena hallitus linjasi lainsäädäntömuutoksista myös opiskelijoiden perheenyhdistämiseen. Tulevaisuudessa opiskelijan perhe voisi muuttaa Suomeen vasta vuotta opiskelijaa myöhemmin ja vaaditun toimeentulon euromäärä määriteltäisiin laissa. Lisäksi toisen asteen opiskelijoihin ja heidän perheenjäseniin sovellettaisiin jatkossa ulkomaalaislain hakemusten hylkäysperusteita, millä pyritään torjumaan jo lupakäsittelyssä riskejä haavoittuvaan asemaan joutumisesta ja maahan-tulosäännösten kiertämisestä. Lakimuutosten valmistelu käynnistyi alkuvuodesta 2026.⁵⁶

⁵⁵ Työ- ja elinkeinoministeriö (2025 b).

⁵⁶ Työ- ja elinkeinoministeriö (18.12.2025).

4. Kansainvälinen suojelu

4.1. Turvapaikanhakijat⁵⁷

Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä jatkoi laskua edellisvuodesta. Turvapaikkahakemuksia jätettiin yhteensä 2549 kappaletta (sisältäen uusintahakemukset ja EU-kansalaisten jättämät hakemukset), kun vuonna 2024 hakemuksia jätettiin 2948 kpl. Laskevan trendin taustalla on monien keskeisten kansalaisuuksien hakemusmäärän vähentyminen. Uusintahakemuksia vuoden 2025 hakemuksista oli 497 kappaletta. Eniten uusintahakemuksia jättivät Irakin kansalaiset.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että EU-alueella (sekä Norjassa ja Sveitsissä) jätettyjen turvapaikkahakemusten määrä laskee vuonna 2025 arviolta noin viidenneksen edeltävään vuoteen verrattuna. Noin puolet laskusta selittyy Syyrian kansalaisten jättämien hakemusten vähenemisellä. Myös muiden kansalaisuuksien jättämissä hakemuksissa havaittiin laskua (ml. Turkki, Kolumbia). Vähenemisestä huolimatta turvapaikkahakemuksia jätettiin yhä enemmän kuin ennen koronapandemiaa. Määrien taustalla ovat muun muassa lähtömaiden konfliktit, poliittinen epävakaus ja taloudellinen näköalattomuus.

Ensimmäisten turvapaikkahakemusten määrä kasvoi eniten EU-alueella venezuelalaisten kohdalla johtuen heidän viisumivapaudestaan, minkä lisäksi afganistanilaisten jättämät uusintahakemukset lisääntyivät edellisvuosiin verrattuna. Afganistanilaisten uusintahakemusten kasvuun vaikutti erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen lokakuussa 2024 antama päätös, joka linjaa afganistanilaisnaisten olevan oikeutettuja suojeluun pelkän sukupuolen ja kansalaisuuden perusteella. Kansainvälisen suojelun hakemusmäärät keskittyivät vahvasti Saksaan, Ranskaan, Espanjaan ja Italiaan, kun taas pohjoismaissa turvapaikkahakemusten määrät pysyivät edelleen matalalla tasolla.⁵⁸

Perinteisesti tilastojen kärjessä olleet Somalia, Afganistan ja Irak olivat jälleen vuonna 2025 yleisimmät turvapaikanhakijoiden lähtömaat, sillä erotuksella, että Afganistan nousi suurimmaksi ryhmäksi. Kaikkien näiden kansalaisuuksien jättämien hakemusten lukumäärät olivat samaa luokkaa suhteessa edellisvuoteen. Venäjän kansalaisten hakemusmäärä oli vuonna 2025 matala; Ensimmäisiä turvapaikkahakemuksia jätettiin yhteensä vain 140 kappaletta.

Maahanmuuttovirasto teki vuonna 2025 yhteensä 5280 päätöstä turvapaikkahakemukseen, mikä oli enemmän kuin 2024 (4176).

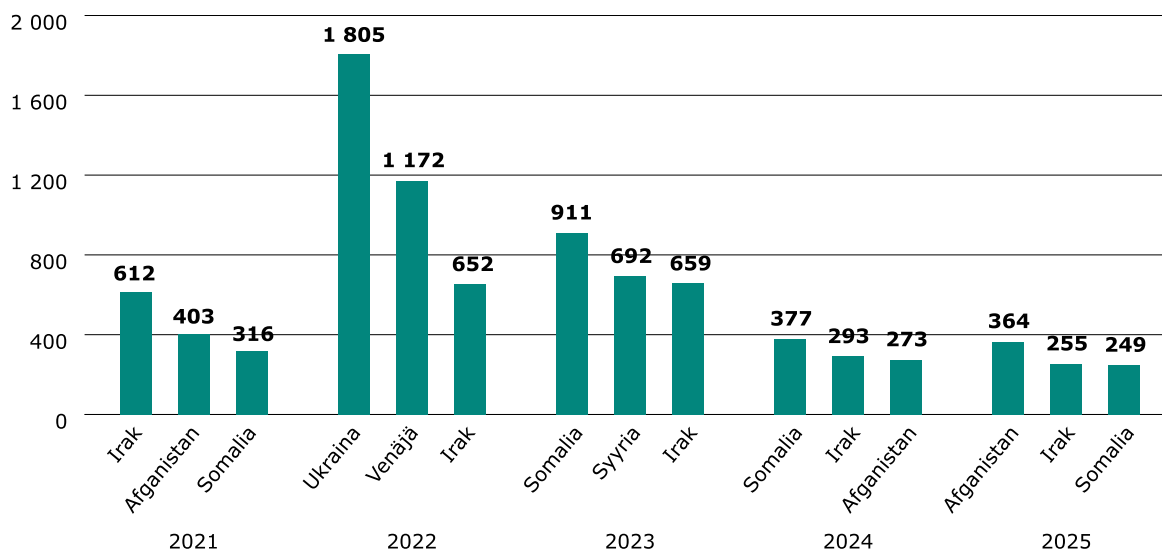
Myönteisiä päätöksiä tehtiin 2284 kappaletta, joka on 43 prosenttia kaikista päätöksistä. Valtaosa näistä oli turvapaikkoja (1835), muut toissijaista suojelua tai muita oleskelulupia.

Kielteinen päätös tehtiin 34 prosenttiin hakemuksista (1807 kpl), joista ilmeisen perusteettomia hakemuksia oli 107 kpl. Tutkimatta jätettiin 12 prosenttia hakemuksista (644) kpl, joko siksi että kyseessä oli uusintahakemus, jossa ei esitetty uusia perusteita, tai toinen EU:n jäsenvaltio oli vastuussa hakemuksen käsittelystä tai hakijalla oli jo oleskeluoikeus toisessa jäsenvaltiossa. Asia raukesi noin 10 prosentissa tapauksista.

⁵⁷ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta, ellei toisin mainittu.

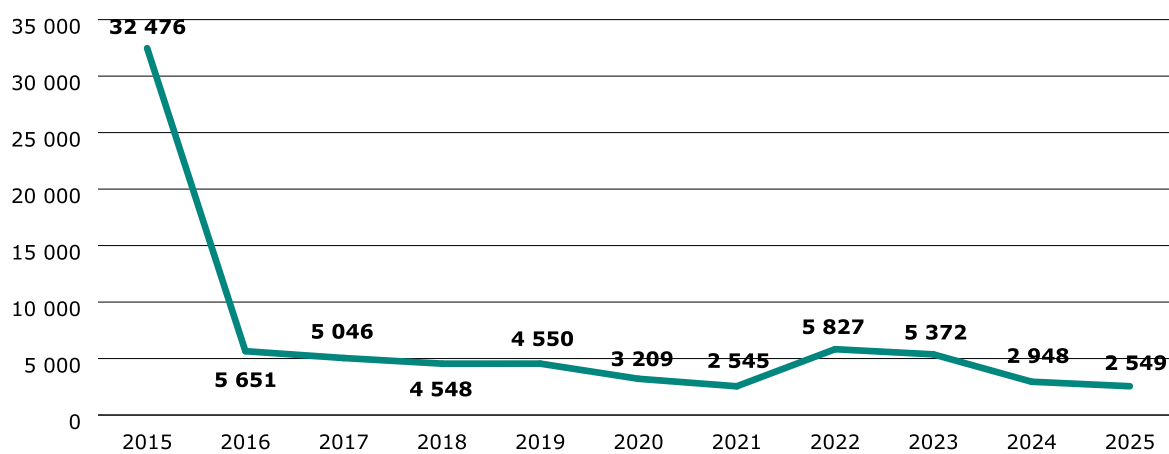
⁵⁸ Maahanmuuttovirasto (2026), Maahanmuutto Suomeen 1/2026.

Turvapaikanhakijoiden yleisimmät kansalaisuudet top-3 2021–2025 (jätetyt hakemukset)

Lähde: Maahanmuuttovirasto. Huom. ei sisällä tilapäisen suojelun hakemuksia.

Turvapaikkahakemukset 2015–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Kiintiöpakolaiset

Suomeen uudelleen sijoitetaan kiintiöpakolaisina YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. UNHCR esittää uudelleensijoitettaviksi henkilöitä, jotka ovat paenneet kotimaastaan toiseen maahan, yleensä kotimaan lähialueille, mutta eivät kuitenkaan voi asettua sinne asumaan pysyvästi. Kiintiöpakolaiset asuvat esimerkiksi pakolaisleireillä. Eduskunta vahvistaa vuosittain valtion talousarviossa, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi vastaanottaa tulevana vuonna. Sisäministeriö valmistelelee yhteistyössä ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa esityksen pakolaiskiintiön alueellisesta kohdentamisesta. Myös Maahanmuuttovirasto ja suojelupoliisi osallistuvat kohdentamispäätöksen valmisteluun. Päätös alueellisesta kohdentamisesta tehdään hallituksessa.

Vuonna 2025 Suomi sitoutui vastaanottamaan 500 kiintiöpakolaista. Hallitus päätti pakolaiskiintiön kohdennuksesta valtioneuvoston yleisistunnossa 28.11.2024, ja vuonna 2025 jatkettiin samojen pakolaisryhmien vastaanottamista kuin vuonna 2024. Valinnassa painotettiin erityisesti haavoittuvimpia ryhmiä.

Suomi päätti vastaanottaa 150 afganistanilaista pakolaista Iranista, 120 kongolaista pakolaista Ruandasta, 100 syyrialaista pakolaista Turkista ja 50 venezuelalaista pakolaista Perusta. Lisäksi Suomi päätti vastaanottaa 30 pakolaista, jotka on evakuoitu Libyasta Ruandaan, sekä 50 hätätaupausta ilman kansalaisuus- tai aluerajausta.⁵⁹

Vuoden 2025 kiintiöpakolaiset⁶⁰

Kohde	Valitut	Valittujen pakolaisten kansalaisuus
Iran	149	Afganistan
Peru	48	Venezuela
Ruanda (ETM)	31	Sudan 10, Etiopia 7, Eritrea 14
Ruanda	117	Kongon demokraattinen tasavalta
Turkki	100	Syyria
Hätätapaukset 2025	50	Eri kansalaisuuksia
Syntyneet lapset*	3	Eri kansalaisuuksia
Yhteensä	498	

*Lapset, jotka ovat syntyneet päätöksenteon jälkeen mutta ennen perheen Suomeen saapumista.

Vuoden 2025 aikana Suomeen valittiin yhteensä 498 kiintiöpakolaista. Valintojen aikataulu on riippuvainen YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n esityksistä.⁶¹

⁵⁹ Kotoutuminen.fi (29.11.2024) Vuoden 2025 pakolaiskiintiössä vastaanotetaan afganistanilaisia, kongolaisia, syyrialaisia, venezuelalaisia ja Libyasta evakuoituja.

⁶⁰ Lähde: Maahanmuuttovirasto (päiväämätön), Suomeen valitut ja Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset.

⁶¹ Ibid.

Vuoden 2025 aikana Suomeen saapui yhteensä 621 kiintiöpakolaista. Pakolaiset muuttavat yleensä Suomeen valintavuonna tai sitä seuraavana vuonna. Kaikki Suomeen valitut kiintiöpakolaiset eivät aina saavu lainkaan tai saapuminen viivästyy eri syistä. Suomi myönsi valitsemilleen henkilöille oleskeluluvan ja tarvittavat matkustusasiakirjat ennen heidän saapumistaan Suomeen.⁶²

Kansainväliseen suojeluun liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Hallitusohjelman linjauksiin perustuvat kansainvälisen suojelun tiukennukset

Vuoden 2025 alussa tuli voimaan ulkomaalaislain muutoksia, joilla tehtiin hallitusohjelman mukaisesti EU:n määritelmädirektiivin⁶³ mahdollistamia tiukennuksia kansainväliseen suojeluun.

Kansainvälinen suojelu muutettiin ulkomaalaislain⁶⁴ muutoksella luonteeltaan väliaikaiseksi, ja lupien kesto lyhennettiin EU-oikeuden mahdollistamaan minimiin. Pakolaisaseman perusteella myönnetään jatkossa oleskelulupa kolmeksi vuodeksi aiemman neljän vuoden sijaan. Jatkolupa lyheni niin ikään neljästä vuodesta kolmeen vuoteen. Toissijaisen suojelun perusteella myönnettävä ensimmäinen oleskelulupa lyhennettiin vuoden kestoiseksi aiemman neljän vuoden sijaan. Jatkolupa lyhennettiin neljästä vuodesta kahteen vuoteen. Kansainvälisen suojelun väliaikaisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että Maahanmuuttovirasto arvioi suojelun jatkotarvetta aiempaa useammin.⁶⁵

Lakimuutoksella lisättiin myös uusia perusteita kansainvälisen suojeluaseman myöntämättä jättämiselle ja lakkauttamiselle. Pakolaisasema jätetään jatkossa myöntämättä tai lakkautetaan, jos henkilön katostaan olevan vaaraksi yhteiskunnalle, koska hän on syyllistynyt erityisen törkeään rikokseen. Syyllistyminen tai epäily syyllistymisestä rikokseen rauhaa vastaan, sota-rikokseen, rikokseen ihmiskuntaa vastaan tai tekoon, joka on YK:n tarkoituksien ja periaatteiden vastainen johtaa myös pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman lakkauttamiseen. Pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema jätetään myöntämättä tai lakkautetaan myös silloin, kun on syytä olettaa, että ulkomaalainen on vaaraksi Suomen kansalliselle turvallisuudelle. Lakimuutokset tulivat voimaan 2.1.2025.⁶⁶

Lisäksi kesäkuussa tulivat voimaan lakimuutokset, joiden tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti tehostaa turvapaikkajärjestelmää, kehittää sen laatua sekä ehkäistä turvapaikkajärjestelmän väärinkäyttöä. Lakimuutosten seurauksena turvapaikkapuhuttelun pöytäkirjaa ei lähtökohtaisesti enää tarkisteta, vaan kansainvälisen suojelun hakija voi määräajassa toimittaa pöytäkirjaan lisäyksiä ja korjauksia. Myös Suomen myöntämien matkustusasiakirjojen kelpoisuutta rajattiin niin, ettei niillä voi enää matkustaa kansainvälistä suojelua saavan kansalaisuusvaltioon tai entiseen asuinmaahan muuta kuin poikkeuksellisen painavasta syystä. Lisäksi kansainvälistä suojelua hakeneiden maasta poistamisen tehostamiseksi karkottamispäätöksen täytäntöönpano muutettiin vastaamaan käännättämispäätösten täytäntöönpanoa, mikä tarkoittaa sitä, että karkottamispäätökset voidaan panna täytäntöön aiempaa nopeammin.⁶⁷

⁶² Ibid.

⁶³ Määritelmädirektiivi linjaa, millä perusteilla kansainvälistä suojelua myönnetään ja mitä oikeuksia suojelun tarpeessa olevilla on.

⁶⁴ Ulkomaalaislaki 301/2004.

⁶⁵ Sisäministeriö (21.11.2024), Kansainvälinen suojelu muutetaan väliaikaiseksi – turvallisuus huomioidaan entistä paremmin.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Sisäministeriö (22.5.2025), Turvapaikkajärjestelmää tehostavat lakimuutokset voimaan 1.6.

Vuoden lopussa lähetettiin lausuntokierrokselle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (nk. paktin) soveltamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvät lakimuutokset. Paktin on tarkoitus tehostaa EU:n ulkorajojen valvontaa, kolmansien maiden kansalaisten tunnistamista sekä turvapaikka- ja palauttamismenettelyjä. Sen säännöksissä on kuitenkin myös jonkin verran kansallista liikkumavaraa, minkä vuoksi hallituksen esitys sisältää myös uutta lainsäädäntöä ja muutoksia nykyisiin lakeihin.⁶⁸ Hankkeessa myös muun muassa toimeenpannaan uusittu vastaanottodirektiivi ja saatetaan päätökseen hallitusohjelman mukainen kansainvälistä suojelua koskevien säännösten kokonaisuudistus. Paktin täytäntöönpano sovitetaan yhteen hallitusohjelman kanssa, ja hallitusohjelmaa noudattaen käyttöön otetaan kaikki sopimuksen sallimat tiukennukset sekä haetaan säästöjä.⁶⁹

Turvapaikkaprosessin kehittäminen Maahanmuuttovirastossa

Maahanmuuttovirastossa puolestaan purettiin hakemusten ruuhkaa. Vuoden 2025 alussa Maahanmuuttovirastossa oli vireillä 4300 hakemusta, kun vuoden 2026 alussa niitä oli enää 1700. Ruuhkanpurussa keskityttiin erityisesti kaikkein vanhimpiin hakemuksiin, jotka olivat itärajan 2023 ylittäneiden henkilöiden hakemuksia. Lisäksi turvapaikkaprosessia kehitettiin selkeyttämällä päätöspohjia ja kehittämällä niitä niin, että osa informaatiosta kerätään niihin järjestelmistä automaattisesti. Lisäksi puhuttelijoille järjestettiin puhuttelukoulutuksia, jotta puhuttelujen pituuksia saataisiin lyhennettyä, ja puhuttelujen varaamista selkeytettiin.⁷⁰

Maahanmuuttovirastossa käynnistettiin myös EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) rahoittamia hankkeita turvapaikkaprosessin tehostamiseksi. ADERE 2 -hankkeessa tehostetaan turvapaikkahakemuksiin tehtävien päätösten tekoa vähentämällä manuaalista työtä ja lisäämällä automaatiota. Varusapu 3 -hankkeessa puolestaan jatketaan turvapaikkapuhutteluihin ja kuulemisiin käytettävä varausjärjestelmän uudistamista.⁷¹

Lisäksi Maahanmuuttovirastossa käynnistettiin useita AMIF-hankkeita liittyen EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (nk. paktin) toimeenpanoon. Menettelyyn pääsy ja hakemusten ohjautuminen -hankkeessa mukautetaan kansallinen turvapaikkajärjestelmä vastaamaan EU:n menettelyasetuksen mukanaan tuomiin muutoksiin. Tiedon antamisen sujuvoittaminen -hankkeessa puolestaan sujuvoitetaan Maahanmuuttoviraston työprosesseja ja kehitetään tietojärjestelmiä tiedon antamisen ja saamisen vahvistamiseksi. Lisäksi Maahanmuuttovirastossa käynnistettiin myös Digitaalinen vastuu ja yhteisvastuu -hanke, jossa kehitetään sähköistä asiankäsitelyjärjestelmää vastaamaan paktin hallinta-asetuksen mukaisiin vaatimuksiin.⁷²

Välineellistetty maahantulo Suomen itärajalla

Suomen itäraja eli Suomen ja Venäjän välinen maaraja on ollut suljettuna Venäjän kohdistaman välineellistetyn maahantulon vuoksi loppuvuodesta 2023 alkaen. Suomen itärajalla marraskuussa 2023 alkanut sääntöjen vastaisen maahantulon ilmiö on keskeytynyt, mutta viranomaisten arvioiden mukaan uhka ilmiön uudelleen käynnistymisestä ja laajentumisesta on todennäköinen.

⁶⁸ Sisäministeriö (22.12.2025), EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen liittyvät lakimuutokset lausunnoille.

⁶⁹ Sisäministeriö (päiväämätön b).

⁷⁰ Maahanmuuttovirasto, kansainvälisen suojelun prosessi, 5.2.2026.

⁷¹ EU:n sisäasioiden rahastot (päiväämätön a), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

⁷² Sisäministeriö (9.7.2025), EU-rahoitusta sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuttoasioiden hallinnan hankkeisiin 29,9 miljoonaa euroa.

Tämän vuoksi valtioneuvosto päätti jatkaa päätöstään rajanylityspaikkojen sulkemisesta toistaiseksi ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä.⁷³

Hallitus päätti kesäkuussa jatkaa myös välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain⁷⁴, niin kutsutun rajaturvallisuuslain, voimassaoloa 31.12.2026 asti, mutta lakiin ei tehty sisältömuutoksia. Rajaturvallisuuslaissa säädetään edellytyksistä, joilla Suomi voi päättää rajoittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista rajatulla alueella Suomen valtakunnanrajalla ja sen välittämässä läheisyydessä. Rajaturvallisuuslakia ei ole vielä sovellettu, mutta lain voimassaolon jatkamisen tarkoituksena on varmistaa, että rajaviranomaisilla on välineellistetyn maahanmuuton vakavammassa tilanteissa riittävät toimivalmiudet toimia ennaltaehkäisevästi ja tehokkaasti.⁷⁵

⁷³ Valtioneuvoston päätös SM/2025/32.

⁷⁴ Laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi 482/2024.

⁷⁵ Valtioneuvosto (18.6.2025 a), Rajaturvallisuuslain voimassaoloa jatketaan 31.12.2026 asti.

4.2. Vastaanotto

Vastaanottojärjestelmän kapasiteetti

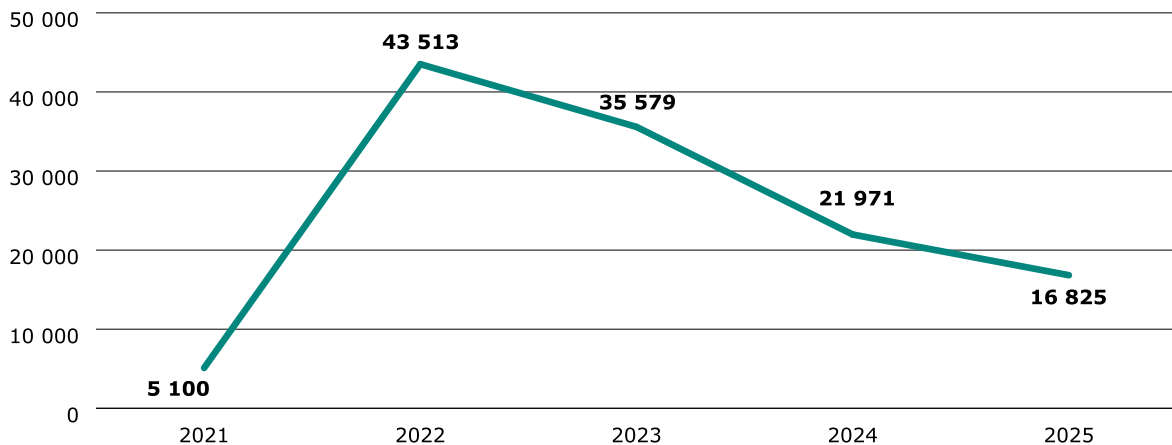
Vuoden 2025 alussa vastaanottokeskuksia ja ilman huoltajaa olevien alaikäisten ryhmäkoteja oli toiminnassa yhteensä 68. Vuoden kuluessa vastaanottokeskuspaikkojen määrää sopeutettiin ja vuoden 2025 lopussa keskuksia ja ryhmäkoteja oli yhteensä 48. Vuoden vaihteessa voimaan tulleiden sopeutusten jälkeen vuoden 2025 alussa yksöitä aloitti 68 kpl.

Asiakasmäärä vastaanottojärjestelmässä oli voimakkaassa laskussa kesään 2025 asti, minkä seurauksena Maahanmuuttovirasto ilmoitti keväällä 2025 noin 30 vastaanottokeskuksen sopimuksen irtisanomisesta. Vastaanottokeskusten lakkautukset olivat seurausta vastaanottojärjestelmän paikkatarpeen vähenemisestä sekä pitkään vilkkaana jatkuneesta ukrainalaisten kuntaan siirtymisestä.

Kesän 2025 jälkeen uusien maahantulijoiden määrä kääntyi äkilliseen nousuun ja pysyi vuoden loppuun asti alkuvuotta korkeampana. Nousun taustalla oli erityisesti tilapäisen suojelun hakemuskokouksen kasvu sekä ukrainalaisten kuntiin siirtymisen hidastuminen. Joulukuussa 2025 vastaanottojärjestelmään oli rekisteröityneenä yhteensä noin 16 825 asiakasta. Heistä noin 74 % prosenttia oli ukrainalaisia.

Vastaanottojärjestelmän yleisin majoitustyyppi on keskusmajoitus, joka tarkoittaa sitä, että henkilö majoittuu vastaanottokeskuksessa. Vuoden 2025 lopussa keskusmajoituksessa oli 53 % asiakkaista ja 46% yksityismajoituksessa. Loput olivat muissa majoitusratkaisuisissa.

Vastaanottopalveluiden piirissä olevat henkilöt 2021–2025 (sis. kaikki majoitustyypit)

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vastaanottoon liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Hallitus teki vuonna 2025 useita vastaanottotoiminnan tehostamiseen tähtäviä lakimuutoksia. Sisäministeriössä jatkettiin edeltävänä vuonna käynnistettyä lakihanketta vastaanottolain uudistamisesta ja sen jatkovalmistelutyö yhdistettiin EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen, niin kutsutun paktin, täytäntöönpanoa koskevaan lainsäädäntöhankkeeseen. Muutoksilla toteutetaan hallitusohjelman tavoitteita, joita ovat muun muassa vastaanottojärjestelmän väärinkäytön ehkäiseminen ja turvapaikkapolitiikan tiukentaminen. Hankkeessa valmistellaan muun muassa vastaanottopalveluiden rajaamista vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin uusintahakemuksen käsittelyajan osalta, ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmän uudistamista sekä vastaanottorahan pienentämistä.⁷⁶ Hankkeessa pannaan myös täytäntöön EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen kuuluva uusittu vastaanottodirektiivi.⁷⁷ Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti käyttöön otetaan kaikki EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen sallimat tiukennukset.⁷⁸

Hallitus päätti myös jatkaa vastaanottojärjestelmän piirissä olevien vastaanottorahan ja käyttörahan pienentämistä koskevan lain voimassaoloa 11.6.2026 asti.⁷⁹ Vastaanottorahaa ja käyttörahaa voidaan myöntää kansainvälistä suojelua hakeville, tilapäistä suojelua saaville ja ihmiskaupan uhreille, jotka ovat vastaanottojärjestelmässä. Vastaanottorahan perusosa on tarkoitettu jokapäiväisen elämän välttämättömiin menoihin, kun taas käyttörahaa myönnetään ilman huoltajaa tulleille alaikäisille, jotka saavat täyden ylläpidon alaikäisten vastaanottoyksiköissä. Vähennyksen suuruus vaihtelee riippuen siitä, asuuko henkilö yksin vai yhteistaloudessa, ja onko kyseessä yksinhuoltaja tai lapsi. Hallitusohjelman mukaan vastaanottoraha aiotaan pienentää perustuslain ja vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin.⁸⁰ Pysyvät lakimuutokset on tarkoitus tehdä osana laajempaa vastaanottolain uudistusta.⁸¹

Lisäksi vuoden alussa voimaan tuli valtioneuvoston asetus⁸², jolla korotettiin vastaanottopalveluista perittävää maksua. Vastaanottopalveluista voidaan periä maksu vastaanottokeskusten asiakkailta, joilla on säännöllisiä tuloja tai merkittävää varallisuutta. Aiemmin maksu oli enintään 9 euroa vuorokaudelta, mutta korotuksen seurauksena maksu nousi enintään 12 euroon. Päätökset periä maksua perustuvat vastaanottojärjestelmän asiakkailta pyydettyihin tulo- ja varallisuusselvityksiin. Vastaanottopalveluista perittävää maksua oli korotettu viimeksi vuonna 2011. Osana vastaanottotoiminnan tehostamista hallituksen tavoitteena on nostaa maksua asteittain vastaamaan vastaanottotoiminnan todellisia kustannuksia, jotka ovat kasvaneet merkittävästi vuodesta 2011.⁸³

⁷⁶ Sisäministeriö (päiväämätön c), Vastaanottolain uudistaminen.

⁷⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/134 kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu).

⁷⁸ Sisäministeriö (päiväämätön c).

⁷⁹ Valtioneuvosto (18.9.2025), Hallitus esittää jatkoa vastaanottorahan alennetulle tasolle.

⁸⁰ Sisäministeriö (4.7.2024), Vastaanottorahaa pienennetään nykyisestä; Valtioneuvosto (2023).

⁸¹ Valtioneuvosto (18.9.2025).

⁸² Valtioneuvoston asetus 857/2024.

⁸³ Valtioneuvosto (19.12.2024), Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten maksuihin muutoksia vuonna 2025.

5. Tilapäinen suojelu

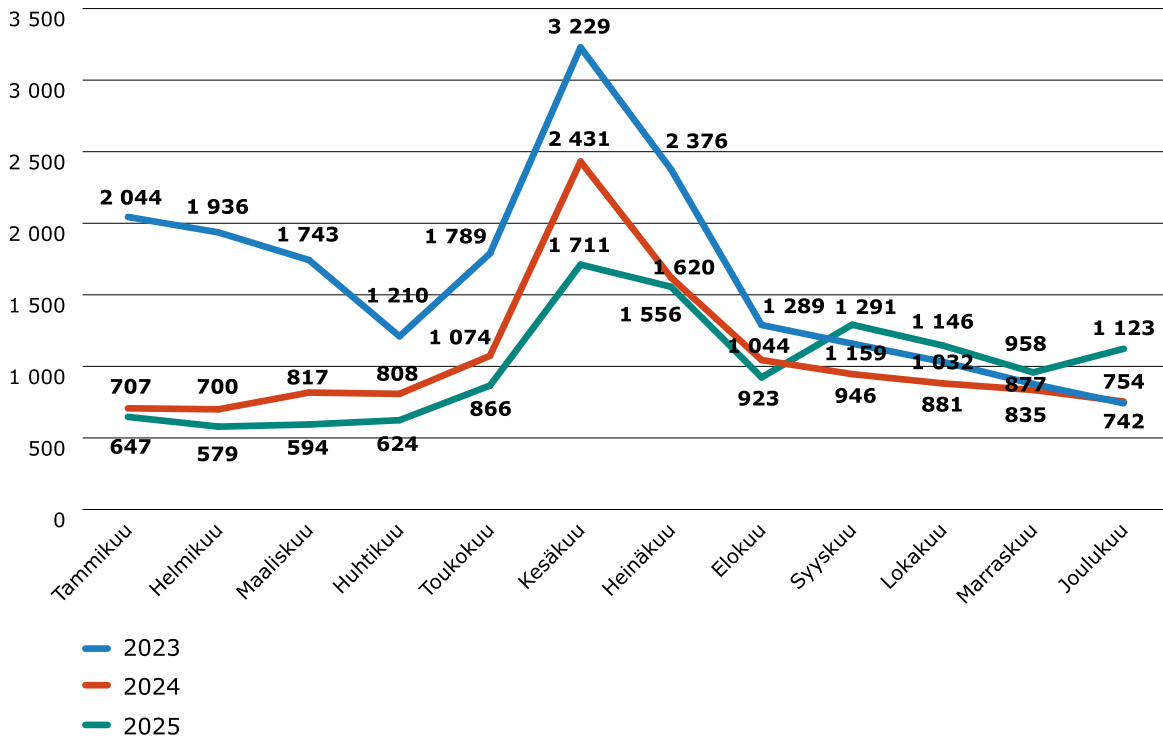
Hakemukset ja päätökset⁸⁴

Tilapäisen suojelun hakijamäärät jatkoivat laskevaa trendiä vuonna 2025. Vuoden 2025 aikana Suomessa jätettiin yhteensä 12 018 uutta tilapäisen suojelun hakemusta, mikä oli n.5% vähemmän kuin edellisvuonna (2024: 12 617).

Tilapäistä suojelua myönnettiin 10 521 Ukrainasta paenneelle (2024: 12 210), kielteisiä päätöksiä tehtiin 39 (2024: 28). Lisäksi hakemuksia raukesi 338.

Hakemusmäärä pysyi vuoden 2025 aikana tasaisena lukuun ottamatta alkukesän hakemuspiikkiä, joka johtui tilapäisen suojelun luvalla kausitöihin saapuneista ukrainalaisista. Elokuun lopussa Ukrainassa voimaan tulleen hallituksen päätöksen mukaan 18–22-vuotiaat miehet saavat poistua ja palata maahan vapaasti sotatilasta huolimatta. Maahanmuuttovirasto raportoi, että päätöksen jälkeen tilapäisen suojelun hakemusmäärä lähti kasvuun ja 1.9.–31.12.2025 välisenä aikana nuoret miehet jättivät yhteensä 937 tilapäisen suojelun hakemusta. Hakemusmäärä on sittemmin tasaantunut.⁸⁵

Tilapäisen suojelun hakemukset kuukausittain 2023–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

⁸⁴ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta, ellei toisin mainittu.

⁸⁵ Maahanmuuttovirasto (2026), Maahanmuutto Suomeen 1/2026.

Tilapäiseen suojeluun liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Tilapäisen suojelun lainsäädäntöä muutettiin vastaamaan tilapäisen suojelun tarpeen jatkumiseen ja myös tilapäisen suojelun päätöskäytäntöjä muutettiin Maahanmuuttovirastossa jo toisessa EU-maassa suojelua saavien osalta.

Tilapäisen suojelun enimmäiskestoksi oli ulkomaalaislaissa säädetty kolme vuotta, mikä tuli Ukrainan sodan vuoksi myönnettävän tilapäisen suojelun osalta täyteen 4.3.2025. Näin ollen lakia tuli muuttaa, jotta tilapäisen suojelun antamista voitiin jatkaa tätä pidempään.⁸⁶ Lakimuutoksen myötä tilapäisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien ja oleskelulupakorttien voimassaolo jatkuu tätä nykyä tilapäisinä koko sen ajan, kun valtioneuvoston päätös tilapäisen suojelun antamisesta on voimassa. Lakimuutos tuli voimaan 4.3.2025.⁸⁷

Samassa lakihankkeessa valmisteltiin myös muutos kolmansien maiden kansalaisille annettavan tilapäisen suojelun laajuuteen. Tilapäisen suojelun antamista ei enää jatketa Ukrainasta paenneille kolmansien maiden kansalaisille, joilla ei ole ollut Ukrainassa pysyvää oleskelulupaa tai jotka eivät ole saaneet kansainvälistä suojelua. Tilapäinen suojelu koskee kuitenkin edelleen niitä kolmansien maiden kansalaisia, joilla on Ukrainassa pysyvä oleskelulupa tai jotka ovat saaneet siellä kansainvälistä suojelua. Lakimuutos tuli voimaan 5.3.2025.⁸⁸

Maahanmuuttovirasto puolestaan muutti loppuvuodesta päätöskäytäntöään koskien tilapäisen suojelun hakijoita, joilla on tilapäistä suojelua jo toisessa EU-maassa. Lähtökohtaisesti näille henkilöille ei enää myönnetä tilapäistä suojelua. Maahanmuuttovirasto pyrki muutokseen muuttamaan päätöskäytäntöään Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan unionin neuvoston uusien päätösten mukaisiksi⁸⁹. Neuvosto toi heinäkuussa esiin päätöksessään periaatteen siitä, että tilapäiseen suojeluun liittyviä oikeuksia voi saada vain yhdessä jäsenvaltiossa kerrallaan. Maahanmuuttovirasto tekee kuitenkin jokaisen hakemuksen kohdalla tapauskohtaisen harkinnan ja huomioi päätöksessään muun muassa perhe-elämän suojan.⁹⁰

⁸⁶ Sisäministeriö (3.9.2024), Tilapäinen suojelu sotaa pakeneville ukrainalaisille jatkuu.

⁸⁷ Sisäministeriö (27.2.2025), Tilapäisen suojelun sujuvat jatkuminen varmistetaan.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-753/23, annettu 27.2.2025; Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2025/1460.

⁹⁰ Maahanmuuttovirasto (8.12.2025), Tilapäistä suojelua ei jatkossa enää myönnetä Suomessa, jos hakijalla on tilapäisen suojelun oleskelulupa toisessa EU-maassa.

6. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat

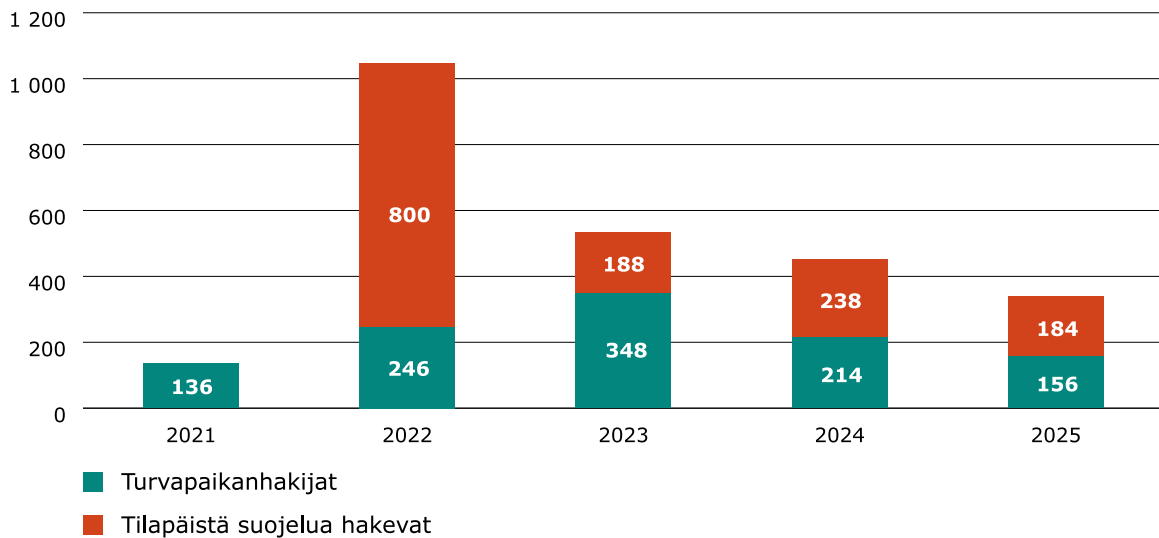
Hakemukset ja päätökset⁹¹

Vuonna 2025 ilman huoltajaa olevia alaikäisiä turvapaikanhakijoita saapui Suomeen yhteensä 156. Määrässä oli selkeä lasku edellisvuosiin nähden, mikä voidaan selittää yleisesti pudonneilla turvapaikanhakijoiden määrillä.

Lisäksi Venäjän hyökkäyssotaa pakeni Ukrainasta Suomeen 184 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä, jotka hakivat Suomesta tilapäistä suojelua. Myös nämä luvut olivat laskussa edellisvuoteen verrattuna (2024: 238).

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden suurimmat lähtömaat olivat Somalia (93), Afganistan (19) ja Kongon demokraattinen tasavalta (6).

Ilman huoltajaa tulleet alaikäiset – hakemukset 2021–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Ilman huoltajaa oleville alaikäisille turvapaikanhakijoille tehtiin yhteensä 187 päätöstä vuoden aikana. Tehdyistä päätöksistä 93 prosenttia oli myönteisiä (175 kpl). Valtaosa myönteisistä päätöksistä oli turvapaikkoja (139 myönnettyä turvapaikkaa).

Lisäksi yhdeksälle henkilölle myönnettiin toissijaista suojelua ja 27 tapauksessa oleskelulupa jollakin muulla perusteella. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kolme ja yhdeksässä tapauksessa turvapaikkahakemukseen tehtiin raukeamispäätös.

⁹¹ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta, ellei toisin mainittu.

Lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Lapsen alaikäisyyden määrittämistä koskeva ulkomaalaislain säännöksen muutos vaikutti ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten asemaan perheenyhdistämisessä. Muutoksen myötä ainoastaan ilman huoltajaa tulleet alaikäiset, joille on myönnetty kansainvälistä suojelua ovat alaikäisyyden määrittämisessä erityisasemassa. Turvapaikan saaneen ilman huoltajaa tulleen alaikäisen perheenjäsenelle voidaan myöntää oleskelulupa, jos ilman huoltajaa tullut alaikäinen oli alaikäinen sinä päivänä, kun hän jätti turvapaikkahakemuksen, jolla hänelle myönnettiin turvapaikka. Jos taas alaikäinen ilman huoltajaa Suomeen tullut perheenkokoaja on saanut toissijaista suojelua, tulee hänen olla ollut alaikäinen sinä päivänä, kun perheenjäsenen oleskelulupahakemus on tullut vireille, jotta perheenjäsenelle voidaan myöntää oleskelulupa.⁹²

Lisäksi vastaanottojärjestelmän piirissä olevien vastaanottorahan ja käyttörahan pienentämistä koskevan väliaikaisen lain voimassaoloa jatkettiin 11.6.2026 asti.⁹³ Muutos vaikutti myös yksin tullessiin alaikäisiin, sillä käyttörahaa myönnetään ilman huoltajaa tulleille alaikäisille, jotka saavat täyden ylläpidon alaikäisten vastaanottoyksiköissä.⁹⁴ Pysyvät lakimuutokset vastaanotto- ja käyttörahaan on tarkoitus tehdä osana laajempaa vastaanottolain uudistusta.⁹⁵

Myös uusi kotoutumislaki, joka tuli voimaan heti vuoden 2025 alussa, toi jonkin verran muutoksia Suomessa ilman huoltajaa olevien alaikäisten palveluihin. Lakimuutosten myötä hyvinvointialueet ovat tätä nykyä vastuussa oleskeluluvan saaneiden Suomessa ilman huoltajaa olevien alaikäisten asumisen ja huolenpidon järjestämisestä, ja niiden järjestäminen tuli sosiaalihuoltolain alaiseksi. Hyvinvointialueet myös tekevät tätä nykyä valituskelpoisen hallinnollisen päätöksen ilman huoltajaa olevan alaikäisen asumisesta. Lisäksi tätä nykyä elinvoimakeskukset ovat vastuussa ilman huoltajaa olevien oleskeluluvan saaneiden alaikäisten edustajien ohjaamisesta, suunnittelusta ja valvonnasta.⁹⁶

Vuoden alusta voimaan tuli myös muutokset rikoslakiin koskien naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen rangaistavuutta. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen oli rangaistavaa jo ennen rikoslain muutoksia, mutta nyt se kriminalisoidaan rikoslaissa entistä selkeämmin, kun silpominen ja sen valmistelu tulivat rangaistaviksi erillissäännöksin. Uusi säännös koskien silpomisen valmistelua kattaa esimerkiksi naisen tai tytön viemisen ulkomaille sukuelinten silpomista varten sekä pakottamisen ja taivuttelun silpomiseen. Lakimuutoksella pyritään vahvistamaan naisten ja tyttöjen hengen ja terveyden suojaa sekä heidän ruumiillista koskemattomuuttaan ja seksuaalista itsemääräämisoikeuttaan.⁹⁷

⁹² Maahanmuuttovirasto (16.6.2025).

⁹³ Valtioneuvosto (18.9.2025).

⁹⁴ Sisäministeriö (4.7.2024).

⁹⁵ Valtioneuvosto (18.9.2025).

⁹⁶ Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 5.12.2026.

⁹⁷ Valtioneuvosto (13.6.2024), Rikoslain muutoksilla muun muassa selkeytetään naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen rangaistavuutta.

7. Kotoutuminen

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Kotoutumislain kokonaisuudistus

Vuonna 2025 tuli voimaan useita kotoutumisen edistämiseen liittyviä lakimuutoksia. Suurin näistä oli kotoutumislain kokonaisuudistus. Uusi laki kotoutumisen edistämisestä (kotoutumislaki)⁹⁸ hyväksyttiin vuonna 2023, ja se tuli voimaan vuoden 2025 alussa. Kotoutumislain kokonaisuudistuksen tavoitteena on muun muassa vahvistaa maahanmuuttajien työllisyyttä ja erityisesti työmarkkinoiden ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista, selkeyttää kotoutumisen edistämisestä vastaavien toimijoiden vastuita ja vahvistaa monialaista yhteistyötä.⁹⁹

Kokonaisuudistus päivitti kotoutumislakia myös vastaamaan viranomaistehtävien siirroista seuraavia muutoksia. Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistamisen myötä vastuu työnhakijana olevan asiakkaan kotoutumisen edistämisestä siirtyi kunnalle. Vastuu työvoimapalveluina järjestettävistä kotoutumispalveluista, kuten kotoutumiskoulutuksesta, on nykyään niin ikään kunnalla. Kunnilla on siis vuodesta 2025 alkaen ollut kotoutumisen edistämisen kokonaisvastuu.¹⁰⁰

Voimaan tulleessa kotoutumislaisissa määrätään myös tarkemmin muun muassa kotoutumishjelmasta ja kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä. Osana kotoutumishjelmaa kotoutuja-asiakkaalle on vuoden 2025 alusta lähtien tullut tarjota muun muassa monikielinen yhteiskuntaorientaatio, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle kattava kuva suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja esimerkiksi suomalaisista arvoista ja normeista sekä oikeuksista ja velvollisuuksista.¹⁰¹

Lisäksi uuden kotoutumislain mukaan työnhakijoiksi rekisteröityjen maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus järjestetään ensisijaisesti työmarkkinakoulutuksena. Uuden mallin tavoitteena on tukea kuntien kykyä tarjota riittävästi kotoutumiskoulutuspalveluja ja vastata alueelliseen koulutustarpeeseen sekä tukea maahanmuuttajien nopeampaa siirtymistä työelämään tai jatko-opintoihin.¹⁰²

Alle 25-vuotiaan aikuisen maahanmuuttajan tavoitteena on puolestaan vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaminen. Tämän on tarkoitus tukea suomalaisessa työelämässä tarvittavien taitojen ja ammattipätevyyden hankkimista, minkä tarkoitus on puolestaan edelleen edistää henkilön työllistymistä ja urakehitystä pitkillä aikavälillä.¹⁰³

Lisäksi uudessa laissa määrätään myös kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestauksesta. Valtakunnallinen kielitaidon päättöttestaus otettiin käyttöön vuoden 2025 alussa alkaneissa kotoutumiskoulutuksissa. Päättöttestauksen toteuttamisesta ja siihen liittyvästä järjestelmästä määrää Opetushallitus. Päättöttestillä arvioidaan kotoutumiskoulutukseen käyneen kielitaidon eri osa-alueita – kuullun ja luetun ymmärtämistä sekä puhutun ja kirjoitetun kielen taitoja.¹⁰⁴

⁹⁸ Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023.

⁹⁹ Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön f), Kotoutumislain kokonaisuudistus (KOTO24) vahvistaa maahanmuuttajien työllisyyttä ja selkeyttää toimijoiden vastuita.

¹⁰⁰ Ibid.

¹⁰¹ KEHA-keskus, sähköposti, 6.2.2026.

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti, 5.2.2026.

¹⁰⁴ Kotoutuminen.fi (23.1.2025), Kielitaidon päättöttestaus käynnistyy – järjestelmästä vastaa Opetushallitus.

KEHA-keskuksen uudet vastuut

Kotoutumislain kokonaisuudistuksen myötä vastuu puolestaan kotoutumisen edistämistä koskevan osaamisen ja palveluiden kehittämisen tuesta, palveluiden yhteensovittamisen tuesta sekä kotoutumislain toimeenpanoon liittyvästä oikeudellisesta neuvonnasta siirtyi työ- ja elinkeinoministeriöltä KEHA-keskukselle (Elinvoimakeskusten kehittämis- ja hallintokeskus). KEHA-keskus toimii jatkossa myös kotoutumisen edistämisen seurannan vastuuviranomaisena.¹⁰⁵

Muutosten myötä suuri osa työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen osaamiskeskuksen tuottamista palveluista siirtyi KEHA-keskuksen vastuulle. Esimerkiksi vastuu kotoutumisen kumppanuusohjelmasta siirtyi KEHA-keskukselle vuoden alusta.¹⁰⁶ Vuosille 2025–2026 kumppanuusohjelmaan valittiin neljä strategista painopistettä, jotka ovat kumppanien lisääminen ja monipuolistuminen, kolmannen sektorin roolin tunnistaminen, kumppanuusosaamisen vahvistaminen sekä tiedonsaannin tukeminen tulevaisuutta rakentaen.¹⁰⁷

Lisäksi KEHA-keskukselle siirtyi vastuu Kotoutuminen.fi-verkkopalvelun ja sen yhteydessä olevan Kumppanuusalustan hallinnoinnista.¹⁰⁸ Myös kotoutumisen seurantaan liittyvät Kototietokanta ja Kotoutumisen indikaattorit -tietokanta siirtyivät työ- ja elinkeinoministeriöltä KEHA-keskuksen ylläpidettäviksi.¹⁰⁹ Lisäksi KEHA-keskus on vuoden 2025 alusta alkaen ollut vastuussa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kansallisten asiakastietojärjestelmien kehittämisestä. Vuoden alussa käyttöön otettiin kuntien kotoutumispalveluille tarkoitettu kotoutumisen asiakastietojärjestelmä Koto-AJ, jota jatkokehitetään vuosien 2025–2026 aikana.¹¹⁰

Lisäksi KEHA-keskus vastaa tätä nykyä myös maahanmuuttajille jaettavan Suomea koskevan perustietoaineiston ylläpidosta, kehittämisestä ja levittämisestä. Uuden kotoutumislain mukaan perustietoaineiston tulee sisältää perustietoa maahanmuuttaneen oikeuksista ja velvollisuuksista suomalaisessa yhteiskunnassa. Tällä hetkellä perustietoaineisto on Tervetuloa Suomeen -opas¹¹¹, mutta sitä on uudistettu vuoden 2025 aikana ja uusi päivitetty versio tullaan julkaisemaan vuonna 2026. Jatkossa paketti toteutetaan mobiilisovelluksen ja verkkopalvelun yhdistelmänä.¹¹²

¹⁰⁵ Kotoutuminen.fi (16.12.2024), KEHA-keskus tarjoaa ammattilaisille osaamisen ja työn tukea 1.1.2025 alkaen.

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Kotoutuminen.fi (päiväämätön), Kumppanuusohjelma rakentaa yhteyksiä.

¹⁰⁸ Kotoutuminen.fi (16.12.2024).

¹⁰⁹ KEHA-keskus, sähköposti, 6.2.2026.

¹¹⁰ Kotoutuminen.fi (28.1.2025), Kotoutumisen asiakastietojärjestelmä Koto-AJ on otettu käyttöön.

¹¹¹ Valtioneuvosto (20.5.2022), Tervetuloa Suomeen.

¹¹² KEHA-keskus, sähköposti, 6.2.2026.

Hallituksen toimet kotoutumisen edistämiseksi

Vuoden 2025 alussa voimaan tuli myös valtion kotoutumisen edistämishjelma¹¹³. Kotoutumislain mukaisesti jokaiselle hallituskaudelle laaditaan kotoutumisen edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet sisältävä kotoutumisen edistämishjelma. Hallituksen kotoutumispolitiikka perustuu suomen tai ruotsin kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Hallituksen tavoitteina on, että Suomeen kotoudutaan työllä, maahanmuuttajan oma vastuu kotoutumisestaan lisääntyy, Suomeen ei synny rinnakkaisyhteiskuntia ja perheissä kaikki, naiset ja lapset mukaan lukien, kotoutuvat. Kotoutumisen edistämishjelmassa on yhteensä 32 toimenpidettä, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.¹¹⁴

Lisäksi vuonna 2025 valmisteltiin kotoutumispalveluiden uudistusta, ja se lähetettiin lausuntokierrokselle vuoden lopussa. Hankkeen tarkoituksena on tehdä kotoutumislakiin ja -järjestelmään muutoksia, joilla painopistettä siirretään tulijan oikeuksia painottavasta järjestelmästä hänen velvollisuuksiinsa ja vastuutaan painottavaan järjestelmään.¹¹⁵ Jatkossa kotoutumisen, yksilöllisten kotoutumissuunnitelmien ja kotoutumiskoulutuksen tavoitteet määriteltäisiin selkeämmin, ja maahanmuuttaneiden palveluihin liittyen kotoutumislaki keskittyisi pääasiassa kotoutumisen alkuvaiheen palveluihin. Kotoutumisen alkuvaihetta ja niihin ohjautumista myös nopeutettaisiin. Muutoksilla myös uudistettaisiin kotoutumista ja kielitaitoa edistäviä koulutuksia, ja jatkossa kuntien työvoimaviranomaiset järjestäisivät kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen. Lisäksi kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusta selkeytettäisiin ja yksinkertaistetaan yhdistämällä niiden rahoitus yhteen kanavaan, kunnille. Esityksellä on lisäksi tarkoitus toteuttaa myös hallituksen päätökset kotoutumisen säästöistä, ja se on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2026.¹¹⁶

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus pyrki myös vahvistamaan perusopetuksen maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen ja ruotsin kielen oppimista. Hallitus teki muun muassa muutoksia perusopetuslakiin¹¹⁷, joilla pyritään vahvistamaan maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen ja ruotsin osaamista. Muutoksilla mahdollistetaan valmistava opetuksen lisäopetuksen järjestäminen perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen riittävien kielellisten valmiuksien varmistamiseksi. Lisäksi muutosten seurauksena jatkossa opetukseen voivat osallistua vain maahanmuuttajataustaiset oppilaat, jotka eivät ole syntyneet Suomessa. Lakimuutokset tulevat voimaan 1.8.2026.¹¹⁸

Lisäksi hallitus päätti puoliväliriihessä tukea 8 miljoonalla eurolla opetuksen järjestäjien edellytyksiä vahvistaa suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja opetuksen vaikuttavuutta. Opetushallitus päivitti perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän osalta ja täsmensi mm. sitä, kenelle opetus on tarkoitettu. Tavoitteena on, että oppilas siirtyisi suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä kielitaito on saavutettu. Muina toimina hallitus lisäsi resursseja suomen ja ruotsin kielen opetuksen viikkotuntimäärään ja opetuskielen tukiopetukseen sekä myönsi tasa-arvoavustuksia varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen.¹¹⁹

¹¹³ Valtioneuvosto (2025), Valtion kotoutumisen edistämishjelma 2024-2027.

¹¹⁴ Työ- ja elinkeinoministeriö (16.1.2025), Hallitus painottaa kotoutumisessa työllistymistä, omaa vastuuta ja velvoittavuutta.

¹¹⁵ Valtioneuvosto (päiväämätön a), Hallituksen esitys kotoutumispalvelujen uudistamiseksi.

¹¹⁶ Valtioneuvosto (30.12.2025), Kotoutumispalveluiden uudistus lausuntokierrokselle.

¹¹⁷ Perusopetuslaki 628/1998.

¹¹⁸ Valtioneuvosto (13.1.2026), Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen ja ruotsin osaamista vahvistetaan; Opetushallitus, sähköposti, 10.2.2026.

¹¹⁹ Valtioneuvosto (13.1.2026).

Lisäksi vuoden 2025 valtion budjetista osoitettiin 5 miljoonaa euroa maahanmuuttajanaisten kotoutumisen vahvistamiseen vapaassa sivistystyössä sekä miljoona euroa ruotsinkielisen kotoutuskoulutuksen tarjonnan vahvistamiseen.¹²⁰ Tarkoituksena on parantaa maahanmuuttajanaisten mahdollisuuksia kehittää työelämässä tarvittavia suomen ja ruotsin kielen taitoja kotoutumisjakson päätyttyä.¹²¹

Kotoutumista edistäviä hankkeita

Vuonna 2025 käynnistettiin myös useita AMIF-rahoitteisia kotoutumista edistäviä hankkeita. Lappeenrannan kaupunki sai hankerahoitusta kielellisesti tuetun opetuksen vahvistamiseen Lappeenrannan perusopetuksessa ja Turun kaupunki puolestaan yläkouluiässä maahan saapuneiden nuorten ohjauksen ja perheiden tuen kehittämiseen.¹²²

Järjestöpuolelta Suomen Akateemisten Naisten liitto käynnisti Sosiaalista suomea – Toisto-menetelmä kouluihin -hankkeen, jonka tavoitteena on luoda peruskoulujen valmistavien luokkien yhteyteen malli, jolla tuetaan Suomeen tulleiden vieraskielisten lasten ja heidän perheidensä kielenoppimista ja muiden arjessa hyödynnettävän tiedon oppimista. Diakonissalaitos sai hankerahoitusta Vamos – Stay and study -hankkeeseen, jolla tuetaan kolmansista maista tulleiden nuorten opintoihin kiinnittymistä ja valmistumista kumppanioppilaitoksissa. Nuorten Ystävän ry puolestaan sai rahoituksen Make it -hankkeeseensa, jolla pyritään ehkäisemään koulupudokkuutta sekä edistämään systeemistä tukea perheille. Lisäksi Kuopion Settlementti Puijola ry sai hankerahoitusta Yhdessä kasvaen -hankkeeseensa, jossa järjestetään maahanmuuttajaperheille perhekerhotoimintaa, jonka tavoitteena on tukea perheiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, koulun ja kodin välistä yhteistyötä sekä kotoutumista.¹²³

Rasismiin vastainen työ & yhdenvertaisuus

Vuonna 2025 jatkettiin myös valtioneuvoston rasismiin vastaista toimenpideohjelmia Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa: Valtioneuvoston toimenpideohjelma rasismiin torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi¹²⁴. Toimenpiteitä toteutetaan useissa eri ministeriöissä valtioneuvoston kanslian koordinoimana.¹²⁵

Valtioneuvosto toteutti osan toimenpiteistä vuonna 2025. Pääministeri Orpon johdolla järjestettiin pyöreän pöydän keskustelu hyvien väestösuhteiden edistämisestä.¹²⁶ Lisäksi valtioneuvoston kanslia järjesti avustushaun valtionavustuksista rasisminvastaisen työn kehittämiseksi vuosille 2025–2026, ja avustuksia myönnettiin 240 000 euroa kymmenelle hankkeelle.¹²⁷ Toukokuussa järjestettiin keskustelutilaisuus ”Musliminuoret ja media”, johon osallistui media-alan toimijoita, tutkijoita, viranomaisia ja muslimiyhteisöjen edustajia, ja syksyllä perustettiin rasisminvastainen yhteistyöverkosto. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin myös antirasismikoulutusta poliittisille ja

¹²⁰ Valtioneuvosto (23.9.2024), OKM:n talousarvioesitys 8,45 miljardia euroa vuodelle 2025.

¹²¹ Opetus- ja kulttuuriministeriö, sähköposti, 6.2.2026.

¹²² EU:n sisäasioiden rahastot (päiväämätön a).

¹²³ Ibid.

¹²⁴ Valtioneuvosto (2024), Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa: Valtioneuvoston toimenpideohjelma rasismiin torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

¹²⁵ Valtioneuvoston kanslia, sähköposti, 23.1.2026.

¹²⁶ Valtioneuvosto (11.3.2025), Pääministeri Orpon pyöreä pöytä valitsi jatkotyöstettäviä toimia hyvien väestösuhteiden edistämiseen.

¹²⁷ Valtioneuvosto (päiväämätön b), Valtionavustus kansalaisjärjestöjen rasisminvastaisen työn kehittämiseen.

hallinnollisille johtajille, minkä tavoitteena oli lisätä tietoisuutta tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta sekä rasismista ja sen tunnistamisesta ja torjumisesta suomalaisessa yhteiskunnassa.¹²⁸

Vuonna 2025 jatkettiin myös rasismin vastaista ”Me puhumme teoin” -kampanjaa. Osana kampanjaa järjestettiin muun muassa webinaareja ja muita tapahtumia eri kohderyhmille, ja vuoden loppuun mennessä 95 kumppania, sisältäen kuntia, oppilaitoksia, yrityksiä, kansalaisjärjestöjä, urheilu- ja liikuntajärjestöjä, oli liittynyt kampanjaan toteuttamalla lähes 500 konkreettista rasismin vastaista toimea.¹²⁹

Valtioneuvosto asetti myös etnisten suhteisen neuvottelukunnan (ETNO) uudeksi nelivuotiskaudeksi 2025–2029. Oikeusministeriön alaisuuteen kuuluvan neuvottelukunnan tehtävänä on toimia vuoropuheluforumina ja edistää yhteistyötä maahanmuuttajien, etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välillä.¹³⁰ Vuonna 2025 ETNO järjesti muun muassa vuoropuhelutilaisuuksia päätöksentekijöille ja rasismia kokeneille nuorille. ETNO myös teki jäsenilleen sekä kunnallisille ja hyvinvointialan ammattilaisille kyselyn kunnia-aväkvallan ehkäisemiseen liittyvistä tiedontarpeista, joiden pohjalta suunnitellaan vuoden 2026 tapahtumia. Lisäksi perustettiin hyvän keskustelukulttuurin koordinoitiverkosto.¹³¹

Opetus- ja kulttuuriministeriö puolestaan julkaisi vuonna 2025 koulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelman¹³², jolla on tarkoitus edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Sen tavoitteena on antaa kasvatuksen ja koulutuksen alalla toimiville ammattilaisille työkaluja torjua henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, kuten sukupuoleen, ulkonäköön, maailmankatsomukseen, seksuaalisuuteen, etniseen taustaan, kansallisiin vähemmistöihin kuulumiseen, vammaan tai sairauteen liittyvää kiusaamista, häirintää ja syrjintää varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa.¹³³

¹²⁸ Valtioneuvoston kanslia, sähköposti, 23.1.2026.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Valtioneuvosto (18.6.2025 b), Uusi etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) asetettu.

¹³¹ Valtioneuvoston kanslia, sähköposti, 23.1.2026.

¹³² Opetus- ja kulttuuriministeriö (2025), Koulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelma.

¹³³ Opetus- ja kulttuuriministeriö (päiväämätön), Koulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelma.

8. Kansalaisuus

Hakemukset ja päätökset¹³⁴

Vuonna 2025 Suomen kansalaisuuden sai ennätyselliset 14 703 henkilöä, mikä oli enemmän kuin vuonna 2024 (13 973). Kansalaisuuden saaneista 13 483 sai kansalaisuuden hakemuksesta ja 1 206 ilmoituksesta.¹³⁵

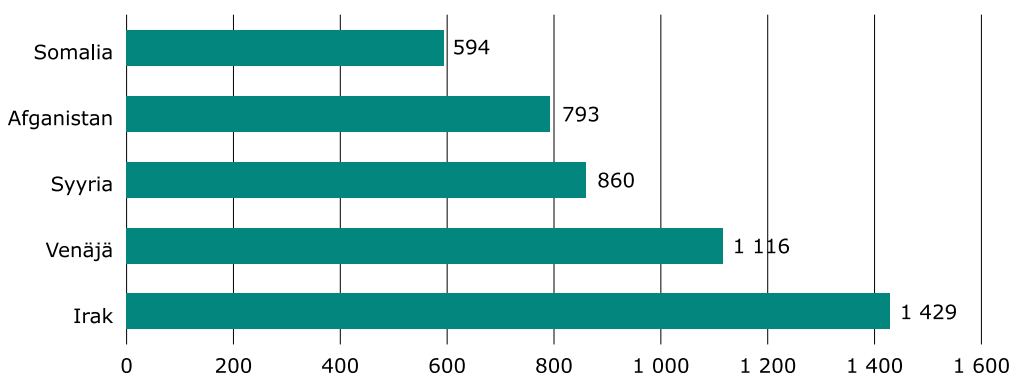
Vuonna 2025 kansalaisuushakemuksia jätettiin yhteensä 11 237, mikä on 34 % vähemmän kuin vuonna 2024. Hakemusmäärä palasi näin ollen ennätysellisten vuosien 2023-2024 jälkeen aikaisempien vuosien tasolle. Hakemusten määrä nousi poikkeuksellisen korkeaksi vuosina 2023–2024 ennen hallitusohjelman mukaisten lainsäädäntöuudistusten voimaan tuloa.

Maahanmuuttovirasto raportoi, että hakemuksia jätettiin erityisen paljon syksyn sekä loppuvuoden aikana sen jälkeen, kun eduskunta hyväksyi kansalaisuuslain toisen vaiheen muutokset lokakuussa. 17.12.2025 voimaan tullut lakiuudistus toi tiukennuksia mm. hakijoiden toimeentulo- ja nuhteettomuusedellytykseen sekä henkilöllisyyden selvittämiseen.¹³⁶

Eniten kansalaisuushakemuksia jättivät Irakin, Venäjän, Syyrian, Afganistanin ja Venäjän kansalaiset edellisvuoden tapaan. Kansalaisuutta hakeneista noin 28 prosenttia oli saanut kansainvälistä suojelua.

Kansalaisuushakemuksiin tehtiin yhteensä 15 809 päätöstä, mikä oli hieman enemmän kuin edellisvuonna (2024: 14 112). Päätöksistä 85 prosenttia oli myönteisiä ja 11 prosenttia kielteisiä.

Vireille tulleet kansalaisuushakemukset top-5 kansalaisuudet 2025

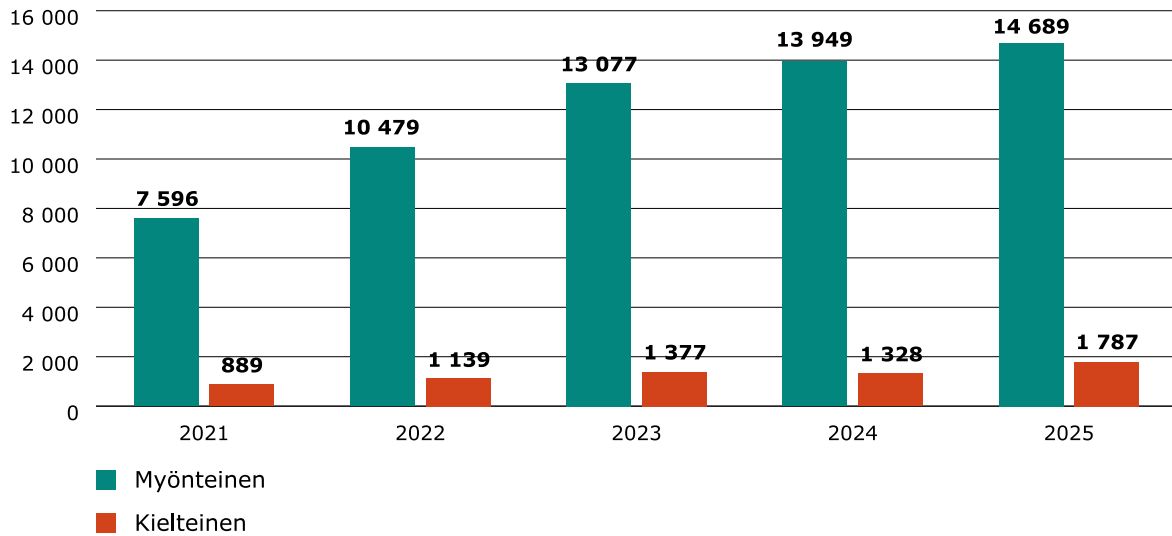
Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹³⁴ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

¹³⁵ Kansalaisuusilmoitus on tietyille ryhmille tarkoitettu nopeampi ja yksinkertaisempi tapa saada Suomen kansalaisuus kuin hakemus. Nämä ryhmät ovat: entinen Suomen kansalainen, Pohjoismaan kansalainen, 18–22-vuotias nuori henkilö, joka on asunut Suomessa riittävän kauan, 12–17-vuotias adoptiolapsi, suomalaisen isän tai ei-synnyttäneen äidin avioliiton ulkopuolinen lapsi, joka on syntynyt ulkomailla.

¹³⁶ Maahanmuuttovirasto (17.12.2025), Kansalaisuuslaki muuttuu 17.12.2025.

Päätökset kansalaisuushakemuksiin ja ilmoituksiin 2021–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vuonna 2025 kansalaisuuden saaneista noin 92 prosenttia sai kansalaisuuden hakemusmenettelyn kautta. Seuraavat ryhmät voivat kuitenkin saada kansalaisuuden myös ilmoitusmenettelyn kautta:

- entinen Suomen kansalainen,
- Pohjoismaan kansalainen,
- 18–22-vuotias nuori henkilö, joka on asunut Suomessa riittävän kauan,
- 12–17-vuotias adoptiolapsi,
- suomalaisen isän tai ei-synnyttäneen äidin avioliiton ulkopuolinen lapsi, joka on syntynyt ulkomailla

Kansalaisuusilmoituksiin tehtiin yhteensä 1 294 päätöstä, joista 93 prosenttia oli myönteisiä (1 206). Yleisimmin Suomen kansalaisuus myönnettiin ilmoitusmenettelyn kautta pitkään Suomessa asuneelle 18-22v henkilölle (498 kpl). Tämä oli jatkoa edellisvuodelle, jolloin kyseinen peruste ohitti aikaisempien vuosien yleisimmän myöntöperusteen, entisen Suomen kansalaisuuden.

Ilmoitusmenettelyssä kansalaisuuden saaneista suurin kansalaisuusryhmä (27 prosenttia) oli edellisvuosien tapaan ruotsalaiset (264 kpl). Ilmoituksella kansalaisuuden saaneiden ruotsalaisten määrä putosi yli kolmanneksella edellisvuodesta (408).

Kansalaisuuteen liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että kansalaisuuslaki uudistetaan ja kansalaisuuden edellytyksiä tiukennetaan. Hallituksen tavoitteena on tehdä tiukennuksia muun muassa asumisaikaa, nuhteettomuutta, toimeentuloedellytystä ja kansalaisuuden menettämistä koskevaan sääntelyyn. Lisäksi kansalaisuuskokeen käyttöönoton mahdollisuutta selvitetään. Hallitusohjelman mukaan kansalaisuuden edellytyksenä tulee olla onnistunut kotoutuminen.¹³⁷ Kansalaisuuslain uudistaminen toteutetaan asteittain kolmessa hankkeessa.

Vuonna 2025 valmisteltiin useita tiukennuksia kansalaisuuslakiin, ja vuoden lopussa voimaan tulivat lakimuutokset, jotka vaikuttivat erityisesti toimeentuloa ja nuhteettomuutta koskeviin edellytyksiin sekä kansalaisuuden menettämiseen. Muutosten tavoitteena on kannustaa maahanmuuttajia kotoutumiseen, työntekoon ja suomalaisen yhteiskunnan sääntöjen noudattamiseen.¹³⁸

Suomen kansalaisuuden hakijan toimeentuloedellytystä tiukennettiin. Henkilö ei voi lähtökohtaisesti enää saada Suomen kansalaisuutta, jos hän on tukeutunut viimeisen kahden vuoden aikana työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen yli kolmen kuukauden ajan.¹³⁹

Nuhteettomuusedellytyksen osalta puolestaan pidennettiin rikoksen perusteella määrättävää odotusaikaa, eli ajanjaksoa, jolloin kansalaisuutta ei lähtökohtaisesti myönnetä, maksimissaan seitsemästä vuodesta kahdeksaan vuoteen. Lisäksi tätä nykyä suojelupoliisi ja keskusrikospoliisi voivat antaa Maahanmuuttovirastolle turvallisuuslausuntoja kansalaisuushakemusten lisäksi myös kansalaisuusilmoituksiin. Kansalaisuus voidaan siis jättää myöntämättä ilmoituksen perusteella, vaikka kansalaisuuden edellytykset täyttyisivät, jos on perusteltua syytä epäillä, että sen myöntäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta.¹⁴⁰

Lisäksi kansalaisuuslakiin tehtiin myös henkilöllisyyden selvittämistä koskevia lakimuutoksia, ja hakijan velvollisuutta selvittää omaa henkilöllisyyttään lisättiin. Muutokset koskevat henkilöitä, joilta voidaan kohtuudella vaatia oman kansalaisuusvaltionsa passin esittämistä.¹⁴¹

Lisäksi kansalaisuuden menettämisen kynnystä madallettiin. Ennen kansalaisuuden saattoi menettää, jos henkilö syyllistyi vakaviin rikoksiin, kuten terrorismi-, maanpetos- tai valtionpetosrikokseen, ja määrätty rangaistus oli kestoltaan vähintään viisi vuotta. Lakimuutosten seurauksen laissa on nyt määrätty, että henkilö voi menettää kansalaisuutensa, jos hänet on tuomittu jostain edellä mainitusta rikoksesta vähintään kahden vuoden ehdottomaan vankeus- tai yhdistelmärankaistukseen. Lisäksi lakimuutoksella kaksinkertaistettiin aikaa, jolloin kansalaisuuden menettämisestä voidaan päättää väriin tietojen antamisen perusteella. Ennen tuo aika oli viisi vuotta ja nyt se on kymmenen vuotta.¹⁴²

Vuonna 2025 sisäministeriössä valmisteltiin myös kolmatta kansalaisuuslain uudistamiseen liittyvää hanketta, jossa tarkoituksena on toteuttaa kansalaisuuskokeen käyttöönotto ja tehdä hallitusohjelman mukainen selvitys kaksoiskansalaisuusjärjestelmästä. Vuoden alussa sisäministeriön työryhmä julkaisi selvityksen siitä, millä tavoin kansalaisuuskoke voitaisiin ottaa käyttöön osana

¹³⁷ Valtioneuvosto (2023).

¹³⁸ Sisäministeriö (23.10.2025), Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää jatkossa turvattua toimeentuloa.

¹³⁹ Maahanmuuttovirasto (17.12.2025), Kansalaisuuslaki muuttuu 17.12.2025.

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ Valtioneuvosto (23.10.2025), Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää jatkossa turvattua toimeentuloa.

¹⁴² Maahanmuuttovirasto (17.12.2025).

Suomen kansalaisuuden saamisen edellytyksiä, ja vuoden lopussa sisäministeriö lähetti muutos ehdotukset kansalaisuuslakiin ja muihin lakeihin lausunnoille. Tulevaisuudessa kansalaisuus- kokeella mitattaisiin taitoja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja perusperiaatteista sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Kansalaisuuskoetta ei vaadittaisi suomen- tai ruotsinkie- lisen ylioppilastutkinnon tai korkeakoulututkinnon suorittaneilta. Kansalaisuuskokeen käyttöön- oton ja ehdotettujen lakimuutosten on tarkoitettu tulevan voimaan vuoden 2027 alussa.¹⁴³

Maahanmuuttovirasto puolestaan arvioi uudelleen oleskeluluvan edellytyksenä olevaa kansal- lisen matkustusasiakirjan määritelmää ja tähän liittyen myös kansalaisuusaseman määrittä- mistä. Vuonna 2024 luvan myöntämisen edellytykseksi säädettiin voimassa oleva kansallinen matkustusasiakirja. Maahanmuuttovirasto tulkitsi uutta lainsäädäntöä niin, ettei edellytys täyt- tynyt muun muassa kansalaisuudettomiksi määriteltyjen palestiinalaisten osalta. Maahanmuutto virasto kuitenkin arvioi vuonna 2025 lain tulkintaansa uudelleen, ja linjasi, että palestiinalais- hallinnon myöntämät matkustusasiakirjat täyttävät kansallista matkustusasiakirjaa koskevat edellytykset ja palestiinalaisia voidaan pitää Palestiinan kansalaisina eikä kansalaisuudettomina. Näin ollen myös oleskeluluvan myöntäminen heille on mahdollista muiden laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.¹⁴⁴

¹⁴³ Valtioneuvosto (22.12.2025 b), Kansalaisuuskokeella tullaan mittaamaan tietoja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja perusperiaatteista.

¹⁴⁴ Maahanmuuttovirasto, sähköposti, 3.2.2026; Maahanmuuttovirasto (3.10.2025), Maahanmuuttovirasto arvioi kansalaisuusaseman määrittämistä ja kansallisen matkustusasiakirjan määritelmää oleskelulupaa haettaessa.

9. Rajat, viisumit ja Schengen

9.1. Rajavalvonta ja rajaliikenne¹⁴⁵

Rajavartiolaitos arvioi, että tilanne Suomen itärajalla ja merialueilla on jatkunut poikkeuksellisen ja jännittyneenä vuodesta 2022 alkaen, niin myös vuonna 2025. Itärajan rajanylityspaikat ovat olleet suljettuina Valtioneuvoston päätösten mukaisesti yhtäjaksoisesti joulukuusta 2023 alkaen. Eduskunta jatkoi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain voimassaoloa vuoden 2026 loppuun asti.¹⁴⁶ Samanaikaisesti kansainvälisen suojelun hakeminen oli edelleen keskitetty lento- ja vesiliikenteen rajanylityspaikoille.

Itärajan rajanylityspaikat olivat suljettuina koko vuoden 2025. Ulkorajaliikenne kasvoi Helsinki-Vantaan ja Rovaniemen lentoasemilla. Ulkorajan rajanylityspaikkojen kautta kulki noin 4,8 miljoonaa henkilöä. Kasvua oli 13,4 % vuoteen 2024 verrattuna.

Vuonna 2025 Rajavartiolaitos otti vastaan 385 turvapaikkahakemusta, myönsi viisumin 149 henkilölle ja teki pääsyn epäämis- tai käännättämispäätöksen 495 henkilölle. Pääsyn epäämisten määrä pysyi edellisvuoden tasolla, mutta käännättämispäätösten määrä nousi. Vastaanotettujen turvapaikkahakemusten määrä laski edellisestä vuodesta.

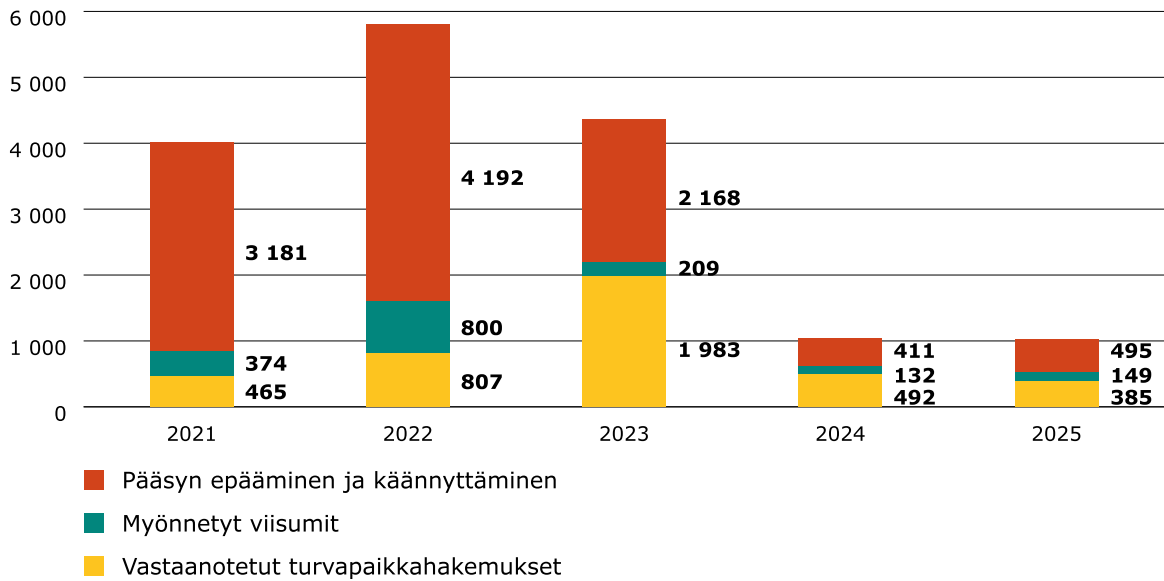
Vuoden 2025 aikana ei ollut laajamittaista tai välineellistettyä maahantuloa. Luvattomia rajanylityksiä Venäjältä Suomeen havaittiin 10 kpl. Laittoman maahantulon järjestämiseen ja ihmiskauppaan liittyviä esitutkintoja aloitettiin 75 kpl (2024: 103 kpl). Laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystasot nousivat edellisestä vuodesta. Laittoman maahantulon järjestämisrikosten osalta saatiin päätökseen 53 esitutkintaa ja ihmiskaupparikosten osalta yksi esitutkinta, joka oli ainoa vuonna 2024 avattu ihmiskaupparikoksen esitutkinta.

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden työ on keskeinen osa rajaturvallisuuden neliportaisen maahanpääsyn mallia ja sen tarkoituksena on torjua laitonta maahantuloa jo lähtömaissa. Työssä keskeistä on rajat ylittävien rikosten torjunta, kuten laittoman maahantulon ennaltaehkäisy Suomeen ja Schengen-alueelle. Yhdyshenkilöt toimivat tavallisesti Suomen edustustoissa eri maissa. Lisäksi yhdyshenkilöt tukevat liikenteenharjoittajia Suomeen suuntautuvilla lennoilla, kouluttavat lähtöasemilla sekä tukevat liikenteenharjoittajia lähtöselvityksissä laittoman maahantulon estämiseksi. Vuonna 2025 yhdyshenkilötoiminnan perusteella estettiin luvattomia rajanylityksiä yhteensä 513 kpl.

¹⁴⁵ Tiedot Rajavartiolaitoksen tilinpäätöksestä 2025, ellei toisin mainita.

¹⁴⁶ Hallituksen esitys HE18/2025vp.

Rajavartiolaitoksen havainnot ja jatkotoimenpiteet 2021–2025

Kahdenvälistä rajaturvallisuusyhteistyötä Venäjän kanssa jatkettiin rajajärjestys-sopimuksen mukaisesti. Rajavartiolaitos jatkoi osallistumistaan Euroopan raja- ja merivartioviraston Frontexin operaatioihin ja kehitti kahdenvälisen rajaturvallisuusavun antamista ja vastaanottamista.

Suomessa aloitettiin lokakuussa 2025 EU:n rajanylitystietojärjestelmän (Entry/Exit -System, EES) vaiheittainen käyttöönotto. Järjestelmä on osa kokonaisuutta, jolla EU pyrkii tehostamaan ulkorajojen valvontaa ja vahvistamaan sisäistä turvallisuuttaan. Tietokantaan rekisteröidään muiden kuin EU-kansalaisten rajanylitykset ja tiedot mahdollisesta pääsyn epäämisestä. EES:n myötä myötä myös matkustusasiakirjojen leimaamisesta luovutaan.¹⁴⁷ Lisäksi Rajavartiolaitos jatkoi teknisiä valmisteluja EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) käyttöönottoa varten.¹⁴⁸

Maahanmuuttovirasto ja Poliisihallitus käynnistivät myös BMVI-hankkeita EES- ja ETIAS -järjestelmien käyttöönottoa varten. Maahanmuuttoviraston hankkeessa toteutettiin EES-asetuksen edellyttämää järjestelmäkehitystä ulkomaalaisten sähköiseen asiankäsittelyjärjestelmään (UMA). Poliisihallitus puolestaan käynnisti SIESTA-hankkeen, jonka tavoitteena on varmistaa, että poliisin tietojärjestelmän täyttävät EES- ja ETIAS -järjestelmien vaatimukset Euroopan unionin asetusten mukaisesti.¹⁴⁹

Poliisi alkoi vuonna 2025 tallettamaan biometrisiä tunnisteita SIS-kuulutuksiin. Toimenpiteen tarkoituksena on parantaa Schengen-alueella etsintäkuulutettujen henkilöiden tunnistamista. Toimepide aloitettiin edellisessä Schengen-evaluaatiossa mainittujen ehdotusten pohjalta.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Rajavartiolaitos (päiväämätön), EES-rajanylitystietojärjestelmä.

¹⁴⁸ Rajavartiolaitos, sähköposti, 3.2.2026.

¹⁴⁹ EU:n sisäasioiden rahastot (päiväämätön b), Rahoitetut BMVI-hankkeet.

¹⁵⁰ Poliisihallitus, sähköposti, 4.2.2026.

9.2. Viisumit¹⁵¹

Suomeen myönnettiin vuonna 2025 yhteensä 78 031 Schengen-viisumia, mikä oli hieman enemmän kuin edellisvuonna (2024: 75 386). Schengen-viisumihakemuksia jätettiin kaiken kaikkiaan yhteensä 91 068 kappaletta, mikä oli lähellä edellisvuoden tasoa (2024: 91 176). Määrissä nähtiin vuonna 2023 merkittävä pudotus edellisvuoden määriin verrattuna (esim. 2022: 146 463) ja sama trendi jatkui 2024-2025. Kielteisiä päätöksistä vuonna 2025 oli n.13%.

Pudotuksesta huolimatta vuoden 2025 hakemusmäärä osoitti kuitenkin lievän kasvavan trendin jatkoa verrattuna vuoden 2021 lukuihin, jolloin viisumeja myönnettiin alle 60 000 kappaletta. Määrät ovat lievässä kasvussa, mutta eivät silti lähelläkään pandemiavuosia edeltänyttä huippuvuotta 2019, jolloin viisumeja myönnettiin lähes 900 000 kappaletta.

Vuoden 2025 aikana Suomi jatkoi Venäjän kansalaisten maahantulon rajoituksia valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti. Tästä huolimatta Venäjältä haetaan yhä mm. perhesyistä viisumeita Suomeen, mutta hakemusten määrä on edelleen voimakkaasti laskenut ollen vuonna 2025 vain n. 3 800 hakemusta. Tilanteen arvioidaan jatkuvan nykyisenlaisena pitkään. Ulkoministeriö raportoi lisäksi, että viisumikysynnän painopiste on siirtynyt selvästi Aasiaan, etenkin Kiinaan ja Intiaan. Hakemusmäärien ennakoidaan jäävän huomattavasti koronapandemiaa edeltävän ajan määriä pienemmiksi myös pidemmällä aikavälillä.¹⁵²

Eniten viisumihakemuksia jätettiin New Delhin (17564), Pekingin (11441), Shanghain (8871) ja Bangkokin (8334) suurlähetystöissä. Myös näissä edustustoissa myönnettiin eniten viisumeita. New Delhin suurlähetystössä myönnettiin yhteensä 15132 viisumia, mikä oli hieman enemmän kuin edellisvuonna (2024:13878). Lähetystöjen lisäksi Rajavartiolaitos myönsi 149 viisumia Suomen rajalla vuonna 2025.¹⁵³

Schengen-viisumien lisäksi Suomeen myönnetään myös kansallisia pitkäaikaisia viisumeita eli niin kutsuttuja D-viisumeita. D-viisumit otettiin käyttöön Suomessa vuonna 2022. Viisumi liittyy työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton sujuvoittamiseen. D-viisumi mahdollistaa oleskeluluvan hakijoiden saapumisen Suomeen heti, kun heille on myönnetty oleskelulupa. Heidän ei siis tarvitse jatkossa odottaa oleskelulupakorttia ulkomailla.

Vuonna 2025 myönnettiin yhteensä 3305 pitkäaikaista viisumia. Päätöksiä tehtiin yhteensä 4151, joista kielteisen päätöksen sai 525. Loput hakemukset raukesivat. Viisumeja myönnettiin eniten Iranin (817), Intian (575) ja Kiinan (312) kansalaisille. Hakemuksia jätettiin vuonna 2025 yhteensä 4 383 kpl. Suurimmat hakijamaat olivat niin ikään Iran (913), Intia (889) ja Kiina (383).¹⁵⁴

Euroopan komission 6.11.2025 antaman täytäntöönpanopäätöksellä rajoitettiin monikertaviisumien myöntämistä Venäjän kansalaisille. Tämän seurauksena myös Suomi tiukensi edelleen kansallista linjaustaan ja ohjeistustaan. Monikertaviisumeja voidaan tätä nykyä myöntää pääasiassa vain lähisukulaisille ja kuljetusalan työntekijöille. Komission täytäntöönpanopäätös koskee Venäjällä haettuja viisumeja, mutta Suomi soveltaa uusia sääntöjä ja linjauksia myös laajemmin. Kansallisiin linjauksiin sisältyy myös tiukemmat enimmäisvoimassaoloajat (pääasiassa enintään 6 kuukautta).¹⁵⁵

¹⁵¹ Tilastot Ulkoministeriöltä sähköpostitse 17.3.2026, ellei toisin mainittu.

¹⁵² Ulkoministeriö (2026), Ulkoministeriön tilinpäätös 2025.

¹⁵³ Rajavartiolaitos (2025), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös.

¹⁵⁴ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta.

¹⁵⁵ Ulkoministeriö, sähköposti, 6.2.2026.

10. Säännösten vastainen maahanmuutto¹⁵⁶

Vuonna 2025 Suomessa tavattiin 662 säännösten vastaisesti maassa oleskellutta henkilöä, mikä osoitti lievää laskua edellisvuoteen (2024: 875 henkilöä).¹⁵⁷

Säännösten vastaisen oleskelun tilastointi ei ole yksiselitteistä. Edellä mainittu luku on peräisin Eurostatista ja se perustuu Keskusrikospoliisin säännösten vastaisen oleskelun tilastoihin, jotka on laadittu noudattaen Eurostatin EIL-tilaston kriteereitä. Säännösten vastaisen oleskelun tilastossa ovat mukana kolmansien maiden kansalaiset, joiden on havaittu oleskelevan maassa laittomasti tai työskentelevän ilman työlupaa. Tämä käsittää myös turvapaikanhakijat, joiden on ennen turvapaikan hakemista havaittu saapuneen maahan tai oleskelevan maassa ilman oleskeluun oikeuttavia asiakirjoja.

Lisäksi tilasto sisältää maahantulokiellon rikkomiseen syyllistyneet henkilöt. Luvattomasti työskennelleet viittaa henkilöihin, jotka ovat työskennelleet ilman työntekoon oikeuttavaa lupaa. Mukana eivät ole henkilöt, jotka ovat työskennelleet lupaehtojen vastaisesti tai yli sallitun tuntimäärän.

Tilastoon kuuluvat tapaukset, jotka on havaittu sisämaassa tai sisärajoilla, ulkorajalla henkilön saapuessa rajanylityspaikkojen ulkopuolelta sekä henkilön poistuessa maasta ulkorajan rajanylityspaikkojen kautta. Ulkorajan rajanylityspaikoilla saapuessa havaitut tapaukset eivät ole mukana tilastossa. Edelleen tilastossa ovat mukana vain tapaukset, jotka on havaittu viranomaisen toimesta joko lupaprosessissa, valvontatoiminnassa tai rikostutkinnassa. Tilasto on henkilö pohjainen, eli sama henkilö esiintyy kussakin taulukossa vain kerran. Identiteetti on yksilöity koko nimen ja syntymäajan

Säännösten vastaisesti maassa oleskelleet kolmansien maiden kansalaiset, top 10 kansalaisuudet 2025 (Huom! Ei sis. työskentelyä ilman työlupaa)

Intia	60
Kiina	57
Somalia	37
Turkki	34
Venäjä	32
Gambia	30
Yhdysvallat	30
Irak	27
Valko-Venäjä	27
Kansalaisuutta vailla oleva	12
Top 10 yhteensä	346
Kaikki yhteensä	662

Lähde: KRP

¹⁵⁶ Termin englanninkielinen vastine on "irregular migration". Suomenkielinen käännös "säännösten vastainen maahanmuutto" perustuu EMN:n uusimpaan sanastoon (2025). Suomen lainsäädäntö sekä viranomaiset käyttävät joissain yhteyksissä edelleen myös termiä "laiton maahantulo" tai "laiton maassa oleskelu". Lähde: EMN (2025), Asylum and Migration Glossary 10.0.

¹⁵⁷ Lähde: Poliisi

Keskusrikospoliisi tilastoi säännösten vastaista maassa oleskelua ja luvatonta työtä koskevat tapaukset lisäksi eri tilastointikriteerein kuin edellä mainittu Eurostatille ilmoitettu tilasto. Toisin kuin Eurostatille ilmoitetuissa tilastoissa, näissä KRP:n tilastoissa ovat mukana myös maan sisällä tavatut turvapaikanhakijat, jotka ovat itse ilmoittautuneet viranomaisille hakiessaan turvapaikkaa, mutta joilla ei turvapaikanhakupöytäkirjalla ollut oleskeluoikeutta Suomessa. Monilla turvapaikanhakijoilla ei ole maahan saapuessaan matkustusasiakirjaa eikä oleskelulupaa tai viisumia, joten heidät rekisteröidään säännösten vastaisesti maahan tulleeiksi. Lisäksi tapaukset on tilastoitu nimikepohjaisesti, jolloin sama henkilö voi esiintyä tilastossa useita kertoja.

Tämän tilastoinnin perusteella vuonna 2025 säännösten vastaisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia havaittiin yhteensä 2 153, mikä on 31 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024. Merkittävintä lasku oli säännösten vastaisesti oleskelevien ensi kertaa turvapaikkaa hakvien määrässä.

Vuonna 2025 yleisimmät säännösten vastaisen maassa oleskelun kansalaisuudet olivat Somalia (239) ja Venäjä (204). Somalian kansalaiset olivat suurin laittomasti oleskelleiden ensikertaisten turvapaikanhakijoiden ryhmä, sekä yleisin kansalaisuus myös oleskelulupaa koskevissa ulkomaalaisrikkomuksissa, kun taas Venäjän kansalaiset olivat suurin ryhmä matkustusasiakirjaa koskevissa ulkomaalaisrikkomuksissa.

KRP on todennut, että käytännössä merkittävä osa luvattomana oleskeluna tilastoiduista tapauksista on vähäisiä rikkomuksia, esimerkiksi lyhyitä lupakatkoja, jotka havaitaan asiakirjan tai luvan vireyttämisen prosessissa. Lisäksi on huomionarvoista, että merkittävä osuus säännösten vastaisesta oleskelusta tulee ilmi lupaprosessin aikana, ei viranomaisten aktiivisen valvontatoinnin myötä.

Luvatonta työntekoa

Poliisi tilastoi erikseen myös luvatonta työntekoa. Vuonna 2025 Suomessa tavattiin 120 kokonaan ilman työlupaa työskennellyttä kolmannen maan kansalaista, mikä on samaa tasoa kuin edellisvuonna (2024: 111).

Luvattomasti työskennelleet viittaa henkilöihin, jotka ovat työskennelleet ilman työntekoon oikeuttavaa lupaa. Mukana eivät ole henkilöt, jotka ovat työskennelleet lupaehtojen vastaisesti tai yli sallitun tuntimäärän.

Luvatonta työntekoa on harmaata taloutta. Se kytkeytyy säännösten vastaiseen maassa oleskeluun, sillä pimeä työ on useimmille säännösten vastaisesti maassa oleskeleville varteenotettavin keino hankkia elantoa. Läheskään kaikki luvatta työskentelevät ulkomaalaiset eivät kuitenkaan oleskele maassa laittomasti.

Ilman työlupaa työskennelleet kolmansien maiden kansalaiset, top 10 (11) kansalaisuudet 2025

Turkki	11
Ukraina	11
Kansalaisuutta vailla oleva	9
Vietnam	8
Kosovo	7
Uzbekistan	7
Irak	6
Yhdysvallat	6
Kiina	5
Tadzikistan	5
Venäjä	5
Top 10 (11) yhteensä	80
Kaikki yhteensä	120

Lähde: KRP

Säännösten vastaiseen maahanmuuttoon liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Hallitus pyrki viime vuonna poistamaan säännösten vastaisesti maassa oleskelevien henkilöiden kannusteita rajoittamalla heidän oikeuttaan terveydenhuollon palveluihin ja palaamalla näin viime vaalikautta edeltäneeseen oikeustilaan.¹⁵⁸

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia¹⁵⁹ muutettiin niin, että hyvinvointialueilla ei ole enää lakisääteistä velvoitetta järjestää kiireettömiä palveluja säännösten vastaisesti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille. Jatkossakin kaikille tulee kuitenkin järjestää välttämätön kiireellinen hoito, etenkin jos sen epääminen olisi ilmeisen kohtuutonta henkilön terveydentilan tai vamman vuoksi tai sen epääminen vaarantaisi vakavasti muun henkilön, väestön terveyden tai alaikäisen, jonka huolenpidosta henkilö vastaa, hyvinvoinnin. Lisäksi lapsille tulee edelleen järjestää tarvittavat terveydenhuollon palvelut saman laajuisina kuin hyvinvointialueiden asukkaille, ja myös raskauteen liittyvät terveystalvet tulee edelleen järjestää laittomasti maassa oleskeleville naisille.¹⁶⁰

Lisäksi Maahanmuuttovirastossa otettiin käyttöön uusi tunnistamisohje, eli ohje henkilöllisyyden luotettavasta todentamisesta. Ulkomaalaislain 35 § muuttui vuonna 2024, ja luvan myöntämisen edellytykseksi lisättiin vaatimus hakijan henkilöllisyyden luotettavasta todentamisesta kansallisesta matkustusasiakirjasta.¹⁶¹ Ohjeella yhtenäistetään Maahanmuuttoviraston käytänteitä henkilöllisyyden todentamisen osalta, ja henkilöllisyyden luotettavalla todentamisella pyritään muun muassa ehkäisemään lupaprosessien väärinkäytöksiä.

¹⁵⁸ Sosiaali- ja terveysministeriö (päiväämätön), Ilman oleskeluoikeutta massa oleskelevien terveystalvet koskeva sääntelymuutos.

¹⁵⁹ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021.

¹⁶⁰ Valtioneuvosto (15.5.2025), Hallitus esittää muutoksia laittomasti maassa olevien oikeuteen saada terveydenhuollon talvet.

¹⁶¹ Maahanmuuttovirasto, sähköposti, 2.2.2026.

11. Ihmiskaupan torjuminen

Ihmiskaupan uhrien oleskeluluvat

Hakemuksia käsitellessään Maahanmuuttovirasto saattaa havaita viitteitä ihmiskaupasta. Tämä ei välttämättä vielä tarkoita, että ihminen on joutunut ihmiskaupan uhriksi, vaan että viranomaisilla on epäily asiasta. Oleskeluluvan perusteena saattaa olla kansainvälinen suojelu, yksilöllinen inhimillinen syy tai ihmiskaupan uhrille myönnettävä oleskelulupa.

Suomessa oleskelevalle ihmiskaupan uhrille voidaan tietyin edellytyksin myöntää oleskelulupa ihmiskaupan uhriksi joutumisen perusteella. Vuonna 2025 ensimmäisiä oleskelulupia ihmiskaupan uhreille myönnettiin vain kaksi kappaletta, mikä oli suuri pudotus edellisvuoteen (2024: 26 kpl). Uusia määräaikaista oleskelulupia eli niin kutsuttuja jatkolupia ihmiskaupan uhreille myönnettiin yhteensä 66 kappaletta, mikä taas oli selkeästi enemmän kuin edellisvuonna (2024: 42).¹⁶²

Auttamisjärjestelmään ohjautuneet ihmiskaupan uhrin¹⁶³

Vuonna 2025 ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään kirjattiin 467 hakemusta. Hakijoista 271 otettiin auttamisjärjestelmän asiakkaiksi, mikä oli enemmän kuin edellisvuonna (2024: 207). Lisäksi auttamisjärjestelmään otettiin 32 uhrin lasta. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 154. Suurimpina syinä kielteiselle päätökselle olivat auttamistoimien tarpeen puuttuminen (49 %) ja ettei kyseessä katsottu olevan ihmiskauppa (40 %).

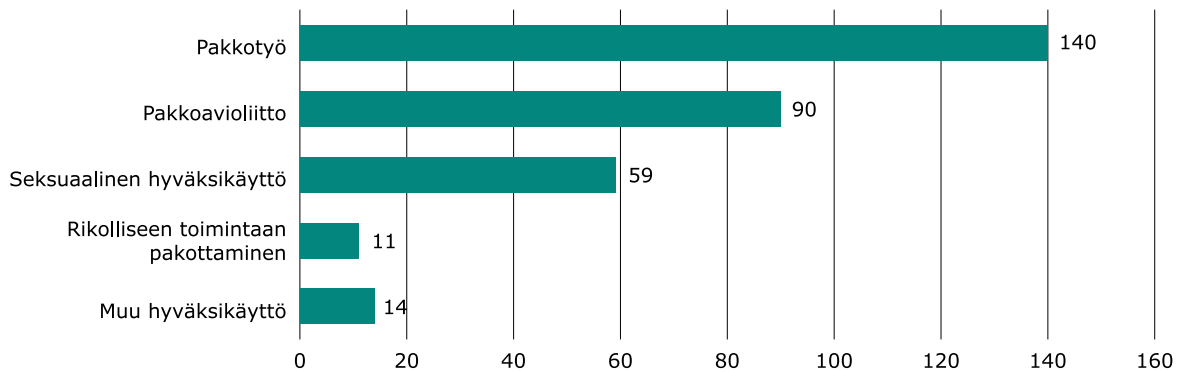
Hakemuksista puolet tuli Maahanmuuttovirastosta ja vastaanottokeskuksista. Joka viides hakemus oli uhrin itsensä tekemä. Hyvinvointialueiden tekemien hakemusten osuus kaksinkertaistui edellisvuodesta.

Pakkotyö oli vuonna 2025 merkittävin ihmiskaupan muoto (51%), kuten edellisvuosinakin. Tämän ohella pakkoavioliitto nousi toiseksi yleisimmäksi ihmiskaupan muodoksi (33 %). Pakkoavioliittojen määrä (90) kasvoi edellisvuodesta (66) ja oli suurin kuin koskaan aikaisemmin. Seksuaalisen hyväksikäytön uhreja oli 21 % kaikista uusista asiakkaista (59).

¹⁶² Lähde: Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu.

¹⁶³ Tiedot "Ihmiskaupan tilastot 2025", ellei toisin mainittu.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä – Hyväksikäytön muodot (uudet asiakkaat) 2025*

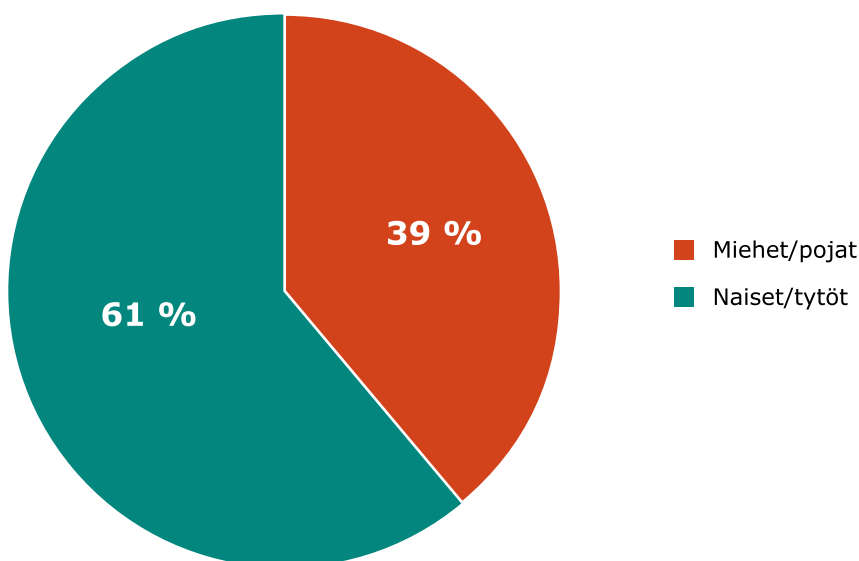
Lähde: Joutsenon vastaanottokeskus. Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
*(sekä ensisijaiset että toissijaiset, yhteensä 314 tapausta, 271 henkilöä)

Uudet asiakkaat edustivat 50 eri kansalaisuutta. Nepal ja Somalia olivat yleisimmät kansalaisuudet. Myös suomalaisia oli hyväksikäytettyjen joukossa. Heitä oli kaikkiaan 18 henkilöä (7 %).

Hyväksikäytön muodoissa oli eroja sukupuolten välillä. Miesten kohdalla yleisin hyväksikäytön muoto oli pakkotyö (82% tapauksista), kun taas naisilla se oli pakkoavioliitto (45%) ja seksuaalinen hyväksikäyttö (24%).

Uusista asiakkaista 4 % oli alaikäisiä, 42 % oli iältään 18–29-vuotiaita, 35 % 30–39-vuotiaita, 15 % 40–49-vuotiaita ja 3 % 50–59-vuotiaita. Kolme asiakasta oli tätä vanhempia. Suurin osa oli siis nuoria aikuisia. Asiakkaiden ikärakenne on hieman nuortunut, arvioi Auttamisjärjestelmä.

Sukupuolijakauma - Auttamisjärjestelmän uudet asiakkaat 2025

Auttamisjärjestelmän mukaan vuonna 2025 141 henkilöä joutui Suomessa ihmiskaupan uhriksi. Heistä 86 oli miehiä ja 55 naisia. Uhrin edustivat 31 kansalaisuutta, joista yleisimmät olivat Nepal (42%, 59 hlö), Suomi (12%, 17 hlö).

Suomessa uhriksi joutuneista suurin osa (101 tapausta, 68 %) oli joutunut pakkotyöhön. Määrässä nähtiin suuri nousu edellisvuoteen, jolloin pakkotyön uhreja Suomessa oli 54. Yleisimmät alat, joilla uhrin olivat työskennelleet, olivat metsätalous- ja puunkorjuu, ravitsemustointi, maatalous- ja puutarhanhoito sekä rakennusala.

Yleinen trendi viime vuosina on kuitenkin ollut, että henkilöitä, jotka ovat voineet joutua ihmiskaupan uhriksi Suomessa, on ohjautunut ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaaksi kasvavissa määrin. Aikaisempina vuosina ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään ohjautuneista henkilöistä valtaosan on katsottu joutuneen ihmiskaupan uhreiksi ulkomailla.

Ihmiskaupan torjuntaan liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Oikeusministeriön Tehoa ihmiskaupan vastaiseen työhön -hankkeen¹⁶⁴ lopputuloksena kehitettiin kansallinen ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjausmekanismi (national referral mechanism, NRM) käsikirjan muodossa. Käsikirja tarjoaa tietoa ja tukea ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja auttamiseen, ja sen on tarkoitus toimia käytännön työkaluna uhrien tunnistamisen, palveluohjauksen sekä palveluiden ja hoidon järjestämisen parantamiseksi sekä tukea valtakunnallisesti mahdollisimman yhdenmukaisten käytäntöjen kehittymistä.¹⁶⁵ Hankkeen aikana käsikirjan jalkauttamista on tuettu 31 koulutuskerralla, joihin on osallistunut yli 1800 ammattilaista eri puolilta Suomea. Lisäksi käsikirjan pohjalta on luotu myös verkkokoulutus digitaaliseen e-Oppiva-oppimisympäristöön.¹⁶⁶

Lisäksi kausityölain muutokset ulkomaisten marjanpoimijoiden aseman parantamiseksi tulivat voimaan 6.2.2025. Luonnonmarjapöiminnan alalla esiintyneiden ongelmien vuoksi hallitus linjasi toukokuussa 2024, että luonnonmarjapöiminta perustuu turismin sijaan ensisijaisesti työsuhteeseen kausityöhön. Yritysten tulee siis jatkossa palkata marjanpöimijat työsuhteeseen. Luonnonmarjanpöiminta asettuu siten samalle viivalle muiden kausityöalojen kanssa. Tavoitteena on, että työsuhteessa olevien marjanpöimijoiden oikeuksien toteutumista voidaan paremmin valvoa jo oleskeluluvan hakuvaiheessa ja myös maahantulon jälkeen. Marjanpöimijoiden aseman parantaminen on osa hallituksen työperäisen hyväksikäytön vastaista toimenpideohjelmia.¹⁶⁷

Vuonna 2025 pyrittiin myös edistämään ihmiskaupparikoksia tutkivien poliisien ja työsuojeluviranomaisten yhteistyötä, sillä työvoiman hyväksikäyttöä koskevien tapausten määrä on kasvanut eikä poliisi pysty käsittelemään kaikkia tapauksia yksin. Työsuojeluviranomainen muun muassa jakoi toimintatilansa poliisiin kanssa niin, että poliisitutkijat saattoivat tulla työskentelemään heidän kanssaan samoihin tiloihin. Tavoitteena on, että tiedonjakaminen helpottuisi, toimintaa pystyttäisiin suunnittelemaan paremmin ja tutkintaa pystyttäisiin tekemään reaaliajassa.¹⁶⁸

¹⁶⁴ Oikeusministeriö (päiväämätön a), Tehoa ihmiskaupan vastaiseen työhön.

¹⁶⁵ Oikeusministeriö (2025), Ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjausmekanismi (NRM): Käsikirja uhrien tunnistamiseen ja auttamiseen.

¹⁶⁶ Oikeusministeriö, sähköposti, 16.1.2026.

¹⁶⁷ Työ- ja elinkeinoministeriö (10.10.2024), Hallitus esittää muutoksia kausityölakiin ulkomaisten marjanpöimijoiden aseman parantamiseksi.

¹⁶⁸ Lupa- ja valvontavirasto, sähköposti, 29.1.2026.

Lisäksi pakkoavioliitto lisättiin erikseen rikoslain ihmiskauppaa koskeviin säännöksiin. Avioliittoon tai siihen rinnastettavaan liittoon pakottaminen on jatkossa ihmiskauppana rangaistava teko. Avioliittoon rinnastettava liitto voi olla esimerkiksi uskontoon perustuva avioliitto, jota ei ole virallisesti rekisteröity. Pakkoavioliitto voi tarkoittaa sekä liiton solmimisvaiheessa tapahtuvaa pakottamista että liitosta irtautumisen estämistä. Laki tuli voimaan 1.1.2025.¹⁶⁹

Syyskuussa 2025 tulivat voimaan Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain muutokset¹⁷⁰, joiden myötä Rajavartiolaitos sai mm. ihmiskaupparikosten estämiseen ja selvittämiseen liittyviä uusia toimivaltuuksia. Lisäksi Rajavartiolaitoksen salaisten tiedonhankinta- ja pakkokeinojen toimivaltuuksien käyttöalaa laajennettiin.

¹⁶⁹ Oikeusministeriö (6.6.2024), Avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta selkeytetään; Oikeusministeriö (päiväämätön b), Avioliittoon pakottamisen rangaistavuus rikolaissa.

¹⁷⁰ Laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muuttamisesta (399/2025).

12. Paluu

Maastapoistamispäätös on hallintopäätös, jolla ulkomaalainen määrätään poistumaan Suomesta. Maastapoistamispäätöksiä ovat käännättäminen ja karkottaminen.¹⁷¹

Käännytettäväksi määrätään henkilö, jolla ei ole ollut oleskelulupaa Suomeen eikä hän täytä maassa oleskelun edellytyksiä.¹⁷²

Karkotettavaksi määrätään henkilö, jolla on ollut oleskelulupa Suomeen, mutta joka ei enää täytä maassa oleskelun edellytyksiä.

Maastapoistamispäätökset

Vuonna 2024 käännättämispäätöksiä ja maahanpääsyn epäämispäätöksiä tehtiin yhteensä 4 307 kappaletta.¹⁷³

Näistä Maahanmuuttovirasto teki yhteensä 3 128 käännättämispäätöstä¹⁷⁴ ja poliisi 891¹⁷⁵. Rajavartiolaitos sen sijaan käännytti tai epäsi pääsyn ulkorajoilla 288 henkilöltä.

Maahanmuuttoviraston käännätysluvat muodostuvat sekä kielteisten turvapaikkapäätösten että muiden oleskelulupapäätösten yhteydessä tehdyistä käännätyspäätöksistä. Lisäksi luvussa on mukana käännätyspäätökset, jotka Maahanmuuttovirasto on tehnyt poliisin tai rajatarkastusviranomaisen tekemästä esityksestä. Tyypillisesti suurin kategoria näistä ovat kielteisen turvapaikkapäätöksen yhteydessä tehdyt käännätyspäätökset. Siten maasta poistamispäätösten määrä korreloi jonkin verran maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrän kanssa.

Vuonna 2025 Suomeen saapui edellisvuoden tapaan suhteellisen vähän turvapaikanhakijoita. Tämän johdosta Maahanmuuttoviraston tekemien käännätyspäätösten määrä oli edellisvuoden tavoin suhteellisen alhainen verrattuna suuriin turvapaikanhakijavuosiin.

Karkottamispäätöksiä vuonna 2025 tehtiin 2 774 kappaletta, mikä oli yli 40% enemmän kuin edellisvuonna (2024: 1 965)¹⁷⁶. Karkottamispäätöksistä selkeästi suurin osa liittyi luvattomaan oleskeluun maassa (2 605 kpl).

¹⁷¹ Lisäksi on olemassa pääsyn epääminen, jolla tarkoitetaan kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla siten, kuin siitä säädetään Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa. (UuKL 142 § 1 mom.)

¹⁷² Yleisimmin käännättämisestä puhuttaessa kyseessä on maassa jo oleskelevan henkilön maasta poistaminen (UuKL 142 2 mom. 4 kohta). Tietyissä tilanteissa käännättämisellä tarkoitetaan myös henkilön pääsyn estämistä jo ulkorajalla. Nämä tapaukset ovat kuitenkin harvinaisempia. (UuKL 142 § 2 mom. 1-3 kohdat).

¹⁷³ Maahanmuuttoviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen tekemät käännättämis- ja maahanpääsyn epäämispäätökset yhteensä.

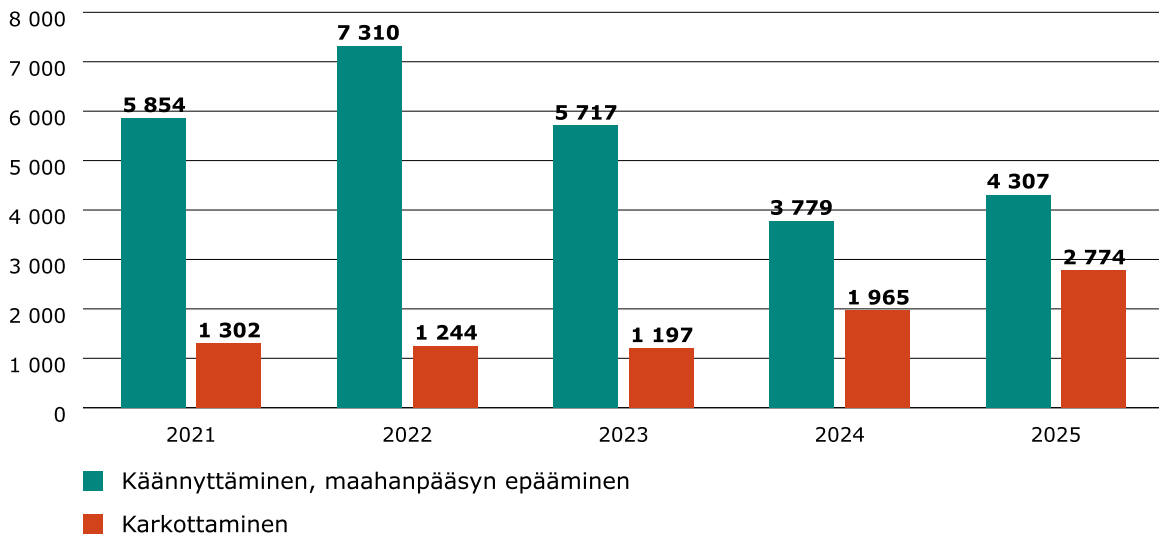
¹⁷⁴ Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu.

¹⁷⁵ Lähde: Poliisi

¹⁷⁶ Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu.

Rikosperusteisia karkottamispäätöksiä tehtiin 169 kappaletta, mikä oli lähellä viime vuoden tasoa (126 kpl). Ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta rikosten perusteella, jos hän on syyllistynyt rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta tai hän on syyllistynyt toistuvasti rikoksiin. Päätökset perustuvat kokonaisharkintaan, jossa huomioidaan esimerkiksi teon vakavuus, siteet Suomeen, terveydentilaa koskevat selvitykset sekä non-refoulement -periaate eli ehdoton palautuskielto, jonka mukaan ketään ei voida palauttaa sellaiseen maahan, jossa kyseistä henkilöä uhkaa vaino, muu epäinhimillinen kohtelu, kidutus, ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai kuolemanrangaistus.

Maasta poistamispäätökset 2021–2025

Lähde: Maahanmuuttovirasto, poliisi ja Rajavartiolaitos

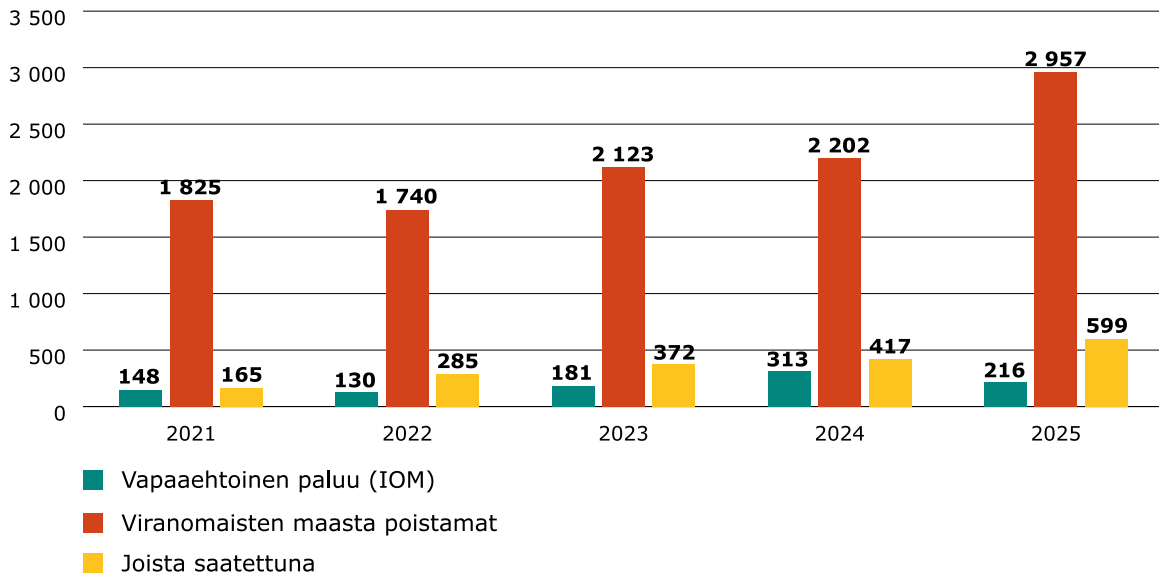
Vapaaehtoinen paluu

Vuonna 2025 Suomesta palasi lähtömaahansa vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta 216 henkilöä, mikä oli n.30 % vähemmän kuin edellisvuonna (2024: 313). Palaajia oli yhteensä 38 maahan. Yksittäisistä maista eniten palaajia oli Venäjälle (56), Irakiin (25) ja Turkkiin (22).¹⁷⁷

Vapaaehtoisesti palaavien määrä on tasaisesti laskenut vuosi vuodelta ennätysvuoden 2016 jälkeen. Osaltaan kyse on laskeneista turvapaikanhakijamääristä, johon aivan viimeisimpinä vuosina on vaikuttanut myös COVID-19 pandemian aiheuttamat matkustusrajoitukset. Palanneiden määrän vähentymistä viime vuoteen verrattuna selittää erityisesti vuoden 2024 alussa voimaan tullut muutos vapaaehtoisen paluun avustuksista, jonka siirtymäaikana avustukset olivat korkeampia kuin normaalisti.

¹⁷⁷ IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration Statistics 1 January to 31 December 2024 (Finland).

Vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta palanneet ja Suomesta viranomaistoimin poistetut henkilöt 2021–2025

Lähde: IOM ja Poliisi

Paluuasioihin liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Ulkomaalaislakiin¹⁷⁸ tehtiin vuonna 2025 muutoksia, joiden tavoitteena on nopeuttaa karkottamispäätösten täytäntöönpanoa. Kansainvälistä suojelua hakeneiden osalta jatkossa karkottamispäätöksen täytäntöönpano vastaa käännyttämispäätösten täytäntöönpanoa. Viime vuonna voimaan tullut muutos koskee esimerkiksi tapauksia, joissa henkilö on määrätty karkotettavaksi ja hän hakee kansainvälistä suojelua viivyttääkseen maasta poistamista.¹⁷⁹

Sisäministeriössä myös valmisteltiin vuonna 2025 säädöshanketta sen arvioimiseksi, voidaanko käännyttämistä ja karkottamista koskeva sääntelyä yhdenmukaistaa vielä laajemmin tai voidaanko ne yhdistää yhdeksi maastapoistamismenettelyksi. Hankkeessa valmisteltiin myös lakimuutosta, joka mahdollistaisi maahantulokiellon määräämisen sellaiselle Suomen ulkopuolella oleskelevalle ulkomaalaiselle, jolla ei ole lainkaan lupahistoriaa Suomessa, EU:n jäsenvaltiossa tai Schengen-alueella ja jonka oleskelulupa ei ole enää voimassa. Luonnos hallituksen esityksesi lähetettiin lausuntokierrokselle vuoden 2025 lopussa.¹⁸⁰

Lisäksi vuonna 2025 tiukennettiin ulkomaalaislain säilöönottoa ja maahantulokielloa koskevia säännöksiä. Muutokset perustuvat hallitusohjelman tavoitteisiin tehostaa laittomasti maassa oleskelevien maasta poistamista, turvata yleinen järjestys ja turvallisuus sekä varautua uudenlaisiin turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin. Muutoksilla otettiin myös käyttöön EU:n paluudirektiivin mahdollistamat tiukennukset, ja parhaat käytännöt, jotka tukevat hallituksen tavoitetta tiukentaa turvapaikkapolitiikkaa.¹⁸¹

¹⁷⁸ Ulkomaalaislaki 301/2004.

¹⁷⁹ Valtioneuvosto (31.10.2024), Käännyttämiseen ja karkottamiseen liittyvää sääntelyä kehitetään.

¹⁸⁰ Valtioneuvosto (päiväämätön c), Ulkomaalaislain maasta poistamista koskevien säännösten kehittäminen.

¹⁸¹ Sisäministeriö (3.4.2025), Säilöönoton ja maahantulokiellon muutokset turvaavat yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Säilöissäpidon enimmäiskestoja pidennettiin 12 kuukaudesta 18 kuukauteen maasta poistamiseen liittyvissä tilanteissa. Lisäksi jo ennen maasta poistamispäätöksen tekemistä säilössä pitoa voidaan pidentää kuudesta kuukaudesta 12 kuukauteen, jos henkilö on vaaraksi yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle. Myös lasten säilöönottoon liittyviin säännöksiin tehtiin muutoksia. Lisäksi selkeytettiin pakenemisen vaaran määritelmää määrittelemällä laissa yksityiskohtaiset arviointiperusteet sille, milloin on syytä olettaa, että palautettava henkilö saattaa paeta. Palautettavalla on tätä nykyä myös velvollisuus tehdä Suomen viranomaisten kanssa yhteistyötä kaikissa palauttamisen vaiheissa.¹⁸²

Myös maahantulokiellon mahdollista kestoja pidennettiin aiemmasta enintään viidestä vuodesta enintään 15 vuoteen. Maahantulokiello voidaan määrätä edelleen myös toistaiseksi. Lisäksi tätä nykyä maahantulokiello voidaan määrätä myös Suomen ulkopuolella olevalle ulkomaalaiselle yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansallisen turvallisuuden vaarantamisen vuoksi ilman hänen kuulemistaan Suomessa.¹⁸³

Lisäksi sisäministeriö antoi uuden asetuksen vapaaehtoisen paluun avustuksesta vuosille 2026–2027¹⁸⁴. Asetus tuli voimaan 1.1.2026. Uusi asetus vastaa pääosin aiempaa, eli hallitus jatkoi ensimmäisen kerran vuosille 2024–2025 käyttöönotettua avustuksen porrastusta. Porrastuksen mukaan vapaaehtoisen paluun avustus on siis korkeampi, jos sitä haetaan 30 päivän kuluessa ensimmäisen kielteisen turvapaikkapäätöksen tiedoksiannosta tai hakemuksen peruuttamisesta. Porrastuksella pyritään kannustamaan mahdollisimman nopeaan maasta poistumiseen sekä pidättäytymään muutoksenhausta turvapaikkapäätökseen.¹⁸⁵

Maahanmuuttovirastossa alettiin pilotoimaan kesäkuusta 2025 alkaen uutta paluiden edistämiseen erikoistunutta vastaanottokeskusta, eli paluukeskusta. Paluukeskuksella pyritään edistämään turvapaikkajärjestelmän toimivuutta tehostamalla paluita. Paluukeskus tarjoaa turvapainhakijoiden normaalien vastaanottopalvelujen lisäksi laajennettua paluuneuvontaa ja tukea palaamisjärjestelyihin. Keskukseen sijoitetaan ensisijaisesti turvapaikanhakijoita, jotka ovat jättäneet uusintahakemuksen tai saaneet lainvoimaisen maasta poistamispäätöksen, joiden hakemuksissa on viitteitä ilmeisestä perusteettomuudesta tai joiden hakemuksen käsittelystä on vastuussa jokin toinen maa kuin Suomi.¹⁸⁶ Lisäksi Maahanmuuttovirastossa käynnistettiin AMIF-rahoitteinen Vapaaehtoisen paluun ja paluuneuvonnan tuki -hanke, jonka tavoitteena on tehostaa paluuneuvontaa, tavoittaa laittomasti maassa oleskeleviä ja lisätä paluita.¹⁸⁷

Myös Poliisihallitus sai AMIF-hankerahoitusta. Hankerahan avulla palkattiin poliisiyhdyshenkilö rakentamaan toimivaa yhteistyötä Somalian viranomaisten kanssa, koordinoimaan Suomen toimia muiden jäsenvaltioiden kanssa, varmistamaan osaltaan Suomen ja Somalian pitkäkestoisien takaisinottoyhteistyön toimivuus sekä tukemaan kestävän paluun edellytyksiä kohde- maassa. Hankkeessa pyritään myös käynnistämään takaisinottoyhteistyö Somalian kanssa ja rakentamaan kestävä pohja jatkuvalla toiminnalla sekä ylipäätään vahvistamaan yhteistyötä Somalian ja mahdollisesti myös muiden Itäisen Afrikan maiden kanssa.¹⁸⁸

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Sisäministeriön asetus vapaaehtoisen paluun avustuksesta vuosina 2026 ja 2027 1250/2025.

¹⁸⁵ Valtioneuvosto (22.12.2025 c), Vuodenvaihteen muutoksia sisäministeriön hallinnonalalla.

¹⁸⁶ Maahanmuuttovirasto (9.5.2025), Suomessa pilotoidaan paluiden edistämiseen erikoistunutta vastaanottokeskusta.

¹⁸⁷ EU:n sisäasioiden rahastot (päiväämätön a).

¹⁸⁸ Ibid.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu puolestaan julkaisi lausuntoja hallituksen maahanmuuttopolitiikan vaikutuksista ihmisoikeuksiin ja erityisesti palautusten tehostamisen vaikutuksista perusoikeuksiin. Yhdenvertaisuusvaltuutettu valvoo Suomessa palautusten toimeenpanoa. Sen mukaan vuonna 2025 täytäntöönpanoviranomaiset olivat kovan paineen alla tehostaakseen palautuksia ja kiire lisäsi oikeudenloukkausten riskiä palautusten yhteydessä.¹⁸⁹

¹⁸⁹ Yhdenvertaisuusvaltuutettu, sähköposti, 4.2.2026; Yhdenvertaisuusvaltuutettu (2026), Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026.

13. Muuttoliike ja kehitys

Politiikkajohdonmukaisuus on keskeinen periaate Suomen kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Suomi pyrkii edistämään kehityspolitiikan johdonmukaisuutta muiden politiikka-alojen, kuten maahanmuuton, ruokaturvan, kaupan ja turvallisuuden kanssa. Ulkoministeriön verkkosivuilla todetaan, että vaikutukset kehittyviin maihin tulee arvioida ja ottaa huomioon eri politiikka-alojen päätöksenteossa, eikä yksi politiikka-ala saa tehdä tyhjäksi toisen alan saavutuksia.¹⁹⁰

Hallitusohjelma vahvisti entisestään kehityspolitiikan sidosta maahanmuuttopolitiikkaan. Hallitusohjelman linjauksen mukaan kolmansille maille annettava kahdenvälinen taloudellinen apu tehdään ehdolliseksi sille, että maa ottaa vastaan palautettavia kansalaisiaan.¹⁹¹

Maahanmuuttovirasto ja Somalian viranomaiset aloittivat yhteistyön FSEA:n ICI-projektin puitteissa. Projekti on nimeltään ”Finland and Somalia Cooperating in Enhancing the Capacities of Migration Authorities”, ja sitä toimeenpannaan 2026–2028. Projektin tavoitteena on muun muassa vahvistaa Somalian viranomaisten kapasiteettia estää, havaita ja torjua ihmiskauppaa sekä parantaa muuttoliikkeen hallintaa Somaliassa ja virastojen välistä koordinoitua. Projekti keskittyy viranomaisten kouluttamiseen ja mentorointiin tavoitteena vahvistaa heidän taitojaan ja kapasiteettiaan.¹⁹²

¹⁹⁰ Ulkoministeriö (päiväämätön), Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet.

¹⁹¹ Valtioneuvosto (2023).

¹⁹² Ulkoministeriö, sähköposti, 9.2.2026.

Lähteet

Viranomaislähteet

European Migration Network (EMN) (2025), Asylum and Migration Glossary 10.0, https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary_en. Viitattu 26.3.2026.

EU:n sisäasioiden rahastot (päiväämätön a), verkkosivu, Rahoitetut AMIF-hankkeet, <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-amif-hankkeet>. Viitattu 23.3.2026.

EU:n sisäasioiden rahastot (päiväämätön b), verkkosivu, Rahoitetut BMVI-hankkeet, <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-bmvi-hankkeet>. Viitattu 23.3.2026.

Kotoutuminen.fi (päiväämätön), verkkosivu, Kumppanuusohjelma rakentaa yhteyksiä, <https://kotoutuminen.fi/kumppanuusohjelma-strategia>. Viitattu 19.3.2026.

Kotoutuminen.fi, 29.11.2024, Vuoden 2025 pakolaiskiintiössä vastaanotetaan afganistanilaisia, kongolaisia, syyrialaisia, venezuelalaisia ja Libyasta evakuoituja, <https://kotoutuminen.fi/-/vuoden-2025-pakolaiskiintiossa-vastaanotetaan-afganistanilaisia-kongolaisia-syyrialaisia-venezuelalaisia-ja-libyasta-evakuoituja>. Viitattu 26.3.2026.

Kotoutuminen.fi (16.12.2024), uutinen, KEHA-keskus tarjoaa ammattilaisille osaamisen ja työn tukea 1.1.2025 alkaen, <https://kotoutuminen.fi/-/keha-keskus-tarjoaa-ammattilaisille-osaamisen-ja-tyon-tukea-1.1.2025-alkaen>. Viitattu 21.3.2025.

Kotoutuminen.fi (23.1.2025), uutinen, Kielitaidon päättöttestaus käynnistyy – järjestelmästä vastaa Opetushallitus, https://kotoutuminen.fi/-/kielitaidon-paattotestaus-kaynnistyy-jarjestelmasta-vastaa-opetushallitus?languageId=fi_FI. Viitattu 19.3.2026.

Kotoutuminen.fi (28.1.2025), uutinen, Kotoutumisen asiakastietojärjestelmä Koto-AJ on otettu käyttöön, https://kotoutuminen.fi/-/kotoutumisen-asiakastietojarjestelma-koto-aj-on-otettu-kayttoon?languageId=fi_FI. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (päiväämätön), verkkosivu, Suomeen valitut ja Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset, <https://migri.fi/kiintiopakolaistilastot>. Viitattu 26.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (18.12.2024), tiedote, TE-toimiston työlupapalvelut siirtyvät Maahanmuuttovirastoon 1.1.2025, https://migri.fi/-/te-toimiston-tyolupapalvelut-siirtyvat-maahanmuuttovirastoon-1.1.2025?languageId=fi_FI. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (20.1.2025), tiedote, Maahanmuuttovirasto ottaa käyttöön automaattisen jälkivalvonnan työntekijöiden oleskelulupiin, <https://migri.fi/-/maahanmuuttovirasto-ottaa-kayttoon-automattisen-jalkivalvonnan-tyontekijoiden-oleskelulupiin>. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (9.5.2025), tiedote, Suomessa pilotoidaan paluiden edistämiseen erikoistunutta vastaanottokeskusta, [https://migri.fi/-/suomessa-pilotoidaan-paluiden-edistämiseen-erikoistunutta-vastaanottokeskusta](https://migri.fi/-/suomessa-pilotoidaan-paluiden-edistamiseen-erikoistunutta-vastaanottokeskusta). Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (11.6.2025), tiedote, Työnantaja: ulkomaalaislaki muuttuu 11.6. – vaikutuksia työntekijäilmoituksen tekemiseen, <https://migri.fi/-/tyonantaja-ulkomaalaislaki-muuttuu-11.6.-vaikutuksia-tyontekijailmoituksen-tekemiseen>. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (16.6.2025), tiedote, Perheenyhdistämiseen muutoksia ja uusia edellytyksiä, <https://migri.fi/-/perheenyhdistamiseen-muutoksia-ja-uusia-edellytyksia>. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (3.10.2025), tiedote, Maahanmuuttovirasto arvioi kansalaisuusaseman määrittämistä ja kansallisen matkustusasiakirjan määritelmää oleskelulupaa haettaessa, https://migri.fi/-/maahanmuuttovirasto-arvioi-kansalaisuusaseman-maarittamista-ja-kansallisen-matkustusasiakirjan-maaritelmaa-oleskelulupaa-haettaessa?languageId=fi_FI. Viitattu 20.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (8.12.2025), tiedote, Tilapäistä suojelua ei jatkossa enää myönnetä Suomessa, jos hakijalla on tilapäisen suojelun oleskelulupa toisessa EU-maassa, <https://migri.fi/-/tilapaista-suojelua-ei-jatkossa-ena-myonnetta-suomessa-jos-hakijalla-on-tilapaisten-suojelun-oleskelulupa-toisessa-eu-maassa>. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (17.12.2025), tiedote, Kansalaisuuslaki muuttuu 17.12.2025, <https://migri.fi/-/kansalaisuuslaki-muuttuu-17.12.2025>. Viitattu 19.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (2026), Maahanmuutto Suomeen 1/2026, https://migri.fi/documents/5202425/166014458/Maahanmuutto_Suomeen_2026.pdf/e7814adb-f02e-6ff3-276e-30deb1d75121?t=1769698685944. Viitattu 26.3.2026.

Maahanmuuttovirasto (30.1.2026), tiedote, Maahanmuuton tilastot 2025: Maahanmuutto Suomeen laskussa, https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2025-maahanmuutto-suomeen-laskussa-1?languageId=fi_FI. Viitattu 26.3.2026.

Oikeusministeriö (päiväämätön a), hanke, Tehoa ihmiskaupan vastaiseen työhön, <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM023:00/2023>. Viitattu 27.3.2025.

Oikeusministeriö (päiväämätön b), hanke, Avioliittoon pakottamisen rangaistavuus rikoslaissa, <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM069:00/2022>. Viitattu 26.3.2025.

Oikeusministeriö (6.6.2024), tiedote, Avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta selkeytetään, <https://oikeusministerio.fi/-/avioliittoon-pakottamisen-rangaistavuutta-selkeytetaan>. Viitattu 26.3.2025.

Oikeusministeriö (2025), Ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjausmekanismi (NRM): Käsikirja uhrien tunnistamiseen ja auttamiseen, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166072>. Viitattu 30.3.2026.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (päiväämätön), verkkosivu, Koulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelma, <https://okm.fi/koulutuksen-yhdenvertaisuuden-ja-tasa-arvon-kehittamisohjelma>. Viitattu 19.3.2026.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2025), Koulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelma, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/b1b48c61-7626-4662-a5dc-40ba1ad2ac8c/content>. Viitattu 30.3.2026.

Rajavartiolaitos (päiväämätön), verkkosivu, EES-rajanylitystietojärjestelmä, <https://raja.fi/ees>. Viitattu 20.3.2026.

Rajavartiolaitos (2025), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös, <https://raja.fi/documents/44957406/64377821/Rajavartiolaitoksen-tilinpaatos-2025.pdf/22ba65f8-6efb-34e8-09ba-685151fe5716?t=1772808691966>. Viitattu 30.3.2026.

Sisäministeriö (päiväämätön a), Hallitusohjelman uudistukset maahanmuuttopolitiikkaan, <https://intermin.fi/maahanmuutto/ho-uudistukset-maahanmuuttopolitiikka>. Viitattu 19.3.2026.

Sisäministeriö (päiväämätön b), hanke, EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen kansallista täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntöhanke, <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM032:00/2024>. Viitattu 19.3.2026.

Sisäministeriö (päiväämätön c), hanke, Vastaanottolain uudistaminen, <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM020:00/2024>. Viitattu 19.3.2026.

Sisäministeriö (4.7.2024), tiedote, Vastaanottorahaa pienennetään nykyisestä, <https://intermin.fi/-/vastaanottorahaa-pienennetaan-nykyisestä>. Viitattu 14.3.2025

Sisäministeriö (3.9.2024), tiedote, Tilapäinen suojelu sotaa pakeneville ukrainalaisille jatkuu, <https://intermin.fi/-/tilapainen-suojelu-sotaa-pakeneville-ukrainalaisille-jatkuu>. Viitattu 18.3.2025.

Sisäministeriö (21.11.2024), tiedote, Kansainvälinen suojelu muutetaan väliaikaiseksi – turvallisuus huomioidaan entistä paremmin, <https://intermin.fi/-/kansainvalinen-suojelu-muutetaan-va-liaikaiseksi-turvallisuus-huomioidaan-entista-paremmin>. Viitattu 13.3.2025.

Sisäministeriö (27.2.2025), tiedote, Tilapäisen suojelun sujuvat jatkuminen varmistetaan, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/tilapaisen-suojelun-sujuva-jatkuminen-varmistetaan->. Viitattu 18.3.2025.

Sisäministeriö (3.4.2025), tiedote, Säilöönoton ja maahantulokiellon muutokset turvaavat yleistä järjestystä ja turvallisuutta, <https://intermin.fi/-/sailoonoton-ja-maahantulokiellon-muutokset-turvaavat-yleista-jarjestysta-ja-turvallisuutta>. Viitattu 19.3.2026.

Sisäministeriö (22.5.2025), tiedote, Turvapaikkajärjestelmää tehostavat lakimuutokset voimaan 1.6., <https://intermin.fi/-/turvapaikkajarjestelmaa-tehostavat-lakimuutokset-voimaan-1.6>. Viitattu 19.3.2026.

Sisäministeriö (9.7.2025), tiedote, EU-rahoitusta sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuttoasioiden hallinnan hankkeisiin 29,9 miljoonaa euroa, <https://intermin.fi/-/eu-rahoitusta-sisaisen-turvallisuuden-ja-maahanmuuttoasioiden-hallinnan-hankkeisiin-29-9-miljoonaa-euroa>. Viitattu 23.3.2026.

Sisäministeriö (23.10.2025), tiedote, Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää jatkossa turvattua toimeentuloa, https://intermin.fi/-/suomen-kansalaisuuden-saaminen-edellyttaa-jatkossa-turvattua-toimeentuloa-?languageId=fi_FI. Viitattu 19.3.2026.

Sisäministeriö (22.12.2025), tiedote, EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen liittyvät lakimuutokset lausunnoille, <https://intermin.fi/-/eu-n-muuttoliike-ja-turvapaikkasopimukseen-liittyvat-lakimuutokset-lausunnoille>. Viitattu 27.3.2026.

Sosiaali- ja terveysministeriö (päiväämätön), hanke, Ilman oleskeluoikeutta massa oleskelevien terveystalvijoita koskeva sääntelymuutos, <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM158:00/2024>. Viitattu 19.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön a), verkkosivusto, Orpon hallituksen työperäisen maahanmuuton toimet, <https://tem.fi/orpon-hallituksen-tyoperaisen-maahanmuuton-toimet>. Viitattu 23.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön b), hanke, Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton Talent Boost-ohjelma 2023–2027, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM032:00/2024>. Viitattu 20.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön c), hanke, Lainsäädäntöhanke kasvuyrittäjän oleskelulupaprosessin ja yrittäjän ja kasvuyrittäjän oleskelulupaprosessin ja yrittäjän ja kasvuyrittäjän lupaedellytysten uudistamiseksi, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM003:00/2026>. Viitattu 23.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön d), hanke, Selvitys maahantulovaiheen viranomaisasioinnin sujuvoittamiseksi, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM088:00/2025>. Viitattu 23.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön e), hanke, Ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM013:00/2024>. Viitattu 24.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (päiväämätön f), verkkosivu, Kotoutumislain kokonaisuudistus (KOTO24) vahvistaa maahanmuuttajien työllisyyttä ja selkeyttää toimijoiden vastuita, <https://tem.fi/kotoutumislain-udistus>. Viitattu 21.3.2025.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2024 a), Suomi tarvitsee kansainvälisiä osaajia: Valtion kansainvälisen rekrytoinnin toimet lähtömaissa, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/e5e951bd-9034-4f3e-a078-d0f679908ad4/content>. Viitattu 30.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2024 b), Työperäisen hyväksikäytön vastainen toimenpideohjelma, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/92c88933-23d6-4067-a122-74d1daacabf3/content>. Viitattu 30.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (10.10.2024), tiedote, Hallitus esittää muutoksia kausityölakiin ulkomaisten marjanpoimijoiden aseman parantamiseksi, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/hallitus-esittaa-muutoksia-kausityolakiin-ulkomaisten-marjanpoimijoiden-aseman-parantamiseksi>. Viitattu 11.3.2025.

Työ- ja elinkeinoministeriö (19.12.2024), tiedote, Työntekijän oleskeluluvan tulorajaksi 1600 euroa, <https://tem.fi/-/tyontekijan-oleskeluluvan-tulorajaksi-1-600-euroa>. Viitattu 19.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2025 a), Valtion kotoutumisen edistämishjelma 2024–2027, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/cb9a65db-b09a-4589-8987-4426a0732b66/content>. Viitattu 30.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2025 b), Selvitys työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuudesta, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/af572d09-d2e4-4bf8-90a8-edd9d4a82a11/content>. Viitattu 30.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (16.1.2025), tiedote, Hallitus painottaa kotoutumisessa työllistymistä, omaa vastuuta ja velvoittavuutta, <https://tem.fi/-/hallitus-painottaa-kotoutumisessa-tyollistymista-omaa-vastuuta-ja-velvoittavuutta>. Viitattu 20.3.2025.

Työ- ja elinkeinoministeriö (25.9.2025), tiedote, Hanke käynnistyy: sujuvampi asiointipolku Suomeen muuttaville osaajille, <https://tem.fi/-/hanke-kaynnistyy-sujuvampi-asiointipolku-suomeen-muuttaville-osaajille>. Viitattu 23.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (18.12.2025), tiedote, Hallitus linjasi keinoista puuttua ulkomaalaisten opiskelijoiden lupien ja toimeentulon haasteisiin, <https://tem.fi/-/hallitus-linjasi-keinoista-puuttua-ulkomaalaisten-opiskelijoiden-lupien-ja-toimeentulon-haasteisiin>. Viitattu 19.3.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö (19.12.2025), tiedote, Hallitus uudistaa kasvuyrittäjän oleskelulupaa, <https://tem.fi/-/hallitus-uudistaa-kasvuyrittajan-oleskelulupaa>. Viitattu 19.3.2025.

Työ- ja elinkeinoministeriö (16.1.2026), tiedote, Lausuntokierros: kansainvälisten opiskelijoiden oleskelulupien valvontaa vahvistaa, <https://tem.fi/-/lausuntokierros-kansainvalisten-opiskelijoiden-oleskelulupien-valvontaa-vahvistetaan>. Viitattu 19.3.2026.

Ulkoministeriö (päiväämätön), verkkosivut, Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet, <https://um.fi/suomen-kehityspolitiikan-tavoitteet-ja-periaatteet>. Viitattu 26.3.2025.

Ulkoministeriö (2026), Ulkoministeriön tilinpäätös 2025, Ulkoministeriön julkaisuja 2026:1, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/7fef4637-0ebb-4a95-9aba-bd-d3cc48c047/content>, Viitattu 31.3.2026.

Valtioneuvosto (päiväämätön a), hanke, Hallituksen esitys kotoutumispalvelujen uudistamiseksi, <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=TEM099:00/2024>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (päiväämätön b), verkkosivu, Valtionavustus kansalaisjärjestöjen rasisminvastaisen työn kehittämiseen, <https://valtioneuvosto.fi/yhdenvertaisuuden-edistaminen/valtioneuvosto-kansalaisjarjestoille>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (päiväämätön c), hanke, Ulkomaalaislain maasta poistamista koskevien säännösten kehittäminen, <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=SM035:00/2024>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (20.5.2022), Tervetuloa Suomeen, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/38856db9-02be-495d-9085-ff93a35184de/content>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvosto (2023), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvosto (2024), Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa: Valtioneuvoston toimenpideohjelma rasmin torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/153fcced-c241-4c30-82fe-d4c4e646c7fe/content>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvosto (16.5.2024), tiedote, Hallitus esittää muutoksia EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksuihin, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/hallitus-esittaa-muutoksia-eu-ja-eta-maiden-ulkopuolisten-opiskelijoiden-lukuvuosimaksuihin>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (13.6.2024), tiedote, Rikoslain muutoksilla muun muassa selkeytetään naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen rangaistavuutta, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410853/rikoslain-muutoksilla-muun-muassa-selkeytetään-naisten-ja-tyttojen-sukuelinten-silpomisen-rangastavuutta>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (10.7.2024), tiedote, Vastaanottopalveluja aiotaan tehostaa hallitusohjelman mukaisesti, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/vastaanottopalveluja-aiotaan-tehostaa-hallitus-ohjelman-mukaisesti>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvosto (23.9.2024), tiedote, OKM:n talousarvioesitys 8,45 miljardia euroa vuodelle 2025, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/okm-n-talousarvioesitys-8-45-miljardia-euroa-vuodelle-2025>. Viitattu 20.3.2026.

Valtioneuvosto (31.10.2024), tiedote, Käännyttämiseen ja karkottamiseen liittyvää sääntelyä kehitetään, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/kaannyttamiseen-ja-karkottamiseen-liittyvaa-saantelya-kehitetaan>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (19.12.2024), tiedote, Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten maksuihin muutoksia vuonna 2025, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/maahanmuuttoviraston-ja-vaastanottokeskusten-maksuihin-muutoksia-vuonna-2025>. Viitattu 14.3.2025.

Valtioneuvosto (2025), Valtion kotoutumisen edistämishjelma 2024-2027, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166034>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvosto (6.2.2025), tiedote, Ulkomaisten marjanpoimijoiden asemaa parantavat muutokset voimaan helmikuussa 2025, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/ulkomaisten-marjanpoimijoiden-asemaa-parantavat-muutokset-voimaan-helmikuussa-2025>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (11.3.2025), tiedote, Pääministeri Orpon pyöreä pöytä valitsi jatkotyöstettäviä toimia hyvien väestösuhteiden edistämiseen, <https://valtioneuvosto.fi/-/paaministerin-orpon-pyorea-poyta-valitsi-jatkotyostettavia-toimia-hyvien-vaestosuhteiden-edistamiseen>. Viitattu 19.3.2025.

Valtioneuvosto (15.5.2025), tiedote, Hallitus esittää muutoksia laittomasti maassa olevien oikeuteen saada terveydenhuollon palveluja, <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/hallitus-esittaa-muutoksia-laittomasti-maassa-olevien-oikeuteen-saada-terveydenhuollon-palveluja>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (22.5.2025), tiedote, Kolmen/kuukauden työttömyyssääntö voimaan kesäkuussa 2025, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kolmen-kuuden-kuukauden-tyottomyysaanto-voimaan-kesakuussa-2025>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (5.6.2025), tiedote, Valtioneuvosto antoi asetuksen valtakunnallisista ajantasaisista työvoimapula-aloista, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/valtioneuvosto-antoi-asetuksen-valtakunnallisista-ajantasaisista-tyovoimapula-aloista>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (12.6.2025), tiedote, Perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennetaan, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/perheenyhdistamisen-edellytyksia-tiukennetaan?languageId=fi_FI. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (18.6.2025 a), tiedote, Rajaturvallisuuslain voimassaoloa jatketaan 31.12.2026 asti, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/rajaturvallisuuslain-voimassaoloa-jatketaan-31.12.2026-asti>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (18.6.2025 b), tiedote, Uusi etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) asetettu, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410853/uusi-etnisten-suhteiden-neuvottelukunta-etno-asetettu-1>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (18.9.2025), tiedote, Hallitus esittää jatkoa vastaanottorahan alennetulle tasolle, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/hallitus-esittaa-jatkoa-vastaanottorahan-alennetulle-tasolle?languageId=fi_FI. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (24.9.2025), tiedote, Suomi tähtää kvanttiosaajien ja huippututkijoiden rekrytointiin – uusi kansainvälinen kampanja käynnistyy, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/suomi-tahtaa-quanttiosaajien-ja-huippututkijoiden-rekrytointiin-uusi-kansainvalinen-kampanja-kaynnistyy>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (9.10.2025), tiedote, Lukuvuosimaksut käyttöön kolmansista maista tuleville toisen asteen opiskelijoille – tilauskoulutus laajenee EU- ja ETA-valtioiden kansalaisille, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/lukuvuosimaksut-kayttoon-kolmansista-maista-tuleville-toisen-asteen-opiskelijoille-tilauskoulutus-laajenee-eu-ja-eta-valtioiden-kansalaisille>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (23.10.2025), tiedote, Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää jatkossa turvattua toimeentuloa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/suomen-kansalaisuuden-saamisen-edellyttaa-jatkossa-turvattua-toimeentuloa>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (18.12.2025), tiedote, Hallitus linjasi keinoista puuttua ulkomaalaisten opiskelijoiden lupien ja toimeentulon haasteisiin, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/hallitus-linjasi-keinoista-puuttua-ulkomaalaisten-opiskelijoiden-lupien-ja-toimeentulon-haasteisiin>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (22.12.2025 a), tiedote, Pysyvän oleskeluluvan ehdot kiristyvät, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/pysyvän-oleskeluluvan-ehdot-kiristyvat>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (22.12.2025 b), tiedote, Kansalaisuuskokeella tullaan mittaamaan tietoja suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja perusperiaatteista, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/kansalaisuuskokeella-tullaan-mittaamaan-tietoja-suomalaisen-yhteiskunnan-toiminnasta-ja-perusperiaatteista>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (22.12.2025 c), tiedote, Vuodenvaihteen muutoksia sisäministeriön hallinnonalalla, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/vuodenvaihteen-muutoksia-sisaministerion-hallinnonalalla-5>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (30.12.2025), tiedote, Kotoutumispalveluiden uudistus lausuntokierrokselle, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumispalveluiden-uudistus-lausuntokierrokselle>. Viitattu 19.3.2026.

Valtioneuvosto (13.1.2026), tiedote, Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen ja ruotsin osaamista vahvistetaan, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/maahanmuuttotaustaisten-oppilaiden-suomen-ja-ruotsin-osaamista-vahvistetaan>. Viitattu 19.3.2026.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu (2026), Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026, [https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/documents/25249352/42720545/Yhdenvertaisuusvaltuutetun%20kertomus%20eduskunnalle%202026%20\(PDF\).pdf/73a510ad-aaf5-e573-34b9-a0f1a09929b8?t=1774340587372](https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/documents/25249352/42720545/Yhdenvertaisuusvaltuutetun%20kertomus%20eduskunnalle%202026%20(PDF).pdf/73a510ad-aaf5-e573-34b9-a0f1a09929b8?t=1774340587372). Viitattu 30.3.2026.

Haastattelut ja sähköpostit

KEHA-keskus, sähköposti, 6.2.2026.

Lupa- ja valvontavirasto, sähköposti, 29.1.2026.

Maahanmuuttovirasto, kansainvälisen suojelun prosessi, 5.2.2026.

Maahanmuuttovirasto, sähköposti, 2.2.2026.

Maahanmuuttovirasto, sähköposti, 3.2.2026.

Oikeusministeriö, sähköposti, 16.1.2026.

Opetushallitus, sähköposti, 10.2.2026.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, sähköposti, 6.2.2026.

Rajavartiolaitos, sähköposti, 3.2.2026.

Poliisihallitus, sähköposti, 4.2.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 5.12.2026.

Ulkoministeriö, sähköposti, 6.2.2026.

Ulkoministeriö, sähköposti, 9.2.2026.

Valtioneuvoston kanslia, sähköposti, 23.1.2026.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu, sähköposti, 4.2.2026.

Viitattu lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-279/20, annettu 1.8.2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:62020CJ0279>. Viitattu 30.3.2026.

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-753/23, annettu 27.2.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:62023CJ0753>. Viitattu 30.3.2026.

Hallituksen esitys HE18/2025vp, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopai-vaasia/Sivut/HE_18+2025.aspx. Viitattu 30.3.2026.

Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/681>. Viitattu 30.3.2026.

Laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muuttamisesta 399/2025, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadostokokoelma/2025/399>. Viitattu 30.3.2026.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2021/612>. Viitattu 30.3.2026.

Laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi 482/2024, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2024/482>. Viitattu 30.3.2026.

Neuvoston päätös (2008/381/EY), tehty 14 päivänä toukokuuta 2008, Euroopan muuttoliikaverkoston perustamisesta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008D0381>. Viitattu 30.3.2026.

Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2025/1460, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2025, täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/382 aloitetun tilapäisen suojelun jatkamisesta, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501460. Viitattu 30.3.2026.

Perusopetuslaki 628/1998, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1998/628>. Viitattu 30.3.2026.

Sisäministeriön asetus vapaaehtoisen paluun avustuksesta vuosina 2026 ja 2027 1250/2025, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2025/1250>. Viitattu 30.3.2026.

Ulkomaalaislaki 301/2004, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2004/301>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvoston asetus valtion vastaanotto- ja järjestelykeskusten virkojen täytöstä ja työjärjestyksestä sekä vastaanottopalveluista perittävistä maksusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n muuttamisesta 857/2024, <https://www.finlex.fi/api/media/statute/966/mainPdf/main.pdf?timestamp=2024-12-19T00%3A00%3A00.000Z>. Viitattu 30.3.2026.

Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen sulkemisesta toistaiseksi ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä SM/2025/32, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=3657>. Viitattu 30.3.2026.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

Maahanmuuttovirasto
PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto

0295 430 431
emn@migri.fi

European Migration Network (EMN)

Finnish Immigration Service
P.O. BOX 10
FIN-00086 Finnish Immigration Service

+358 (0) 295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

Pysyvä osoite:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-65-1>

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN) perustettiin neuvoston päätöksellä 14. päivänä toukokuuta 2008. Se saa taloudellista tukea Euroopan unionilta. Euroopan muuttoliikeverkoston tavoitteena on vastata yhteisön toimielinten sekä jäsenvaltioiden viranomaisten ja laitosten tarpeeseensaada tietoa maahanmuutto- ja turvapaikka-asioista. EMN tuottaa ajantasaista, puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa politiikan suunnittelun tueksi Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa. EMN antaa lisäksi yleisölle tietoa kyseisistä asioista.

The EMN was established by Council Decision 2008/381/EC. It is financially supported by the European Union. The objective of the EMN is to meet the information needs of Community institutions and of Member States' authorities and institutions by providing up-to-date, objective, reliable and comparable information on migration and asylum, with a view to supporting policymaking in the European Union in these areas. The EMN also serves to provide the general public with such information.

ISBN 978-952-7427-66-8 (Nid.)
ISBN 978-952-7427-67-5 (PDF)